

**Έκθεση Πεπραγμένων ΕΕΤ
2010**

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος
Βασίλειος Ράπανος
Πρόεδρος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Αντιπρόεδροι
Νικόλαος Νανόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.

Δημήτριος Μαντζούνης
Διευθύνων Σύμβουλος
Alpha Bank

Σταύρος Λεκκάκος
Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε.

Μέλη
Alain Strub
Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Θεόδωρος Πανταλάκης
Διοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Κλεάνθης Παπαδόπουλος
Πρόεδρος
Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου Ελλάδος ΑΤΕ

Ευθύμιος Μπουλούτας
Διευθύνων Σύμβουλος
Marfin Popular Bank Public Co Ltd

Γιάννης Πεχλιβανίδης
Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνοντα
Συμβούλου
Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρίας Λίμιτεδ

Χρήστος Βασιλειάδης
Citi Country Officer Citibank
International plc

Rui Coimbra
Διευθύνων Σύμβουλος
Millennium Bank Α.Ε.

Σπύρος Φιλάρετος
Πρόεδρος
Εκτελεστικής Επιτροπής ΕΕΤ

Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας
ΕΕΤ

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος
Σπύρος Φιλάρετος
Γενικός Διευθυντής
Alpha Bank

Αναπληρωτής Προέδρου ΕΕ
Βύρων Μπαλλής
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.

Μέλη
Ανθimos Θωμόπουλος
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Σπύρος Παπασπύρου
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε.

Λεωνίδας Ζώνιος
Γενικός Διευθυντής
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Αδαμαντίνη Λάζαρη
Υποδιοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Γεώργιος Βούτας
Οικονομικός Διευθυντής Ελλάδος
Citibank International plc

Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας
ΕΕΤ

Συνοπτικός Πίνακας Περιεχομένων

Ενότητα Πρώτη: Οι εξελίξεις στο θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος

- A. Το έργο του G-20 και του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
- B. Θέματα λειτουργίας και εποπτείας τραπεζών
- Γ. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών
- Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών
- E. Θέματα προστασίας καταναλωτή
- ΣΤ. Νομικά - Φορολογικά θέματα

Ενότητα Δεύτερη: Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ

- A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων
- B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών
- Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών
- Δ. Θέματα προστασίας καταναλωτή
- E. Νομικά - Φορολογικά θέματα
- ΣΤ. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΔΕΕ)
- Z. Θέματα Προστασίας Περιβάλλοντος
- H. Αναπτυξιακή δραστηριότητα
- Θ. Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Ενότητα Τρίτη – Εκπροσώπηση της ΕΕΤ

- A. Στην Ελλάδα
- B. Στο εξωτερικό

Ενότητα τέταρτη: Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

- A. Εκπαιδευτικές υπηρεσίες
- B. Εξεταστικό κέντρο για πιστοποιήσεις επαγγελματικής επάρκειας
- Γ. Θεσμικές υπηρεσίες

Αναλυτικός Πίνακας Περιεχομένων

Ενότητα Πρώτη: Οι εξελίξεις στο θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος	14
A. Το έργο του G-20 και του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	14
1. Σύνοδοι του G-20	14
2. Πρωτοβουλίες του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	16
2.1 Προώθηση της προσχώρησης σε παγκόσμιο επίπεδο στα διεθνή πρότυπα (standards) συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών	16
2.2 Αρχές αναφορικά με τις πολιτικές αποδοχών	17
2.3 Μείωση του ηθικού κινδύνου διάσωσης των συστημικά σημαντικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών	18
B. Θέματα λειτουργίας και εποπτείας τραπεζών	19
1. Διεθνές επίπεδο	19
1.1 Συστάσεις για την εκκαθάριση τραπεζών σε διασυνοριακό επίπεδο	19
1.2 Πρόταση για τη διασφάλιση της δυνατότητας απορρόφησης ζημιών των ιδίων κεφαλαίων	20
1.3 Πρόταση για την καθιέρωση μηχανισμού αντι-κυκλικών κεφαλαιακών αποθεμάτων	21
1.4 Αρχές καλής πρακτικής για τα «σώματα εποπτών»	22
1.5 Αρχές για την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης	23
1.6 Μεθοδολογίες για την «ευθυγράμμιση» αναλαμβανόμενου κινδύνου και απόδοσης για τον καθορισμό των πολιτικών αποδοχών	24
1.7 «Βασιλεία III»: η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος	24
2. Ευρωπαϊκό επίπεδο	27
2.1 Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος	27
2.2 Αναθεώρηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK για την ανάληψη, την άσκηση δραστηριότητας και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων	28

2.3 Συστήματα εγγύησης καταθέσεων	29
2.4 Έκδοση Οδηγίας 2010/76/ΕΕ (“CRD III”)	30
2.5 Εργασίες της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας	31
3. Εθνικό επίπεδο	37
3.1 Μηνιαία Λογιστική Κατάσταση που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος	37
3.2 Μηνιαία υποβολή δελτίου επιτοκίων καταθέσεων και δανείων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος	37
3.3 Τροποποίηση της Πράξης Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής 54/27.02.2004 αναφορικά με τα μέσα και διαδικασίες εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής από την Τράπεζα της Ελλάδος	37
3.4 Πολιτική αποδοχών	38
3.5 Ίδρυση Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	38
3.6 Κριτήρια αξιολόγησης της απόκτησης και της αύξησης συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις	40
3.7 Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/111/ΕΚ	41
Γ. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών	43
1. Διεθνές επίπεδο	43
1.1 Περιοδικές γνωστοποιήσεις των εισηγμένων εταιριών	43
1.2 Εποπτεία των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds)	43
1.3 Τίτλοι που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (Asset Backed Securities)	43
1.4 Εποπτική συνεργασία σε διασυνοριακό επίπεδο	44
1.5 Στόχοι και Αρχές ρυθμιστικής παρέμβασης στις κεφαλαιαγορές	44
1.6 Επιβολή φορολόγησης στο χρηματοπιστωτικό τομέα	45
2. Ευρωπαϊκό επίπεδο	46
2.1 Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)	46
2.2 Οδηγία 2004/109/ΕΚ για τη διαφάνεια αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά	47

2.3 Ανοικτές πωλήσεις και συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (CDS)	49
2.4 Επιβολή φορολόγησης στο χρηματοπιστωτικό τομέα	51
2.5 Οδηγία 2003/6/ΕΚ για την κατάχρηση της αγοράς	52
2.6 Οδηγία 2004/39/ΕΚ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID)	54
2.7 Τίτλοι που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (Asset Backed Securities)	55
2.8 Οργανισμοί Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας	55
2.9 Συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών	56
2.10 Εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα, κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι και αρχεία καταγραφής συναλλαγών	56
2.11 Οδηγία 2003/71/ΕΚ για το ενημερωτικό δελτίο	57
2.12 Πράσινη Βίβλος σχετικά με το ρόλο των ελεγκτών	58
2.13 Διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων	58
2.14 Επενδυτικά προϊόντα που διατίθενται σε ιδιώτες επενδυτές	59
2.15 Εκκαθάριση και διακανονισμός	60
2.15.1 TARGET2-Securities	60
2.15.2. Εναρμόνιση του κύκλου διακανονισμού	60
3. Εθνικό επίπεδο	61
3.1 Βελτιώσεις στην αγορά των εξω-χρηματιστηριακών συναλλαγών	61
3.2 Διευκρινίσεις σχετικά με τις αντιπαροχές	61
3.3 Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών Χ.Α.	61
3.4 Ανοικτές πωλήσεις στο Χρηματιστήριο Αθηνών	62
3.5 Οργανισμοί Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας (ΟΑΠΙ)	63
3.6 Νόμος 3884/2010 σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων των μετόχων εισηγμένων εταιριών	64
3.7 Τροποποίηση του νόμου 3461/2006 για τις δημόσιες προτάσεις	64
3.8 Διαμόρφωση των πόρων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	65

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών	66
1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	66
1.1 Καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ	66
1.2 Εξακρίβωση της γνησιότητας και διαχείριση ακατάλληλων για κυκλοφορία κερμάτων ευρώ	66
1.3 Έλεγχος γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ και εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία	67
1.4 Διασυνοριακή μεταφορά μετρητών σε ευρώ μεταξύ κρατών μελών της ευρωζώνης	67
2. Εθνικό επίπεδο	68
2.1 Νόμος 3862/2010 για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά	68
2.2 Απογραφή προσωπικού του δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α α΄ και β΄ βαθμού και σύσταση Ενιαίας Αρχής Πληρωμής	69
2.3 Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2009/110/EK για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος	69
2.4 Έλεγχοι γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ και εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία	69
Ε. Θέματα προστασίας καταναλωτή	70
1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	70
1.1 Ενυπόθηκη πίστη- Υπεύθυνος δανεισμός	70
1.2 Τυποποιημένο Ευρωπαϊκό Δελτίο Πληροφοριών στεγαστικής πίστης	71
1.3 Καταναλωτική πίστη – Διορθωτικό στην Οδηγία 2008/48/EK	71
1.4 Πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών	72
1.5 Εξαρτημένες πωλήσεις προϊόντων (Product Tying)	73
1.6 Κοινές Αρχές για τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα τραπεζικών χρεώσεων σε προσωπικούς τρεχούμενους λογαριασμούς	73
1.7 Ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων για καταναλωτές και επιχειρήσεις	74
1.8 Ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα	74

2. Εθνικό επίπεδο	75
2.1 Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων	75
2.2 Καταναλωτική πίστη	76
ΣΤ. Νομικά - Φορολογικά θέματα	77
1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	77
1.1 Αντιμονοπωλιακή νομοθεσία: Βέλτιστες Πρακτικές αναφορικά με τη διεκπεραίωση αντιμονοπωλιακών υποθέσεων από την Επιτροπή	77
1.2 Διαχείριση κρίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα	78
1.3 Εταιρική διακυβέρνηση	80
1.4 Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	82
1.5 Νομικό πλαίσιο κινητών αξιών	82
2. Εθνικό επίπεδο	83
2.1 Νόμος 3816/2010 «Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και άλλες διατάξεις»	83
2.2 Αναστολή πλειστηριασμών	84
2.3 Νόμος 3842/2010 «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις»	85
2.4 Νόμος 3888/2010 «Έκουσια κατάργηση φορολογικών διαφορών, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών, διατάξεις για την αποτελεσματική τιμωρία της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις»	86
Ενότητα Δεύτερη: Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ	87
A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων	87
1. Διεθνές και Ευρωπαϊκό επίπεδο	87
2. Εθνικό επίπεδο	87
B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών	88
1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	88
2. Εθνικό επίπεδο	89
2.1 Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών Χ.Α.	89
2.2 επικαιροποίηση του καταλόγου του National Market Practice Group	89

2.3 Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις επί σχεδίων νόμων που αφορούν την κεφαλαιαγορά	89
Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών	90
1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	90
1.1 Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)	90
1.2 Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2	91
1.3 Αναθεώρηση του Πλαισίου Ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων ευρώ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας	91
1.4 Μηχανισμοί ελάφρυνσης ισολογισμού (Balance sheet relief Mechanisms – BSR)	92
1.5 Ηλεκτρονική τιμολόγηση	92
2. Εθνικό επίπεδο	93
2.1. Συστήματα και μέσα πληρωμών πλην των μετρητών	93
2.1.1 Διατραπεζικές πρωτοβουλίες για την πρακτική υλοποίηση του νόμου 3862/2010 σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών	93
2.1.2 Εθνικές τραπεζικές αργίες για το έτος 2011	94
2.1.3 Πρόταση της EET για την προσχώρηση της Τράπεζας της Ελλάδος ως άμεσου μέλους στα συστήματα πληρωμών άμεσων χρεώσεων SEPA της Euro Banking Association (EBA)	94
2.1.4 Πρόσδος υιοθέτησης του EMV chip από τις ελληνικές τράπεζες	95
2.1.5 Διατραπεζικό έργο πιστοποίησης της συμμόρφωσης επιλεγμένων επιχειρήσεων που αποδέχονται συναλλαγές με κάρτες με το διεθνές πρότυπο ασφαλείας “Payment Card Industry Data Security Standard, PCI DSS”	95
2.1.6 Υποχρεωτική χρήση του PIN στις συναλλαγές με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες	96
2.2 Μετρητά	97
2.2.1 Κώδικας Καλής Πρακτικής των τραπεζών-μελών της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών για την τυποποίηση της διακίνησης μετρητών μεταξύ υποκαταστημάτων τραπεζών	97
2.2.2 Παρατηρήσεις της EET επί της πρότασης Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εξακρίβωση	98

	της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και της μη καταλληλότητας των κερμάτων ευρώ	
2.2.3	Παρακολούθηση της εφαρμογής του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων Ευρώ της ΕΚΤ	98
2.2.4	Διερεύνηση της σκοπιμότητας δημιουργίας σχήματος Ταμιακών Αποθεμάτων	99
2.2.5	Βελτίωση της ποιότητας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων μικρής αξίας (5€ και 10€)	99
2.3	Ηλεκτρονική τραπεζική	99
2.3.1	Ηλεκτρονική Τιμολόγηση (E-Invoicing)	99
2.3.2	Στατιστικά στοιχεία για το Internet Banking, το PC banking, το Mobile Banking, το Phone Banking	100
2.3.3	Παρουσίαση νέας υπηρεσίας στον χώρο της ασφάλειας πληροφοριών από εξειδικευμένη εταιρία	100
2.4	Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών	100
2.4.1	Πλαίσιο παρακολούθησης των περιστατικών απάτης στις συναλλαγές με κάρτες πληρωμών	100
2.4.2	Πρωτοβουλίες για τη μείωση της απάτης στις συναλλαγές καρτών στις ΑΤΜ και στους αυτόματους πωλητές	101
2.4.3	Συνεργασία ΕΕΤ-Ελληνικής Αστυνομίας	101
2.4.4	Συνεργασία ΕΕΤ- Τράπεζα της Ελλάδος	101
2.4.5	Ενημέρωση των τραπεζών σχετικά με τις εξελίξεις για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος και συλλογή στατιστικών στοιχείων	102
Δ.	Θέματα προστασίας καταναλωτή	102
	1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	102
	2. Εθνικό επίπεδο	103
2.1	N. 3869/2010 «Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων»	103
2.2	ΚΥΑ Ζ1-699/2010 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς την οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23 ^{ης} Απριλίου 2008 για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου»	104

Ε. Νομικά - Φορολογικά θέματα	105
1. Ευρωπαϊκό επίπεδο	105
2. Εθνικό επίπεδο	106
2.1 Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3843/2010 για τα ακίνητα που αποκτώνται με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό	106
2.2 Εφαρμογή του άρθρου 27 του ν.3867/2010, σχετικά με την εξόφληση προμηθειών νοσοκομείων ενεχυριασμένων σε ασφάλεια τραπεζικών συμβάσεων	106
2.3 Τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Α.Ν. 1611/1950 «Περί Καταθέσεων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Ταμείων»	107
2.4 Λοιπά νομικά θέματα	108
2.5 Δημόσια διαβούλευση για τη φορολογική μεταρρύθμιση και ζητήματα εφαρμογής του ν. 3842/2010	109
2.6 Απόδοση φόρου επί των τόκων των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)	109
2.7 Απόδοση φόρου επί των τόκων των εταιρικών ομολόγων	109
2.8 Φορολογία υπεραξίας από τη μεταβίβαση εισηγμένων μετοχών	109
2.9 Εξορθολογισμός της φορολογίας των τραπεζικών εσόδων	110
2.10 Ειδικός τρόπος τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών των τραπεζών	110
ΣΤ. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΔΕΕ)	110
Ζ. Θέματα Προστασίας Περιβάλλοντος - Συνεργασία με την Πρωτοβουλία του ΟΗΕ «United Nations Environmental Programme Finance Initiative»	111
Η. Αναπτυξιακή δραστηριότητα	112
1. Συνεργασία ΕΕΤ – Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας	112
1.1 Συμμετοχή Τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του ΕΣΠΑ	112
1.2 Συμμετοχή Τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ	112
1.3 Συμμετοχή των τραπεζών στη διαδικασία διάθεσης των ειδικών σημάτων τελών κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και μοτοσικλετών	112

1.4 Επενδυτικός (Αναπτυξιακός) Νόμος	112
1.5 Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ)	112
2. Συνεργασία ΕΕΤ με το Υπουργείο Οικονομικών	113
2.1 Προσωρινό Πλαίσιο Στήριξης (ΥΑ 49086 & 54979/2009)	113
2.2 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια για αγορά κατοικίας και επαγγελματικής στέγης (ΥΑ 54544/2009)	113
2.3 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε βιοτεχνικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές, ξενοδοχειακές, κτηνοτροφικές και άλλου τύπου επιχειρήσεις σε διάφορους Νομούς της χώρας	113
2.4. Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης	114
3. Συνεργασία ΕΕΤ – Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης – ΥΠΟΙΟ	114
4. Συνεργασία ΕΕΤ με το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	114
5. Συνεργασία ΕΕΤ με Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: Χρηματοδοτικός μηχανισμός Jessica (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)	114
6. Συνεργασία ΕΕΤ με Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων: Ταμείο Κεφαλαίου Jeremie (Joint European Resources for Micro to medium enterprises)	115
7. Προώθηση σχέσεων της ΕΕΤ με Παραγωγικές τάξεις	115
8. Συνεργασία ΕΕΤ – ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ – ΕΤΕΑΝ ΑΕ	116
9. Συνεργασία ΕΕΤ με τον Συνήγορο του Πολίτη	116
Θ. Επικοινωνιακή δραστηριότητα	117
1. Συνεντεύξεις – Παρουσιάσεις – Ενημερώσεις	117
2. Εκδόσεις	117
3. Οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων/εκδηλώσεων από την ΕΕΤ κατά το έτος 2010	117
4. Λοιπές επικοινωνιακές ενέργειες	118
5. Διεθνείς Δραστηριότητες	119
Ενότητα Τρίτη – Εκπροσώπηση της ΕΕΤ	120
A. Στην Ελλάδα	120
B. Στο εξωτερικό	121

Ενότητα Τέταρτη: Εκπαιδευτικές υπηρεσίες	122
A. Εκπαιδευτικές υπηρεσίες	122
1. Ανοικτή (διατραπεζική) εκπαίδευση	122
2. Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα	123
3. Προγράμματα πιστοποίησης γνώσεων	126
3.1 Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες	126
3.2 European Foundation Certificate in Banking	126
4. Προγράμματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις CFA (Chartered Financial Analyst)	126
5. Εκδοτική δραστηριότητα	126
B. Εξεταστικό κέντρο για πιστοποιήσεις επαγγελματικής επάρκειας	127
1. Επενδυτικές υπηρεσίες	127
2. Ασφαλιστική διαμεσολάβηση	127
Γ. Θεσμικές υπηρεσίες	127
1. Εθνικό επίπεδο	127
2. Διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο	128
2.1 European Banking & Financial Services Training Association (EBTN)	128
2.2 Διακρατικές συνεργασίες	128

Ενότητα Πρώτη: Οι εξελίξεις στο θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος

A. Το έργο του G-20 και του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

1. Σύνοδοι του G-20

Κατά τη διάρκεια του 2010 έλαβαν χώρα δύο Σύνοδοι του διεθνούς διακυβερνητικού *forum* του G-20. Πρόκειται για τη Σύνοδο των Υπουργών Οικονομικών και των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών, που έλαβε χώρα στην Κορέα τον Οκτώβριο του 2010 (υπό α) και τη Σύνοδο Κορυφής (δηλαδή σε επίπεδο αρχηγών κρατών), που έλαβε χώρα στη Σεούλ τον Νοέμβριο του 2010 (υπό β). Κατά τις Συνόδους αυτές ελήφθησαν ιδιαίτερα σημαντικές αποφάσεις σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την αντιμετώπιση των αιτιών που οδήγησαν στην πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση (2007-2009).

(α) Οι αποφάσεις της Συνόδου των Υπουργών Οικονομικών και των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών του G-20 στην Κορέα

Σύμφωνα με την ανακοίνωση που εκδόθηκε μετά το πέρας της συνάντησης των Υπουργών Οικονομικών και των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών του G-20 στην Κορέα στις 23 Οκτωβρίου 2010, ενώ η ανάκαμψη της οικονομίας παγκοσμίως συνεχιζόταν, το οικονομικό περιβάλλον παρέμενε αβέβαιο και ευάλωτο. Οι κίνδυνοι δεν είχαν ακόμη αποφευχθεί, ενώ δεδομένης της αλληλοεξάρτησης των χωρών σε ό,τι αφορά τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι αναλαμβανόμενες πρωτοβουλίες θα έπρεπε να είναι συντονισμένες και να υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ των χωρών. Σε ό,τι αφορά το χρηματοπιστωτικό τομέα, τα μέλη του G-20 δεσμεύτηκαν να ολοκληρώσουν χωρίς καθυστέρηση όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την αναπροσαρμογή του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που αναδείχτηκαν από την κρίση και, ειδικότερα, να εστιάσουν στα εξής:

- την πλήρη εφαρμογή και εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια και τη ρευστότητα της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (εφεξής Επιτροπή της Βασιλείας), γνωστού ως «Βασιλεία III»,
- την υιοθέτηση των συστάσεων του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας αναφορικά με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας,
- την υιοθέτηση των πολιτικών που προτείνονται από το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας αναφορικά με τα συστημικά σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και την αντιμετώπιση του προβλήματος γνωστού ως “too-big-to-fail”,
- την υιοθέτηση όλων των προτεινόμενων από τα εμπλεκόμενα διεθνή χρηματοπιστωτικά *fora* μέτρων, περιλαμβανομένων των κανόνων για τα εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα, τις πολιτικές αποδοχών, τα λογιστικά πρότυπα και τους οίκους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας,

- την υιοθέτηση ενός πλαισίου αναφορικά με την άσκηση μακρο-προληπτικής επίβλεψης, και
- τη συνέχιση των εργασιών που έχουν ήδη δρομολογηθεί σε σχέση με τις μη συνεργάσιμες χώρες (non-cooperative jurisdictions).

Τέλος, τα μέλη του G-20 αποφάσισαν την υιοθέτηση μιας δέσμης προτάσεων για τη μεταρρύθμιση τρόπου διακυβέρνησης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

(β) Οι αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του G-20 στη Σεούλ

Σύμφωνα με τα πορίσματα της Συνόδου Κορυφής του G-20 στη Σεούλ, που έλαβε χώρα στις 12 Νοεμβρίου 2010, ελήφθησαν σημαντικές αποφάσεις σε ό,τι αφορά την αναπροσαρμογή του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Με βάση και σε συνέχεια του προγράμματος δράσης για την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα που εξαγγέλθηκε καταρχήν στη Σύνοδο του G-20 στην Ουάσινγκτον, στη Σύνοδο της Σεούλ αποφασίστηκαν τα εξής:

- συμφωνήθηκε εκ νέου η πλήρης υιοθέτηση των νέων κανόνων της Επιτροπής της Βασιλείας («Βασιλεία III») αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια και τη ρευστότητα βάσει του τεθέντος χρονοδιαγράμματος,
- επιβεβαιώθηκε η ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος του ηθικού κινδύνου σε ό,τι αφορά τους συστημικά σημαντικούς χρηματοπιστωτικούς φορείς (systemically important financial institutions, SIFIs) και μείωσης του ηθικού κινδύνου που απορρέει από το γεγονός ότι θεωρούνται “too-big-to-fail”,
- επιβεβαιώθηκε η ανάγκη υιοθέτησης σε εθνικό επίπεδο των συστάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας σε σχέση με τις διασυνοριακές πτωχεύσεις,
- υιοθετήθηκαν οι συστάσεις του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναφορικά με την ενίσχυση της αποτελεσματικής άσκησης εποπτείας,
- συμφωνήθηκε η ανάγκη ενίσχυσης των διαδικασιών αξιολόγησης της τήρησης των υιοθετούμενων προτύπων και κανόνων,
- επιβεβαιώθηκε η ανάγκη ενίσχυσης του ρυθμιστικού πλαισίου για τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds), τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα και τους οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας,
- ζητήθηκε η συνέχιση των εργασιών σε σχέση με την επίτευξη σύγκλισης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των λογιστικών προτύπων των ΗΠΑ μέχρι τα τέλη του 2011,
- αποφασίστηκε η συνέχιση των εργασιών για τον εντοπισμό των μη συνεργάσιμων χωρών σε συνεργασία με το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη φορολογική διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφορήσεων και την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και

- αποφασίστηκε η περαιτέρω επεξεργασία των θεμάτων που σχετίζονται με την άσκηση μακρο-προληπτικής επίβλεψης, την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των αναδυόμενων αγορών και των αναπτυσσόμενων οικονομιών, την ενίσχυση του ρυθμιστικού πλαισίου και της άσκησης εποπτείας στο καλούμενο «σκιώδες» τραπεζικό σύστημα (shadow banking system), τη βελτίωση της ακεραιότητας και της διαφάνειας των κεφαλαιαγορών, την περαιτέρω ρύθμιση των αγορών παραγώγων εμπορευμάτων και την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή.

2. Πρωτοβουλίες του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

2.1 Προώθηση της προσχώρησης σε παγκόσμιο επίπεδο στα διεθνή πρότυπα (standards) συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών

Το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής FSB) δημοσίευσε στις 10 Μαρτίου 2010 έκθεση για την ενίσχυση της προσχώρησης όλων των κρατών και δικαιοδοσιών στα πρότυπα διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών σε ό,τι αφορά ζητήματα του ρυθμιστικού πλαισίου και της άσκησης εποπτείας στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Σημείο αναφοράς του FSB τόσο για την αξιολόγηση του βαθμού προσχώρησης στα εν λόγω πρότυπα των μελών του όσο και για τον εντοπισμό των αδυναμιών που τυχόν παρατηρούνται είναι οι βασικές αρχές της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία για αποτελεσματική τραπεζική εποπτεία, οι βασικές αρχές της Διεθνούς Ένωσης Ασφαλιστικών Εποπτικών Αρχών και οι αρχές ρυθμιστικής παρέμβασης στις κεφαλαιαγορές της Διεθνούς Οργάνωσης Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς.

Όπως ειδικότερα επισημαίνεται στην έκθεση του FSB, λόγω του διεθνοποιημένου χαρακτήρα των χρηματοπιστωτικών αγορών, αδυναμίες στη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να υπονομεύσουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές για να διασφαλίσουν τη συνεπή εφαρμογή και τήρηση των κανόνων από τους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, τους οποίους εποπτεύουν και οι οποίοι δραστηριοποιούνται διασυνοριακά. Η έκθεση του FSB περιλαμβάνει τις ακόλουθες πέντε ενότητες:

- στην *πρώτη ενότητα* περιγράφεται το πλαίσιο αναφοράς και οι λόγοι για τους οποίους αναλήφθηκε η εν λόγω πρωτοβουλία από το FSB,
- στη *δεύτερη ενότητα* παρουσιάζεται η διαδικασία που πρόκειται να ακολουθηθεί σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση του βαθμού προσχώρησης των επιμέρους κρατών στα ως άνω πρότυπα,
- στην *τρίτη ενότητα* αναλύονται τα κριτήρια με τα οποία θα προσδιοριστούν τα κράτη τα οποία θα αξιολογηθούν,
- στην *τέταρτη ενότητα* αναλύεται η διαδικασία αξιολόγησης που πρόκειται να ακολουθηθεί, και
- στην *πέμπτη ενότητα* αναφέρονται τα μέτρα που προτίθεται να λάβει το FSB με γνώμονα την προώθηση της προσχώρησης και της πλήρους συμμόρφωσης όλων των κρατών στα διεθνή πρότυπα, καθώς επίσης και τους ελέγχους που θα διενεργεί σχετικά. Στα εν λόγω μέτρα

περιλαμβάνονται η υπογραφή μνημονίων συνεργασίας (MoU) και η δημοσίευση στα τέλη του 2010 λίστας των μη συνεργαζόμενων χωρών.

Αντίστοιχες δράσεις έχουν αναληφθεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF).

2.2 Αρχές αναφορικά με τις πολιτικές αποδοχών

Το FSB δημοσίευσε στις 23 Απριλίου 2010 έκθεση στην οποία περιέχονται οι αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις πολιτικές αποδοχών που εφαρμόζονται από τους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με γνώμονα την αποφυγή ανάληψης εκ μέρους τους υπερβολικών κινδύνων. Όπως επισημαίνεται στην εν λόγω έκθεση του FSB, οι εφαρμοσθείσες πολιτικές αποδοχών σε μεγάλες επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα ήταν ένας από τους πολλούς παράγοντες που συνέβαλαν στην πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση. Ειδικότερα, η επιδίωξη υψηλών βραχυπρόθεσμων κερδών οδήγησε στην απόδοση υψηλών *bonuses* χωρίς να ελέγχονται και να αξιολογούνται επαρκώς οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονταν μακροπρόθεσμα. Αυτά τα στρεβλά κίνητρα αφενός μεν επέτειναν την υπερβολική ανάληψη κινδύνων που απείλησαν το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα και αφετέρου είχαν ως αποτέλεσμα την έλλειψη πόρων για την απορρόφηση των ζημιών από τις επιχειρήσεις όταν επήλθαν οι κίνδυνοι. Οι αδυναμίες αυτές υπαγόρευσαν την ανάληψη δράσης για να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές αποδοχών στο χρηματοπιστωτικό κλάδο είναι υγιείς. Μολονότι οι εθνικές αρχές μπορούν να συνεχίσουν να εξετάζουν τη λήψη βραχυπρόθεσμων μέτρων για να περιορίσουν τις αποδοχές σε επιχειρήσεις που λαμβάνουν κυβερνητική βοήθεια, κρίθηκε επίσης απαραίτητο να ληφθούν άμεσα μέτρα που θα διασφαλίσουν ένα υγιές σύστημα αποδοχών. Οι αρχές που προτάθηκαν από το FSB στην ως άνω έκθεσή του, αφορούν συνοπτικά τα ακόλουθα:

(α) Αποτελεσματική διακυβέρνηση των πολιτικών αποδοχών

Σύμφωνα με το FSB, το Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος οφείλει να επιβλέπει ενεργά τόσο το σχεδιασμό όσο και τον τρόπο εφαρμογής της πολιτικής αποδοχών. Συνεπώς, η πολιτική αποδοχών δεν θα πρέπει να υπόκειται αποκλειστικά στον έλεγχο του Διευθύνοντος Συμβούλου και της Διοίκησης, αλλά στον έλεγχο συνολικά του Διοικητικού Συμβουλίου. Περαιτέρω, το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας θα πρέπει να ελέγχει σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά πόσο η πολιτική αποδοχών που ακολουθείται διασφαλίζει τους στόχους που επιδιώκονται μέσω αυτής σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό της. Τέλος, το προσωπικό του πιστωτικού ιδρύματος που απασχολείται στη διαχείριση κινδύνων και τον οικονομικό έλεγχο θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι διαθέτει ανεξαρτησία και κατάλληλες εξουσίες, καθώς επίσης και ότι οι αμοιβές του καθορίζονται ανεξάρτητα από την απόδοση των λειτουργικών μονάδων τις οποίες επιβλέπει.

(β) Αποτελεσματική εναρμόνιση των αποδοχών με την ανάληψη κινδύνων

Σύμφωνα με το FSB, για τον καθορισμό των αποδοχών του προσωπικού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι αναλαμβανόμενοι κατά περίπτωση κίνδυνοι και, ειδικότερα, τόσο οι ήδη αναληφθέντες όσο και οι μελλοντικοί κίνδυνοι. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι κατηγορίες κινδύνων, περιλαμβανομένων ακόμη και εκείνων που δεν είναι ευχερώς μετρήσιμοι, όπως για παράδειγμα ο κίνδυνος ρευστότητας ή ο κίνδυνος φήμης. Αν από μια ενέργεια αποκομίζεται το ίδιο βραχυπρόθεσμο όφελος, αλλά ο αναλαμβανόμενος εκάστοτε κίνδυνος διαφοροποιείται, αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε ό,τι αφορά τις καταβαλλόμενες αποδοχές. Επίσης, οι αποδοχές θα πρέπει να συνδέονται με τη συνολική απόδοση της επιχείρησης και τη συνεισφορά των εργαζομένων στην απόδοση αυτή. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να καταβάλλονται *bonuses* εφόσον η εταιρία δεν έχει καλές αποδόσεις. Περαιτέρω, το χρονοδιάγραμμα καταβολής των αποδοχών συστήνεται να έχει χρονικό ορίζοντα τέτοιο που να επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι μελλοντικοί κίνδυνοι που ενδέχεται να επέλθουν από την ανάληψη συγκεκριμένης δραστηριότητας. Ειδικότερα, οι αποδοχές δεν θα πρέπει να καταβάλλονται εξ ολοκλήρου άμεσα εφόσον οι κίνδυνοι που έχουν αναληφθεί ενδέχεται να εκδηλωθούν σε μεταγενέστερο χρονικό διάστημα. Τέλος, εφόσον οι αποδοχές περιλαμβάνουν εκτός από μετρητά και άλλα στοιχεία (π.χ. μετοχές), το μείγμα που θα προκύπτει θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμίζεται με τους αναλαμβανόμενους εκάστοτε κινδύνους και τη θέση του εργαζομένου στην εταιρία.

(γ) Αποτελεσματική εποπτεία και συμμετοχή των μετόχων

Η άσκηση εποπτείας σε ό,τι αφορά τις εφαρμοζόμενες πολιτικές αποδοχών θα πρέπει, σύμφωνα με το FSB να είναι αποτελεσματική προκειμένου να αντιμετωπίζονται έγκαιρα τυχόν προβλήματα. Περαιτέρω, οι ίδιες οι τράπεζες θα πρέπει να δημοσιοποιούν έγκαιρα, με εμφανή και κατανοητό τρόπο τις πολιτικές αποδοχών που εφαρμόζουν, ώστε να είναι δυνατή η εποικοδομητική και ενεργός ανάμειξη, ιδίως σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα αξιολόγησης εκ μέρους τους της εφαρμοζόμενης πολιτικής αποδοχών.

2.3 Μείωση του ηθικού κινδύνου διάσωσης των συστημικά σημαντικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Στις 20 Οκτωβρίου 2010 το FSB δημοσίευσε κείμενο συστάσεων για τη μείωση του ηθικού κινδύνου διάσωσης των συστημικά σημαντικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η οποία υποβλήθηκε και εγκρίθηκε από το G-20 κατά τη Σύνοδο Κορυφής του Νοεμβρίου 2010 στη Σεούλ. Το FSB πρότεινε με την έκθεσή του αυτή την καθιέρωση ενός πλαισίου κανόνων για την αντιμετώπιση των συστημικών και ηθικών κινδύνων που απορρέουν από την λειτουργία των συστημικά σημαντικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η τυχόν πτώχευση των οποίων εξαιτίας του μεγέθους, της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων τους και της διασυνδεσιμότητάς τους, θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντικά προβλήματα ευρύτερα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την οικονομία εν γένει.

Οι συστάσεις εστιάζουν στη δυνατότητα των κατά περίπτωση αρμόδιων αρχών να παρεμβαίνουν σε ό,τι αφορά την εκκαθάριση (resolution) τέτοιων οργανισμών, ώστε να διασφαλίζεται αφενός μεν η μη επιβάρυνση των φορολογουμένων και αφετέρου η συνέχιση παροχής εκ μέρους τους ορισμένων τουλάχιστον υπηρεσιών. Η εφαρμογή των συστάσεων του FSB προϋποθέτει τροποποιήσεις των σχετικών νομοθετικών κανόνων σε εθνικό επίπεδο, καθώς και σε ό,τι αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση διασυνοριακώς δραστηριοποιούμενου οργανισμού. Οι συστάσεις του FSB, οι οποίες θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή, σταδιακά, εντός των δύο επόμενων ετών αφορούν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- την καθιέρωση σε εθνικό επίπεδο ενός πλαισίου κανόνων για την εκκαθάριση φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, το οποίο σε συνδυασμό με τη λήψη και άλλων μέτρων, θα διασφαλίζει την ασφαλή και ταχεία εκκαθάρισή τους χωρίς επιβάρυνση των φορολογουμένων και χωρίς να προκαλείται αποσταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- την καθιέρωση υποχρέωσης τήρησης μεγαλύτερων κεφαλαιακών απαιτήσεων εκ μέρους των συστημικά σημαντικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, που θα αντανακλούν τους μεγαλύτερους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται,
- την άσκηση πιο «εντατικής» εποπτείας στους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που μπορεί να προκαλέσουν συστημικό κίνδυνο,
- τη διασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας βασικών υποδομών, ακόμη και αν μια συστημικά σημαντική επιχείρηση αντιμετωπίσει προβλήματα φερεγγυότητας σε ατομική βάση, και
- την καθιέρωση, κατά περίπτωση, συμπληρωματικών κανόνων προληπτικής εποπτείας, όπως θα καθοριστούν από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

B. Θέματα λειτουργίας και εποπτείας τραπεζών

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Συστάσεις για την εκκαθάριση τραπεζών σε διασυνοριακό επίπεδο

Η Ομάδα Εργασίας για την Εκκαθάριση Διασυνοριακά Δραστηριοποιούμενων Τραπεζών (Cross-border Bank Resolution Group) της Επιτροπής της Βασιλείας δημοσίευσε στις 18 Μαρτίου 2010 έκθεση στην οποία περιλαμβάνονται δέκα (10) Συστάσεις για τη βελτίωση των διαδικασιών εκκαθάρισης διασυνοριακά δραστηριοποιούμενων τραπεζών, βάσει των συμπερασμάτων που έχουν εξαχθεί μέχρι στιγμής από τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Η έκταση, το εύρος και η πολυπλοκότητα των διεθνών χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που πήρε πολύ μεγάλες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια πριν από την κρίση δεν συνοδεύτηκε αντίστοιχα από την καθιέρωση κανόνων, εργαλείων και τεχνικών για τη διαχείριση διασυνοριακών τραπεζικών κρίσεων. Η πρόσφατη κρίση ανέδειξε κενά σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες παρέμβασης, αλλά

και την απουσία σε αρκετές χώρες κατάλληλων εργαλείων για τη θέση σε εκκαθάριση τραπεζών. Οι υφιστάμενοι εθνικοί κανόνες δεν είναι σχεδιασμένοι για την αντιμετώπιση κρίσεων σε επίπεδο ομίλου που συντίθεται από περισσότερες επιμέρους επιχειρήσεις με τη μορφή ξεχωριστών νομικών προσώπων. Εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, σε συγκεκριμένες κατηγορίες εταιριών και όχι σε επίπεδο ομίλου, ενώ δεν υπάρχει διεθνές πλαίσιο και είναι πολύ δυσχερές να θεσπιστεί τουλάχιστον για το προσεχές μέλλον. Οι συστάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας εστιάζουν στα ακόλουθα:

- επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης μεταξύ των κρατών αναφορικά με τις εξουσίες, τα εργαλεία και τις διαδικασίες διαχείρισης κρίσεων των εθνικών αρμόδιων αρχών (συστάσεις 1-4),
- ανάγκη απλούστευσης των δομών και της διασύνδεσης (interconnectedness) μεταξύ των εταιριών ενός ομίλου και των συναλλαγών που διενεργούνται μέσω αυτών (σύσταση 5),
- ανάγκη εκπόνησης σχεδίων έκτακτης ανάγκης (contingency plans) όλων των συστημικά σημαντικών διασυννοριακά δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα, ανάλογα με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα κάθε επιχείρησης, και των δομών του ομίλου,
- ενίσχυση της διασυννοριακής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε να υπάρχει σαφής κατανόηση μεταξύ των διαφόρων εθνικών αρχών των αντίστοιχων τομέων ευθύνης τους σε ό,τι αφορά τη ρυθμιστική παρέμβαση, την εποπτεία, την παροχή ρευστότητας, τη διαχείριση κρίσεων και την εκκαθάριση (σύσταση 7), και
- ανάγκη ανάπτυξης κατάλληλων εργαλείων που συμβάλλουν στη μείωση του συστημικού κινδύνου και ενισχύουν την ανθεκτικότητα των κρίσιμων λειτουργιών των αγορών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, ειδικότερα, ενίσχυση των μηχανισμών μείωσης του κινδύνου και της μεταφοράς συμβατικών σχέσεων (transfer of contractual relationships) (συστάσεις 8-9).

1.2 Πρόταση για τη διασφάλιση της δυνατότητας απορρόφησης ζημιών των ιδίων κεφαλαίων

Στις 19 Αυγούστου 2010 η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης με σκοπό την αναθεώρηση των κριτηρίων τα οποία διέπουν την επιλεξιμότητα των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα πρόσθετα βασικά ίδια κεφάλαια (non-common Tier 1), καθώς επίσης και στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια (Tier 2) των τραπεζών. Απώτερος στόχος της Επιτροπής της Βασιλείας είναι η διασφάλιση ότι τα στοιχεία αυτά είναι σε θέση να απορροφούν ζημιές σε περίπτωση κατά την οποία μια τράπεζα δεν είναι βιώσιμη και χρειάζεται κρατική ενίσχυση, όπως συνέβη κατ' επανάληψη κατά τη διάρκεια της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Από τις διάφορες εναλλακτικές προσεγγίσεις, η Επιτροπή της Βασιλείας προέκρινε για την υλοποίηση των ανωτέρω την αμεσότερα υλοποιήσιμη, κατά την εκτίμησή της, εκείνη δηλαδή σύμφωνα με την οποία για όλα τα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων θα πρέπει να προβλέπεται μηχανισμός μέσω του οποίου θα διασφαλίζεται η δυνατότητα απορρόφησης ζημίας σε περίπτωση μη

βιωσιμότητας μιας τράπεζας. Ειδικότερα, για τα στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνονται στα πρόσθετα βασικά και στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια θα πρέπει να προβλέπεται μια συμβατική ρήτρα, η οποία θα επιβάλλει τη διαγραφή τους σε περίπτωση περιέλευσης της τράπεζας σε κατάσταση μη βιωσιμότητας. Το γεγονός (trigger event) το οποίο θα ενεργοποιεί τη ρήτρα αυτή τοποθετείται από την Επιτροπή της Βασιλείας στο χρονικό σημείο πριν από:

- τη λήψη απόφασης για τη χορήγηση στην τράπεζα κρατικής ενίσχυσης, χωρίς την οποία αυτή δεν θα μπορεί να είναι βιώσιμη, ή
- τη λήψη απόφασης σύμφωνα με την οποία η διαγραφή (write-off) στοιχείων κρίνεται αναγκαία για τη βιωσιμότητα της τράπεζας.

Στο κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας αφενός μεν παρουσιάστηκε εκτενώς ο τρόπος λειτουργίας του προτεινόμενου μηχανισμού και οι λόγοι για τους οποίους κρίνεται πρόσφορη η υιοθέτησή του και αφετέρου παρουσιάστηκαν οι πιθανές επιπτώσεις από την υιοθέτησή του.

1.3 Πρόταση για την καθιέρωση μηχανισμού αντι-κυκλικών κεφαλαιακών αποθεμάτων

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε στις 16 Ιουλίου 2010 κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την καθιέρωση μηχανισμού αντι-κυκλικών κεφαλαιακών αποθεμάτων (countercyclical capital buffer proposal) για την αντιμετώπιση του φαινομένου της προκυκλικότητας. Ο όρος «προκυκλικότητα» αναφέρεται στη δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ του χρηματοπιστωτικού συστήματος και του τομέα της πραγματικής οικονομίας, η οποία τείνει να εντείνει τις διακυμάνσεις των οικονομικών κύκλων και να προκαλεί ή να επιτείνει την αστάθεια στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η πρόσφατη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε σε σημαντικό βαθμό τις συνέπειες του φαινομένου της προκυκλικότητας, καθώς οι τράπεζες που υπέστησαν σημαντικές ζημίες αντιμετώπισαν δυσκολίες σε σχέση με την αναπλήρωση των κεφαλαίων τους και κατ' αποτέλεσμα μείωσαν τη χορήγηση πιστώσεων, γεγονός που είχε δυσμενείς συνέπειες στον πραγματικό τομέα της οικονομίας.

Την αρμοδιότητα του καθορισμού του ύψους των πρόσθετων κεφαλαιακών αποθεμάτων (buffer add-on) προτάθηκε να έχουν οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές σε κάθε εθνική δικαιοδοσία. Οι σχετικές αποφάσεις θα πρέπει, σύμφωνα με την Επιτροπή της Βασιλείας να ανακοινώνονται δώδεκα (12) μήνες πριν από τη θέση τους σε ισχύ, ώστε να δίδεται επαρκής χρόνος στις τράπεζες για να καλύψουν τις πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις, ενώ οι αποφάσεις για τη μείωση των αποθεμάτων προτείνεται να έχουν ισχύ άμεσα. Οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο θα υπόκεινται αποκλειστικά στις υποχρεώσεις που καθορίζονται σχετικά από την εθνική τους δικαιοδοσία, ενώ, οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται διεθνώς θα πρέπει να υπολογίζουν τα αντικυκλικά κεφαλαιακά τους αποθέματα με βάση τις υποχρεώσεις που καθορίζονται από τις μέρους δικαιοδοσίες στις οποίες δραστηριοποιούνται. Τα αποθέματα θα μειώνονται σε περιόδους στις οποίες παρατηρείται μειωμένη πιστωτική επέκταση και θα αυξάνονται σε περιόδους υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης.

Σε ό,τι αφορά τις παραμέτρους που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των αντι-κυκλικών κεφαλαιακών αποθεμάτων από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, στο κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας προτάθηκε μια μεθοδολογία, που θα αποτελεί κοινό σημείο αναφοράς και θα λαμβάνει υπόψη κατά κύριο λόγο, αλλά όχι αποκλειστικά, το λόγο χορηγήσεις/ΑΕΠ. Στο κείμενο παρουσιάστηκαν επίσης, μεταξύ άλλων, οι αρχές που θα ακολουθούνται σχετικά από τις αρμόδιες εθνικές αρχές για τον υπολογισμό των αντι-κυκλικών αποθεμάτων, η μέθοδος υπολογισμού, η δημοσιοποίηση των αποφάσεων που θα λαμβάνονται, κατά περίπτωση, και τα κριτήρια για τον καθορισμό των αρμοδίων εθνικών αρχών.

1.4 Αρχές καλής πρακτικής για τα «σώματα εποπτών»

Τον Οκτώβριο του 2010, η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε κείμενο αρχών για τα «σώματα εποπτών» με σκοπό την προώθηση και ενίσχυση της λειτουργίας τους. Οι οκτώ (8) επιμέρους αρχές που περιλαμβάνονται στο κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα διαδικασιών εποπτικής αξιολόγησης και συνοψίζονται στα εξής:

(α) Αρχή 1 - Σκοπός σωμάτων εποπτών: Κύριο στόχο των σωμάτων εποπτών αποτελεί η ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφόρησης και της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχουσών σε αυτά εποπτικών αρχών με γνώμονα την άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας των διεθνών τραπεζικών ομίλων. Τα σώματα εποπτών θα πρέπει να αποσκοπούν στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των εποπτικών αρχών και την αξιολόγηση των επιμέρους αναγκών και ευθυνών τους.

(β) Αρχή 2 - Δομή σωμάτων εποπτών: Τα σώματα εποπτών θα πρέπει να δομούνται κατά τρόπο, ώστε να είναι δυνατή η άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας των διεθνών τραπεζικών ομίλων, λαμβάνοντας υπόψη το εύρος και την πολυπλοκότητα κάθε τραπεζικού ομίλου.

(γ) Αρχή 3 - Ανταλλαγή πληροφοριών: Τα μέλη των σωμάτων εποπτών θα πρέπει να καταβάλλουν προσπάθεια για την μεταξύ τους ανταλλαγή της κατά το δυνατόν καταλληλότερης πληροφόρησης αναφορικά με τους κύριους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένος κάθε τραπεζικός όμιλος και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων που ακολουθούνται κατά περίπτωση.

(δ) Αρχή 4 - Δίαυλοι επικοινωνίας: Οι δίαυλοι επικοινωνίας εντός των σωμάτων εποπτών, υπό την αιγίδα της εποπτικής αρχής της χώρας καταγωγής, θα πρέπει να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα, ευκολία, πληρότητα και εμπιστευτικότητα της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των μελών τους.

(ε) Αρχή 5 - Συνεργασία: Η συνεργασία που θα πρέπει να υπάρχει μεταξύ των μελών των σωμάτων εποπτών θα πρέπει να βασίζεται σε μεταξύ τους συμφωνίες, λαμβάνοντας υπόψη τους τυχόν περιορισμούς που απορρέουν βάσει των εθνικών νομοθεσιών.

(στ) Αρχή 6 - Διασύνδεση (interaction) με τον εποπτευόμενο τραπεζικό όμιλο: Σε αντιστοιχία με τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ της τράπεζας σε ατομική βάση και των εποπτικών αρχών, σχέσεις διασύνδεσης θα πρέπει επίσης να αναπτύσσονται μεταξύ των μελών των σωμάτων εποπτών και του εποπτευόμενου τραπεζικού ομίλου.

(ζ) *Αρχή 7 - Διαχείριση κρίσεων:* Οι εργασίες στο πλαίσιο των σωμάτων εποπτών θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνουν το σχεδιασμό της διαχείρισης κρίσεων.

(η) *Αρχή 8- Μακρο-προληπτική επίβλεψη:* Τα σώματα εποπτών θα πρέπει να διευκολύνουν τη διαδικασία εντοπισμού και διάχυσης πληροφόρησης στο πλαίσιο της άσκησης μακρο-προληπτικής επίβλεψης.

1.5 Αρχές για την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης

Κατά τη διάρκεια της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης, αναδείχθηκαν μια σειρά από αστοχίες και αδυναμίες σε ό,τι αφορά την εταιρική διακυβέρνηση των τραπεζών, όπως, μεταξύ άλλων:

- η ανεπαρκής άσκηση εποπτείας εκ μέρους των μελών του διοικητικού συμβουλίου σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων,
- η απουσία ενεργούς παρακολούθησης εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου της εφαρμογής της πολιτικής αποδοχών, και
- η μη αποτελεσματική λειτουργία των μονάδων διαχείρισης κινδύνων.

Με γνώμονα την αντιμετώπιση των αδυναμιών αυτών, η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε στις 4 Οκτωβρίου 2010 κείμενο αρχών για την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης, με το οποίο αναθεώρησε το κείμενο αρχών εταιρικής διακυβέρνησης που είχε εκδώσει το 2006. Οι θεματικές στις οποίες εστιάζουν οι νέες αρχές της Επιτροπής της Βασιλείας είναι οι ακόλουθες:

(α) *Διοικητικό συμβούλιο:* Το διοικητικό συμβούλιο φέρει τη συνολική ευθύνη για την τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών και στρατηγικών πολιτικών για τη διαχείριση των κινδύνων, την οικονομική ευρωστία και τη διακυβέρνηση της τράπεζας. Το διοικητικό συμβούλιο πρέπει επίσης να επιβλέπει αποτελεσματικά τη διοίκηση της τράπεζας. Προς το σκοπό αυτό, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες τόσο σε ατομική όσο και σε συλλογική βάση, να ακολουθούν ορθές πρακτικές διακυβέρνησης και να υποστηρίζονται για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής τους από ανεξάρτητες μονάδες διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου.

(β) *Διοίκηση (senior management):* Με βάση τις κατευθύνσεις που δίνει το διοικητικό συμβούλιο, η διοίκηση θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες της τράπεζας είναι συνεπείς με την επιχειρηματική στρατηγική, το επίπεδο ανοχής κινδύνων και τις πολιτικές που έχουν εγκριθεί σχετικά από το διοικητικό συμβούλιο.

(γ) *Διαχείριση κινδύνων και εσωτερικός έλεγχος:* Οι τράπεζες πρέπει να έχουν μονάδα διαχείρισης κινδύνων, μονάδα κανονιστικής συμμόρφωσης και μονάδα εσωτερικού ελέγχου με επαρκείς εξουσίες, ανεξαρτησία, πόρους και πρόσβαση στο διοικητικό συμβούλιο. Οι κίνδυνοι πρέπει να ταυτοποιούνται και να αξιολογούνται διαρκώς σε ό,τι αφορά όλο το εύρος των δραστηριοτήτων της τράπεζας. Επισημαίνεται επίσης ότι η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων προϋποθέτει ειλικρινή και έγκαιρη επικοινωνία τόσο εσωτερικά στην τράπεζα

μεταξύ των επιμέρους αρμόδιων, κατά περίπτωση, μονάδων όσο και μέσω αναφορών στο διοικητικό συμβούλιο και τη διοίκηση.

(δ) Πολιτικές αποδοχών: Οι τράπεζες οφείλουν να εφαρμόζουν πλήρως τις αρχές και τα συνοδευτικά αυτών πρότυπα εφαρμογής του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ή τις αντίστοιχες εθνικές διατάξεις, οι οποίες συνάδουν με τις αρχές του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

(ε) Πολύπλοκες εταιρικές δομές: Το διοικητικό συμβούλιο και η διοίκηση οφείλουν να γνωρίζουν, να κατανοούν και να κατευθύνουν τη γενική εταιρική δομή της τράπεζας και την εξέλιξή της και να διασφαλίζουν ότι είναι δικαιολογημένη και δεν εμπεριέχει αδικαιολόγητη πολυπλοκότητα.

1.6 Μεθοδολογίες για την «ευθυγράμμιση» αναλαμβανόμενου κινδύνου και απόδοσης σε ό,τι αφορά τον καθορισμό των πολιτικών αποδοχών

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε στις 14 Οκτωβρίου 2010 κείμενο διαβούλευσης σχετικά με τις πρακτικές που ακολουθούνται από τις τράπεζες για την «ευθυγράμμιση» αναλαμβανόμενου κινδύνου και απόδοσης στο πλαίσιο του καθορισμού της πολιτικής αποδοχών. Η Επιτροπή της Βασιλείας επισημαίνει ότι η σύγκλιση κινδύνου και απόδοσης είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για τον περιορισμό των κινήτρων ανάληψης υπερβολικών κινδύνων από τις τράπεζες. Οι κύριοι στόχοι του κειμένου διαβούλευσης συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- παρουσίαση των πολιτικών και μεθοδολογιών που ακολουθούνται για τις πολιτικές αποδοχών, οι οποίες βασίζονται σε υγιή κίνητρα, και
- παρουσίαση των κινδύνων που πρέπει να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τόσο από τις τράπεζες κατά το σχεδιασμό των πολιτικών αποδοχών όσο και από τις εποπτικές αρχές κατά την αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων πολιτικών και μεθοδολογιών.

Η Επιτροπή της Βασιλείας επισημαίνει επίσης την ανάγκη εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας με βάση το μέγεθος και τη φύση των δραστηριοτήτων της τράπεζας.

1.7 «Βασιλεία III»: η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος

(α) Οι πηγές του νέου κανονιστικού πλαισίου και η αναγκαιότητα υιοθέτησής του

Στις 16 Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή της Βασιλείας υιοθέτησε και δημοσίευσε δύο σημαντικές εκθέσεις με τίτλο:

- *“Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems”*, και
- *“Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring”*.

Οι δύο εν λόγω εκθέσεις είναι γνωστές συλλήβδην, ως το κανονιστικό πλαίσιο της «Βασιλείας III» (εφεξής «η Βασιλεία III») και αποτελούν την πιο

σημαντική, ίσως, αντίδραση της Επιτροπής της Βασιλείας στην πρόσφατη κρίση. Μέσω των διατάξεών τους καθιερώθηκε ένα νέο διεθνές κανονιστικό πλαίσιο για τις διεθνείς τράπεζες, με αναθεώρηση του ισχύοντος συναφούς πλαισίου. Σκοπός της αναθεώρησης ήταν η ενδυνάμωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος διεθνώς, μέσω:

- αφενός μεν της ενίσχυσης της μικρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης στη λειτουργία των τραπεζών, με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους σε περιόδους έντασης, και
- αφετέρου της αντιμετώπισης, μέσω μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης, του συστημικού κινδύνου που μπορεί να εκδηλωθεί στο σύνολο του τραπεζικού (και εν γένει του χρηματοπιστωτικού) συστήματος, και, κυρίως, της «προκυκλικής» μεγέθυνσης του εν λόγω κινδύνου σε βάθος χρόνου.

(β) Οι διατάξεις της «Βασιλείας III»: επισκόπηση

Από συστηματική άποψη, οι διατάξεις της «Βασιλείας III» μπορούν να καταταγούν σε δύο κατηγορίες:

Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται οι διατάξεις μέσω των οποίων επήλθαν τροποποιήσεις σε διατάξεις του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου που διέπει την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών τραπεζών (δηλαδή της «Βασιλείας II»), καθώς και προσθήκες σε αυτό.

Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι διατάξεις με τις οποίες καθιερώθηκαν «καινοτόμα στοιχεία», οι οποίες διακρίνονται περαιτέρω:

- σε εκείνες μέσω των οποίων καθιερώθηκαν νέοι κανόνες μικρο-προληπτικής, κυρίως, ρυθμιστικής παρέμβασης στη λειτουργία των τραπεζών, και
- σε εκείνες με τις οποίες καθιερώθηκαν κανόνες μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης.

Όλες οι διατάξεις του νέου κανονιστικού πλαισίου θα αρχίσουν να εφαρμόζονται σταδιακά, από την 1^η Ιανουαρίου 2013 μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 2019 (καταληκτική ημερομηνία πλήρους εφαρμογής), σύμφωνα με τα ειδικότερα αναφερόμενα ανά κατηγορία διατάξεων.

(γ) Τροποποιήσεις και προσθήκες στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών

Η σημαντικότερη τροποποίηση που επήλθε στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών αφορά τον ορισμό των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων τους. Στόχος των συναφών νέων διατάξεων είναι:

- αφενός μεν η αναβάθμιση της ποιότητας των ιδίων κεφαλαίων (κυρίως με τροποποίηση, επί το αυστηρότερο, του ορισμού των βασικών ιδίων κεφαλαίων), και

- αφετέρου η ενίσχυση του ύψους τους (μολονότι το ύψος του συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας παραμένει αμετάβλητο στο 8%).

Με το νέο κανονιστικό πλαίσιο επιδιώχθηκε επίσης η ενίσχυση της κάλυψης των τραπεζών έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο από στοιχεία του χαρτοφυλακίου τους (εντός και εκτός ισολογισμού), όπως, π.χ., εξω-χρηματοστηριακά παράγωγα μέσα, συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς, και δάνεια για την αγορά κινητών αξιών και θέσεων σε παράγωγα μέσα.

(δ) Τα «καινοτόμα στοιχεία»

Με στόχο την αποφυγή της εμφάνισης του φαινομένου υπερβολικής μόχλευσης στο μέλλον (κυρίως λόγω των σημαντικών αρνητικών συνεπειών που συνεπάγονται για τον πραγματικό τομέα της οικονομίας οι διαδικασίες απομόχλευσης (“deleveraging”) των τραπεζών σε περιόδους έντασης), με διατάξεις της «Βασιλείας III» καθιερώθηκε ένας απλός συντελεστής μόχλευσης, ο οποίος δεν βασίζεται στον κίνδυνο (δηλαδή τα στοιχεία του ενεργητικού και εκτός ισολογισμού των τραπεζών δεν σταθμίζονται με συντελεστές κινδύνου), και θα εφαρμόζεται συμπληρωματικά προς τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας (ως “backstop measure”).

Με το νέο κανονιστικό πλαίσιο καθιερώθηκαν επίσης για πρώτη φορά σε διεθνές επίπεδο δύο συντελεστές ρευστότητας των τραπεζών (“liquidity ratios”):

- ένας βραχυχρόνιος, ο «συντελεστής κάλυψης ρευστότητας» (“liquidity coverage ratio”, “LCR”, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η διασφάλιση της ύπαρξης επαρκών, υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμων στοιχείων του ενεργητικού, ώστε να καλύπτονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, και
- ένας μακροχρόνιος, ο «συντελεστής καθαρής σταθερής χρηματοδότησης» (“net stable funding ratio”, “NSFR”, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η αντιμετώπιση του προβλήματος που απορρέει από τον ετεροχρονισμό στη ρευστοποιησιμότητα στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού του ισολογισμού των τραπεζών, καθώς και η δημιουργία κινήτρων στις τράπεζες να χρησιμοποιούν σταθερές πηγές για τη χρηματοδότηση των περιουσιακών τους στοιχείων.

Όπως προαναφέρθηκε, στη δεύτερη ενότητα των καινοτόμων στοιχείων της «Βασιλείας III» εντάσσονται οι διατάξεις με τις οποίες καθιερώθηκαν για πρώτη φορά σε διεθνές επίπεδο κανόνες μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης. Οι τράπεζες καλούνται:

- (i) να δημιουργούν, σε ομαλές περιόδους, «κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης» (“capital conservation buffer”),
- (ii) να δημιουργούν, σε περιόδους υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης, «αντικυκλικό (κεφαλαιακό) απόθεμα» (“countercyclical buffer”),
- (iii) να σχηματίζουν δυναμικές προβλέψεις βάσει των αναμενομένων ζημιών από στοιχεία του χαρτοφυλακίου τους, και
- (iv) να καλύπτονται έναντι της υπερβολικής κυκλικότητας των ελαχίστων κεφαλαιακών τους απαιτήσεων.

2. Ευρωπαϊκό επίπεδο

2.1 Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος

Στις 15 Δεκεμβρίου 2010 δημοσιεύτηκαν οι Κανονισμοί του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τους οποίους θεσμοθετήθηκαν, σε συνέχεια των προτάσεων της Έκθεσης de Larosière, τρεις (3) νέες Αρχές για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πρόκειται ειδικότερα για:

- την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών,
- την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών, και
- την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων.

Οι εν λόγω Αρχές μαζί με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, το οποίο θεσμοθετήθηκε επίσης μέσω Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (εφεξής ΕΣΧΕ). Μέσω του ΕΣΧΕ, όπως αναφέρεται στο αιτιολογικό των ως άνω Κανονισμών, επιχειρήθηκε η καθιέρωση μηχανισμών για τη διασφάλιση ότι οι εθνικές εποπτικές αρχές λαμβάνουν τις καλύτερες δυνατές εποπτικές αποφάσεις για τα διασυνοριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ότι υπάρχει επαρκής συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών, ότι για την κοινή δράση των εθνικών αρχών δεν απαιτούνται πολύπλοκες ρυθμίσεις που να λαμβάνουν υπόψη κάθε επιμέρους εθνικό δίκαιο και ότι τα ευρωπαϊκά νομοθετικά κείμενα ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο από τα κράτη μέλη.

Οι τρεις νέες ευρωπαϊκές Αρχές, που είναι αρμόδιες για θέματα μικρο-προληπτικής εποπτείας, διαδέχτηκαν και αντικατέστησαν από την 1^η Ιανουαρίου 2011, που άρχισαν να ισχύουν οι Κανονισμοί, τις επιτροπές που υπήρχαν ήδη σε ευρωπαϊκό επίπεδο και συγκροτούντο από τις εθνικές εποπτικές αρχές στους τρεις τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ως εξής:

- η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών διαδέχτηκε την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS),
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών διαδέχτηκε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (CESR), και
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων διαδέχτηκε την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS).

Για την αποτελεσματική λειτουργία του ΕΣΧΕ ήταν αναγκαίο να επέλθουν τροποποιήσεις σε νομικές πράξεις της Ένωσης στους τομείς δραστηριοποίησης των τριών νέων προαναφερθεισών Αρχών. Οι αλλαγές αυτές αφορούν:

- τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής ορισμένων αρμοδιοτήτων των νέων Αρχών,
- την ενσωμάτωση ορισμένων εξουσιών που τους εκχωρούνται σε νομικές πράξεις της Ένωσης, και

- τις τροποποιήσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας των Αρχών στο πλαίσιο του ΕΣΧΕ.

Επιπροσθέτως, οι εκδοθέντες Κανονισμοί για τη δημιουργία του ΕΣΧΕ προβλέπουν ότι οι Αρχές μπορούν να καταρτίζουν σχέδια τεχνικών προτύπων σε τομείς που καθορίζονται από τη σχετική νομοθεσία, τα οποία θα υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς έγκριση σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) διά πράξεων κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικών πράξεων.

Στο πλαίσιο αυτό, στις 15 Δεκεμβρίου 2010 εκδόθηκε η Οδηγία 2010/78/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με την οποία αφενός μεν επήλθαν οι ως άνω αλλαγές σε υφιστάμενες Οδηγίες του χρηματοπιστωτικού δικαίου και αφετέρου καθορίστηκαν οι τομείς στους οποίους οι νέες Αρχές εξουσιοδοτούνται να καταρτίζουν σχέδια τεχνικών προτύπων, καθώς και ο τρόπος έγκρισης των κανόνων αυτών. Η σχετική νομοθεσία πρέπει να ορίζει τα στοιχεία, τις προϋποθέσεις και τις προδιαγραφές που περιγράφονται στο άρθρο 290 ΣΛΕΕ για τις περιπτώσεις πράξεων κατ' εξουσιοδότηση. Επίσης, τα θέματα που υπόκεινται σε τεχνικά πρότυπα θα πρέπει να είναι καθαρά τεχνικής φύσεως και η διαμόρφωσή τους να απαιτεί τη συμμετοχή εμπειρογνομώνων σε θέματα εποπτείας.

Τα τεχνικά πρότυπα που εγκρίνονται ως πράξεις κατ' εξουσιοδότηση θα πρέπει να αναπτύσσουν, να διευκρινίζουν και να καθορίζουν περαιτέρω τους όρους της συνεπούς εναρμόνισης των κανόνων που περιλαμβάνονται στις βασικές νομικές πράξεις που έχουν θεσπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, συμπληρώνοντας ή τροποποιώντας ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της βασικής νομικής πράξης. Τα τεχνικά πρότυπα που εγκρίνονται ως εκτελεστικές πράξεις θα πρέπει να ορίζουν τους όρους της ομοιόμορφης εφαρμογής των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης.

2.2 Αναθεώρηση των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ για την ανάληψη, την άσκηση δραστηριότητας και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων

Στις 26 Φεβρουαρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε σε δημόσια διαβούλευση κείμενο εργασίας στο οποίο προτάθηκαν περαιτέρω τροποποιήσεις της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και της Οδηγίας 2006/49/ΕΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων. Πρόκειται για το τρίτο «πακέτο» αλλαγών που πρόκειται να επέλθουν στις εν λόγω Οδηγίες, λόγω της μεταφοράς στο ευρωπαϊκό δίκαιο των κανόνων του νέου κανονιστικού πλαισίου της «Βασιλείας ΙΙΙ», σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (υπό 1.7).

Στο κείμενο διαβούλευσης προτάθηκαν ρυθμίσεις για τις ακόλουθες επτά (7) θεματικές:

- πρότυπα ρευστότητας,
- ορισμός ιδίων κεφαλαίων,
- δείκτης μόχλευσης,

- κίνδυνος αντισυμβαλλομένου,
- μέτρα για την αντιμετώπιση της προκυκλικότητας,
- συστημικά σημαντικοί φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και
- καθιέρωση ενιαίου βιβλίου κανόνων τραπεζικού δικαίου (single rule book in banking).

2.3 Συστήματα εγγύησης καταθέσεων

Στις 13 Ιουλίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Οδηγίας για την εκ νέου τροποποίηση της Οδηγίας 94/19/EK για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, σε σχέση, ιδίως, με τα ακόλουθα:

(α) Αύξηση του ορίου κάλυψης των καταθέσεων ανά καταθέτη σε εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ (η τροποποίηση αυτή δεν επηρεάζει το Ελληνικό δίκαιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου το όριο κάλυψης έχει ήδη αυξηθεί στο ποσό αυτό).

(β) Υποχρέωση καταβολής των αποζημιώσεων από τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, χωρίς να απαιτείται η υποβολή αίτησης του καταθέτη, και εντός, το αργότερο, επτά (7) ημερών από την ημερομηνία που:

- είτε οι αρμόδιες αρχές έχουν διαπιστώσει ότι, κατά τη γνώμη τους, το οικείο πιστωτικό ίδρυμα δεν φαίνεται προς το παρόν ικανό να επιστρέψει τις καταθέσεις, για λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική του κατάσταση, και δεν προβλέπεται ότι θα καταστεί ικανό στο προσεχές μέλλον,
- είτε δικαστική αρχή, βασιζόμενη σε λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος, έλαβε απόφαση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της ικανότητας των καταθετών να εγείρουν αξιώσεις έναντι του ιδρύματος, εάν αυτό συμβεί πριν από την προαναφερθείσα ως άνω διαπίστωση των αρμοδίων αρχών.

Η προθεσμία αυτή περιλαμβάνει τη συλλογή και διαβίβαση των στοιχείων σχετικά με τους καταθέτες και τις καταθέσεις, που είναι αναγκαία για την επαλήθευση των απαιτήσεων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το σύστημα εγγύησης καταθέσεων μπορεί να υποβάλει στην αρμόδια αρχή αίτηση για παράταση της προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί υπερβαίνει τις δέκα (10) εργάσιμες ημέρες.

(γ) Υποχρέωση των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων να διαθέτουν κατάλληλα συστήματα που να τους επιτρέπουν τον προσδιορισμό των απαιτήσεων που ενδέχεται να χρειαστεί να καλύψουν, καθώς και καθιέρωση νέων διατάξεων αναφορικά με τον τρόπο χρηματοδότησης των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων.

(δ) Καθιέρωση δυνατότητας για ένα σύστημα εγγύησης καταθέσεων κράτους μέλους να μπορεί να λαμβάνει δάνειο από τα λοιπά συστήματα εγγύησης καταθέσεων που λειτουργούν στα κράτη μέλη της Ε.Ε., εφόσον τα κεφάλαιά του δεν επαρκούν για την κάλυψη των αποζημιώσεων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται σχετικά στην πρόταση Οδηγίας.

(ε) Καθιέρωση διάταξης αναφορικά με τον υπολογισμό των εισφορών, οι οποίες θα πρέπει να είναι σταθμισμένες βάσει του κινδύνου στον οποίο είναι εκτεθειμένα τα καλυπτόμενα πιστωτικά ιδρύματα (risk-based approach).

(στ) Με γνώμονα την ταχύτερη δυνατή αποζημίωση των καταθετών των υποκαταστημάτων ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος, αυτοί θα αποζημιώνονται, κατ' αρχήν, από το σύστημα εγγύησης καταθέσεων του κράτους μέλους υποδοχής, το οποίο, στη συνέχεια, θα έχει απαίτηση για καταβολή των ποσών που εκταμίευσε έναντι του συστήματος εγγύησης καταθέσεων του κράτους μέλους καταγωγής.

(ζ) Ενίσχυση της πληροφόρησης των καταθετών από τα πιστωτικά ιδρύματα αναφορικά με τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων.

2.4 Έκδοση Οδηγίας 2010/76/ΕΕ (“CRD III”)

Στις 14 Δεκεμβρίου εκδόθηκε η Οδηγία 2010/76/ΕΕ, γνωστή ως “CRD III”, με την οποία τροποποιήθηκαν η Οδηγία 2006/48/ΕΚ και η Οδηγία 2006/49/ΕΚ αναφορικά με:

- τις κεφαλαιακές απαιτήσεις σε ό,τι αφορά το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και για τις πράξεις επανατιτλοποίησης (υπό α), και
- τον εποπτικό έλεγχο των πολιτικών αποδοχών (υπό β).

(α) Τα πιστωτικά ιδρύματα που επενδύουν σε επανατιτλοποιήσεις υποχρεούνται βάσει της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ, όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή της, να επιδεικνύουν τη δέουσα επιμέλεια σε σχέση με τους τίτλους από τιτλοποιήσεις απαιτήσεων και τους λοιπούς τίτλους που τυχόν συμπεριλαμβάνονται στα υποκείμενα χαρτοφυλάκια τίτλων. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει σύμφωνα με την νέα Οδηγία να αξιολογούν επίσης αν τα ανοίγματα στο πλαίσιο προγραμμάτων έκδοσης εμπορικών χρεωγράφων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού συνιστούν ανοίγματα επανατιτλοποίησης (συμπεριλαμβανομένων των ανοιγμάτων στο πλαίσιο προγραμμάτων για την απόκτηση τμημάτων υψηλότερης εξασφάλισης χωριστών ομάδων ολόκληρων δανείων, όπου κανένα από τα δάνεια αυτά δεν συνιστά άνοιγμα τιτλοποίησης ή επανατιτλοποίησης, και η προστασία κατά των πρώτων ζημιών για κάθε επένδυση παρέχεται από τον πωλητή των δανείων). Περαιτέρω, με την νέα Οδηγία ενισχύθηκαν σημαντικά οι απαιτήσεις δημοσιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων αναφορικά με τις τιτλοποιήσεις.

(β) Σε ό,τι αφορά τις πολιτικές αποδοχών, με την νέα Οδηγία προστέθηκαν στο Παράρτημα V της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ συγκεκριμένες ρυθμίσεις, οι οποίες καταλαμβάνουν τις πολιτικές αποδοχών στο σύνολό τους για:

- τα ανώτερα διοικητικά στελέχη,
- τους εργαζόμενους οι οποίοι αναλαμβάνουν κινδύνους,
- τους εργαζόμενους οι οποίοι ασκούν καθήκοντα ελέγχου, και
- κάθε εργαζόμενο, ο οποίος βάσει των συνολικών αποδοχών του οποίου εντάσσεται στο ίδιο επίπεδο αμοιβών με τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και τους εργαζόμενους που αναλαμβάνουν κινδύνους.

Οι αρχές ορίζεται ότι θα εφαρμόζονται από τα πιστωτικά ιδρύματα σε επίπεδο ομίλου, μητρικής εταιρίας και θυγατρικών, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν συσταθεί σε υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα. Σύμφωνα με τις καθιερούμενες αρχές, η πολιτική αποδοχών, για την οποία φέρει ευθύνη το διοικητικό συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος, μεταξύ άλλων, πρέπει:

- να συνάδει με και να προωθεί την ορθή και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και να μην ενθαρρύνει την ανάληψη υπερβολικών κινδύνων εκ μέρους του πιστωτικού ιδρύματος,
- να είναι σύμφωνη προς την επιχειρηματική στρατηγική, τους στόχους, τις αξίες και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του πιστωτικού ιδρύματος και να ενσωματώνει μέτρα με τα οποία αποθαρρύνεται η σύγκρουση συμφερόντων, και
- να υπόκειται, τουλάχιστον άπαξ ετησίως, σε κεντρική και ανεξάρτητη εσωτερική αναθεώρηση όσον αφορά τη συμμόρφωσή της προς τις πολιτικές και διαδικασίες αποδοχών που υιοθετούνται από το διοικητικό συμβούλιο.

Περαιτέρω, προβλέφθηκαν ειδικές ρυθμίσεις σε ό,τι αφορά τις αποδοχές του προσωπικού που έχει καθήκοντα ελέγχου, καθώς και τις αποδοχές των ανώτερων στελεχών των μονάδων διαχείρισης κινδύνων και κανονιστικής συμμόρφωσης.

Η έναρξη ισχύος των διατάξεων της Οδηγίας 2010/76/ΕΕ για τις πολιτικές αποδοχών ορίστηκε για την 1^η Ιανουαρίου 2011.

2.5 Εργασίες της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας

Κατά τη διάρκεια του έτους 2010, η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (εφεξής CEBS), εξέδωσε τα ακόλουθα κείμενα κατευθυντήριων γραμμών:

(α) Εποπτικές γνωστοποιήσεις

Η CEBS, σε συνέχεια διαβούλευσης που πραγματοποίησε από τις 17 Σεπτεμβρίου 2009 έως τις 16 Οκτωβρίου 2009, δημοσίευσε στις 28 Ιανουαρίου 2010 κείμενο αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών, αναφορικά με τη διεύρυνση του ήδη ισχύοντος πλαισίου εποπτικών γνωστοποιήσεων. Η CEBS θεωρεί ότι το εν λόγω ενιαίο πλαίσιο αποτελεί τον κατάλληλο μηχανισμό για την ενίσχυση της διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα της άσκησης εποπτείας, τη διασφάλιση όρων ίσου ανταγωνισμού και της ενιαίας εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας μεταξύ όλων των κρατών μελών της Ε.Ε.

Το ισχύον πλαίσιο εποπτικών γνωστοποιήσεων καλύπτει μόνο την εφαρμογή εκ μέρους των εποπτικών αρχών επιμέρους ρυθμίσεων (π.χ. τις διαδικασίες εποπτικής αξιολόγησης στο πλαίσιο του Πυλώνα 2), στατιστικά δεδομένα αναφορικά με την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ, καθώς και πληροφορίες για το πλαίσιο υποβολής αναφορών οικονομικών καταστάσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων βάσει ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (FINREP). Η CEBS σε συνέχεια των τρεχουσών ρυθμιστικών εξελίξεων, αλλά και των εξελίξεων στο επίπεδο των αγορών, αποφάσισε την περαιτέρω διεύρυνση του

ισχύοντος πλαισίου εποπτικών γνωστοποιήσεων, ώστε να καλύπτει και άλλες πτυχές της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στις ακόλουθες θεματικές:

- συγχωνεύσεις και εξαγορές,
- τιλοποιήσεις,
- τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου,
- διακριτικές ευχέρειες, και
- κανόνες γνωστοποίησης οικονομικών και άλλων στοιχείων βάσει του Πυλώνα 3.

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του νέου πλαισίου ορίστηκε η 31^η Μαρτίου 2010, με εξαίρεση τις κατευθυντήριες γραμμές για τις τιλοποιήσεις, για τις οποίες η ημερομηνία έναρξης εφαρμογής τους ορίστηκε για τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

(β) Διαχείριση κινδύνων

Η CEBS, σε συνέχεια διαβούλευσης που πραγματοποίησε από τις 8 Απριλίου έως τις 10 Ιουλίου 2009, δημοσίευσε στις 16 Φεβρουαρίου 2010 κείμενο αρχών που πρέπει να διέπουν τη διαχείριση κινδύνων στο πλαίσιο του πυλώνα 2, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- την καλλιέργεια «κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων» στα πιστωτικά ιδρύματα με τη σύσταση ανεξάρτητης μονάδας διαχείρισης κινδύνων στον οργανισμό, η οποία θα τελεί υπό την άμεση ευθύνη του επικεφαλής της μονάδας διαχείρισης κινδύνων ή της ανώτατης διοίκησης,
- τη διασφάλιση ότι η διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος έχει πλήρη κατανόηση της φύσης των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος και των συνδεόμενων με αυτές κινδύνων,
- τη διασφάλιση ότι το σύνολο του προσωπικού τελεί εν γνώσει της ευθύνης που έχει για τον εντοπισμό και την αναφορά τυχόν κινδύνων,
- τη θέσπιση συγκεκριμένης πολιτικής διαχείρισης κινδύνων που θα κοινοποιείται καταλλήλως,
- τον καθορισμό του επιπέδου ανοχής του πιστωτικού ιδρύματος στον κίνδυνο, κατά τον προσδιορισμό του οποίου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι ανεξαιρέτως οι κίνδυνοι,
- τον ρόλο του επικεφαλής της μονάδας διαχείρισης κινδύνων, ο οποίος θα πρέπει να διαθέτει επαρκή ανεξαρτησία ώστε να μπορεί να αντιδράσει (δυναμικά να μπορεί να ασκήσει και δικαίωμα veto) σε ό,τι αφορά τη λήψη αποφάσεων για τις δραστηριότητες που ασκεί το πιστωτικό ίδρυμα, αλλά και τις προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν την λειτουργία της μονάδας διαχείρισης κινδύνων,
- τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό και τη μέτρηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται το πιστωτικό ίδρυμα, και

- την πολιτική που αφορά το σχεδιασμό και την έγκριση νέων προϊόντων με τη συμμετοχή στη διαδικασία και της μονάδας διαχείρισης κινδύνων.

Ως ημερομηνία Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του νέου πλαισίου ορίστηκε η 31^η Δεκεμβρίου 2010.

(γ) Δημοσιοποίηση στοιχείων σε περιόδους κρίσης

Στις 23 Απριλίου 2010 η CEBS δημοσίευσε κείμενο αρχών αναφορικά με τη δημοσιοποίηση στοιχείων σε περιόδους κρίσης. Σύμφωνα με τη CEBS, η πρόσφατη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε την ιδιαίτερη σημασία που έχει η δημοσιοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα υψηλής ποιότητας πληροφοριακών στοιχείων για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στις αγορές, στο βαθμό που με τον τρόπο αυτό οι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να αξιολογήσουν κατά πόσο επηρεάζονται από την κρίση. Ειδικότερα, στόχος των εν λόγω αρχών είναι να συμβάλλουν στην περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των γνωστοποιήσεων, τόσο από ουσιαστική άποψη όσο και σε ό,τι αφορά τη συνοχή και τον τρόπο παρουσίασής τους. Δεν έχουν πάντως σκοπό να αυξήσουν την ποσότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

Ως ακραία κατάσταση ή κατάσταση κρίσης θεωρείται εν προκειμένω από τη CEBS ένα γεγονός, δραστηριότητα ή κίνδυνος, ο οποίος –ανεξάρτητα από το εάν αφορά μεμονωμένη επιχείρηση ή τις γενικότερες συνθήκες της αγοράς- έχει ή θα μπορούσε να έχει ουσιώδη επίδραση στην οικονομική κατάσταση ενός ή περισσότερων πιστωτικών ιδρυμάτων (περιλαμβανομένης της κεφαλαιακής του βάσης, του δείκτη φερεγγυότητας και της ρευστότητάς του).

(δ) Σώματα εποπτών

Στις 15 Ιουνίου 2010 η CEBS δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές σε ό,τι αφορά την λειτουργία των σωμάτων εποπτών. Υπενθυμίζεται ότι με την Οδηγία 2009/111/ΕΚ «για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ, 2006/49/ΕΚ και 2007/64/ΕΚ όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων» (γνωστή ως “CRD II”) προστέθηκε στην Οδηγία 2006/48/ΕΚ, άρθρο 131α, σύμφωνα με το οποίο, η αρμόδια για την ενοποιημένη εποπτεία αρχή συστήνει σώματα εποπτών για τη διευκόλυνση της εκτέλεσης των εργασιών που μνημονεύονται στα άρθρα 129 και 130, παρ. 1 της ίδιας Οδηγίας. Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων εμπιστευτικότητας, εξασφαλίζει δε, κατά περίπτωση, κατάλληλο συντονισμό και συνεργασία με τις σχετικές αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, τα σώματα εποπτών παρέχουν ένα πλαίσιο για την αρμόδια για την ενοποιημένη εποπτεία αρχή και τις άλλες ενδιαφερόμενες αρμόδιες αρχές, μεταξύ άλλων, για:

- την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους,
- την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με την εκούσια ανάθεση εργασιών και την εκούσια ανάθεση αρμοδιοτήτων, κατά περίπτωση,
- τον καθορισμό προγραμμάτων εποπτικής εξέτασης που βασίζονται σε αξιολόγηση κινδύνου του ομίλου,

- την αύξηση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας, και
- τη συνεπή εφαρμογή των απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας βάσει της Οδηγίας 2006/48/EK σε όλες τις επιχειρήσεις ενός τραπεζικού ομίλου, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων εναλλακτικών επιλογών και διακριτικών ευχερειών.

Με τις ως άνω κατευθυντήριες γραμμές της CEBS επιχειρείται εν γένει η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων αρχών που θα συμμετέχουν στα εν λόγω σώματα εποπτών, τα οποία θα πρέπει να έχουν ενισχυμένο ρόλο σε ό,τι αφορά το χειρισμό καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

(ε) Χρηματοδοτικά ανοίγματα

Στις 28 Ιουλίου 2010 η CEBS δημοσίευσε κείμενο κατευθυντήριων γραμμών αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 106, παρ. 2 της Οδηγίας 2006/48/EK, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2009/111/EK «για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/EK, 2006/49/EK και 2007/64/EK όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων». Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές εξειδίκευσαν ορισμένα σημεία του ως άνω άρθρου 106, παρ. 2 της Οδηγίας 2006/48/EK, που αναφέρεται στις περιπτώσεις των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, οι οποίες εξαιρούνται από τους ισχύοντες περιορισμούς και ρυθμίσεις για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα. Στόχος της CEBS είναι η ενίσχυση της σύγκλισης των εποπτικών πρακτικών όσον αφορά την εφαρμογή των ως άνω εξαιρέσεων.

(στ) Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests)

Στις 26 Αυγούστου 2010 η CEBS εξέδωσε τελικό κείμενο κατευθυντήριων γραμμών αναφορικά με τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (εφεξής stress tests). Οι κατευθυντήριες γραμμές κατανέμονται σε έξι (6) κατηγορίες και αφορούν τις ακόλουθες θεματικές:

Η *πρώτη κατηγορία* (κατευθυντήριες γραμμές 1-5) αναφέρεται σε πτυχές της διακυβέρνησης που πρέπει να ακολουθούνται σε σχέση με τα stress tests, όπως ενδεικτικά, ότι την τελική ευθύνη ως προς τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση των επιπτώσεών τους έχει η Διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και ότι τα stress tests πρέπει να αποτελούν μέρος του συνολικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος και να διέπονται από καταγεγραμμένες εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες.

Η *δεύτερη κατηγορία* (κατευθυντήριες γραμμές 6-11) αναφέρεται στις μεθοδολογίες που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια stress tests και, ειδικότερα, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει καταρχήν να εφαρμόζουν «αναλύσεις ευαισθησίας» (sensitivity analysis) για συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια και κινδύνους και ανάλυση σεναρίων με προβλέψεις, που θα λαμβάνουν υπόψη την ταυτόχρονη επέλευση διαφορετικών γεγονότων. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει διαβάθμιση της αυστηρότητας των σεναρίων που χρησιμοποιούνται για τα stress tests.

Η *τρίτη κατηγορία* (κατευθυντήριες γραμμές 12-13) αναφέρεται στο ότι τα stress tests πρέπει αφενός μεν να αφορούν αναλυτικά ειδικά χαρτοφυλάκια και κινδύνους και αφετέρου να διεξάγονται για το σύνολο της επιχείρησης σε ότι αφορά τους σημαντικούς κινδύνους (material risks), ώστε να υπάρχει συνολική εικόνα των επιπτώσεων.

Η *τέταρτη κατηγορία* (κατευθυντήριες γραμμές 14-15) περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των stress tests από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η *πέμπτη κατηγορία* (κατευθυντήριες γραμμές 16-17) αναφέρεται στα stress tests που διενεργούνται με τη Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ICAAP).

Τέλος, η *έκτη κατηγορία* (κατευθυντήριες γραμμές 18-22) αφορά τη διαδικασία εποπτικού έλεγχου και αξιολόγησης των stress tests και των αποτελεσμάτων τους από τις αρμόδιες αρχές.

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών ορίστηκε η 31^η Δεκεμβρίου 2010.

(ζ) Διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης

Στις 2 Σεπτεμβρίου 2010, η CEBS δημοσίευσε κείμενο (αναθεωρημένων) κατευθυντήριων γραμμών αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης κατά τη διαδικασία της εποπτικής αξιολόγησης. Όπως επισημαίνει η CEBS, η πρόσφατη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε, μεταξύ άλλων, τη σημαντικότητα του κινδύνου συγκέντρωσης στο βαθμό που η επέλευσή του μπορεί να επιφέρει μεγάλες ζημιές σε ένα πιστωτικό ίδρυμα και να θέσει σε διακινδύνευση ακόμη και τη βιωσιμότητά του. Για τον λόγο αυτό, εκτιμά ότι η διαχείριση του κινδύνου αυτού χρήζει ιδιαίτερης προσοχής εκ μέρους των εποπτικών αρχών. Το κείμενο των κατευθυντήριων γραμμών αναφέρεται σε όλες τις πιθανές πτυχές του κινδύνου συγκέντρωσης, περιλαμβανομένων των κανόνων για την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων ιδίως έναντι ομάδας συνδεδεμένων πελατών.

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών ορίστηκε η 31^η Δεκεμβρίου 2010.

(η) Διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου σε ό,τι αφορά δραστηριότητες που συνδέονται με την αγορά

Η CEBS δημοσίευσε στις 12 Οκτωβρίου 2010 κείμενο κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου σε ό,τι αφορά δραστηριότητες που συνδέονται με την αγορά. Μέσω αυτών των κατευθυντήριων γραμμών επιχειρήθηκε η καθιέρωση συγκεκριμένων αρχών και προτύπων εφαρμογής για την ταυτοποίηση, την ανάλυση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση του λειτουργικού κινδύνου σε τραπεζικές δραστηριότητες που συνδέονται με την αγορά.

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών ορίστηκε η 30^η Ιουνίου 2011.

(θ) Αναγνώριση εξωτερικών οργανισμών πιστοληπτικής αξιολόγησης

Η CEBS δημοσίευσε στις 30 Νοεμβρίου 2010 αναθεωρημένο κείμενο κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την επιλεξιμότητα των εξωτερικών οργανισμών πιστοληπτικής αξιολόγησης (εφεξής ECAI). Με γνώμονα την εξειδίκευση του άρθρου 81 της Οδηγίας 2006/48/EK, όπως ισχύει, με το κείμενο των αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών η CEBS επιδιώκει την καθιέρωση κοινής εποπτικής προσέγγισης αναφορικά ιδίως με:

- τη διαδικασία επιλεξιμότητας, και
- την εφαρμογή των κριτηρίων επιλεξιμότητας που προσδιορίζονται στην Οδηγία 2006/48/EK.

(ι) Πολιτικές αποδοχών

Στις 10 Δεκεμβρίου 2010 η CEBS δημοσίευσε το τελικό κείμενο κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις πολιτικές αποδοχών που θα πρέπει να εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα. Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών είναι η συγκεκριμενοποίηση των σχετικών διατάξεων της προαναφερθείσας (υπό 2.4) Οδηγίας “CRD III”. Οι κατευθυντήριες γραμμές της CEBS είναι ιδιαίτερα διεξοδικές και αφορούν συστηματικά τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- πεδίο εφαρμογής,
- διακυβέρνηση της πολιτικής αποδοχών,
- γενικής φύσεως απαιτήσεις σε ό,τι αφορά την ευθυγράμμιση μεταξύ αναλαμβανόμενου κινδύνου και απόδοσης,
- ειδικές υποχρεώσεις σε ό,τι αφορά την ευθυγράμμιση μεταξύ αναλαμβανόμενου κινδύνου και απόδοσης, και
- διαφάνεια.

Σύμφωνα με τη CEBS, οι ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού θα πρέπει να καλύπτονται από την πολιτική αποδοχών: εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ανώτερα στελέχη της Διοίκησης υπεύθυνα για την καθημερινή διαχείριση, προσωπικό που αναφέρεται απευθείας στα καταστατικά όργανα του πιστωτικού ιδρύματος, οι επικεφαλής σημαντικών επιχειρηματικών μονάδων, ανώτερο προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τις ανεξάρτητες λειτουργίες ελέγχου (εσωτερική επιθεώρηση, κανονιστική συμμόρφωση, διαχείριση κινδύνων, ανθρώπινο δυναμικό και παρεμφερείς μονάδες) και προσωπικό, η δραστηριότητα του οποίου μπορεί να επηρεάσει τον αναλαμβανόμενο από το πιστωτικό ίδρυμα κίνδυνο (individual traders, specific trading desks, credit officers).

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών ορίστηκε η 1^η Ιανουαρίου του 2011.

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Μηνιαία Λογιστική Κατάσταση που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος

Στις 2 Μαρτίου 2010 δημοσιεύτηκε η Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2623/2010 με θέμα: «*Μηνιαία Λογιστική Κατάσταση που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος*». Στόχος της Πράξης είναι η παροχή στην Τράπεζα της Ελλάδος αναλυτικότερης πληροφόρησης για ορισμένα στοιχεία της λογιστικής κατάστασης των πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να είναι εφικτή μια πληρέστερη ανάλυση των νομισματικών και πιστωτικών εξελίξεων.

Με την εν λόγω Πράξη, η Μηνιαία Λογιστική Κατάσταση με τα Παραρτήματα 1 έως και 17 θα υποβάλλεται στην Τράπεζα της Ελλάδος από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα σύμφωνα με το αναθεωρημένο υπόδειγμα και τις αντίστοιχες οδηγίες για τη συμπλήρωσή του που περιλαμβάνονται σε αυτήν. Η πρώτη υποβολή των στοιχείων, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, ορίστηκε για τον Ιούνιο του 2010, ενώ από την ημερομηνία αυτή καταργήθηκε η ΠΔ/ΤΕ 2558/07.02.2005, όπως είχε τροποποιηθεί με τις ΠΔ/ΤΕ 2584/19.01.2007, 2605/05.02.2008 και 2613/05.12.2008.

3.2 Μηνιαία υποβολή δελτίου επιτοκίων καταθέσεων και δανείων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος

Στις 2 Μαρτίου 2010 δημοσιεύτηκε η Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2624/2010 με θέμα: «*Μηνιαία υποβολή δελτίου επιτοκίων καταθέσεων και δανείων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος*». Στόχος της Πράξης είναι η παροχή στην Τράπεζα της Ελλάδος αναλυτικότερης πληροφόρησης για ορισμένα επιτόκια καταθέσεων και δανείων των πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να είναι εφικτή μια πληρέστερη ανάλυση των νομισματικών και πιστωτικών εξελίξεων.

Η πρώτη υποβολή των στοιχείων, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, ορίστηκε για τον Ιούνιο του 2010, ενώ από την ημερομηνία αυτή καταργήθηκε η ΠΔ/ΤΕ 2496/28.05.2002.

3.3 Τροποποίηση της Πράξης Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής 54/27.02.2004 αναφορικά με τα μέσα και διαδικασίες εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής από την Τράπεζα της Ελλάδος

Στις 23 Μαρτίου 2010 δημοσιεύτηκε η Πράξη Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής (εφεξής ΠΣΝΠ) 74/22.03.2010 με θέμα «*Τροποποίηση της Πράξης Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής 54/27.02.2004, όπως ισχύει, η οποία αφορά τα μέσα και διαδικασίες εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής από την Τράπεζα της Ελλάδος*». Με την εν λόγω ΠΣΝΠ ενσωματώθηκε η Κατευθυντήρια Γραμμή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ΕΚΤ/2010/1, σύμφωνα με την οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι: «*τίτλοι που προέρχονται από τιτλοποίηση απαιτήσεων και οι οποίοι εκδίδονται από την 1^η Μαρτίου 2010 και εφεξής, απαιτείται να διαθέτουν αξιολογήσεις από δύο (2) τουλάχιστον αποδεκτούς ECAI. Η καταλληλότητα των εν λόγω τίτλων κρίνεται επί τη βάση της αρχής της «δεύτερης καλύτερης αξιολόγησης (second best rule)*», υπό την έννοια ότι, όχι

μόνο η υψηλότερη, αλλά και η δεύτερη υψηλότερη διαθέσιμη αξιολόγηση για την έκδοση απαιτείται να πληροί καθένα από τα ελάχιστα όρια πιστοληπτικής διαβάθμισης που προβλέπονται [...]».

3.4 Πολιτική αποδοχών

Στις 9 Ιουνίου 2010 κοινοποιήθηκε στις Διοικήσεις των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009 και εδρεύουν στην Ελλάδα, η Εγκύκλιος Διοίκησης 7 της Τράπεζας της Ελλάδος «*Καθιέρωση και εφαρμογή από τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα πολιτικής αποδοχών*», με την οποία εξειδικεύεται ως προς τη θεματική αυτή η ΠΔ/ΤΕ 2577/09.03.2006, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική Σύσταση 2009/384/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις βασικές αρχές για την ίδια θεματική της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS).

Σύμφωνα με την εν λόγω Εγκύκλιο, η έναρξη ισχύος της οποίας ορίστηκε για την 1^η Οκτωβρίου 2010, τα ως άνω πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα θεσπίζουν και εφαρμόζουν πολιτική αποδοχών των υπαλλήλων και στελεχών τους τόσο σε ατομική όσο και σε ενοποιημένη βάση, η οποία καλύπτει τις τακτικές και τις πρόσθετες-έκτακτες αποδοχές και αμοιβές σε σχέση με όλες τις κατηγορίες υπαλλήλων του εποπτευόμενου ιδρύματος, οι αποδοχές των οποίων συνδέονται με καθήκοντα που είναι δυνατόν να επηρεάσουν τα χαρακτηριστικά κινδύνου του εποπτευόμενου ιδρύματος.

Η πολιτική αποδοχών που οφείλει να θεσπίζει και εφαρμόζει το εποπτευόμενο ίδρυμα διαμορφώνεται με βάση τις γενικές αρχές που καθορίζονται στην Εγκύκλιο και λαμβάνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που φέρει και την τελική ευθύνη για τη συνεπή εφαρμογή της. Παράλληλα με τη γενική αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου, σχετικά με τη πολιτική αποδοχών, θα πρέπει να διασφαλίζεται και η προσήκουσα συμβολή στη διαμόρφωση και αναθεώρηση της εν λόγω πολιτικής των Μονάδων Διαχείρισης Κινδύνων, Κανονιστικής Συμμόρφωσης, Εσωτερικής Επιθεώρησης και Διαχείρισης Προσωπικού, όταν δε κρίνεται αναγκαίο από το Διοικητικό Συμβούλιο, και εξωτερικών εμπειρογνομόνων.

Στην Εγκύκλιο περιέχονται αναλυτικές αρχές αναφορικά με τον υπολογισμό της αμοιβής που συνδέεται τυχόν με συγκεκριμένες επιδόσεις, καθώς και την κατάλληλη δημοσιοποίηση της πολιτικής αποδοχών. Η εφαρμογή της πολιτικής αποδοχών που θεσπίζεται από το εποπτευόμενο ίδρυμα αξιολογείται από την Τράπεζα της Ελλάδος, αφού ληφθούν ιδίως υπόψη, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, η φύση, το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του εποπτευόμενου ιδρύματος.

3.5 Ίδρυση Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Στις 21 Ιουλίου 2010 δημοσιεύτηκε ο ν. 3864/2010 (ΦΕΚ Α' 119) «*περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας*» με σκοπό τη διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, μέσω της ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων

και θυγατρικών αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων, εφόσον λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα κατόπιν άδειας της Τράπεζας της Ελλάδος.

Το Ταμείο ιδρύεται με τη μορφή του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου. Όπως ρητά επισημαίνεται, δεν ανήκει στον δημόσιο τομέα, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και λειτουργεί αμιγώς κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο νόμο και, συμπληρωματικά, από τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Το κεφάλαιο του Ταμείου ανέρχεται στα δέκα (10) δισ. προερχόμενο από κεφάλαια που αντλήθηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού στήριξης της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δυνάμει του Ν. 3845/2010.

Ο μηχανισμός του Ταμείου ενεργοποιείται εφόσον:

(α) πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο πληροί τις υποχρεώσεις κεφαλαιακής επάρκειας του άρθρου 28 του Ν. 3601/2007 και της ΠΔ/ΤΕ 2595/20.8.2007, υποβάλει αίτημα στο Ταμείο για κεφαλαιακή ενίσχυση κατόπιν υπόδειξης της Τράπεζας της Ελλάδος, ή με δική του πρωτοβουλία, η οποία μπορεί να τύχει της υποστήριξης της Τράπεζας της Ελλάδος εφόσον, σε κάθε περίπτωση, συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- με βάση συντηρητικές παραδοχές της Τράπεζας της Ελλάδος εκτιμάται, ότι υφίσταται βέβαιος κίνδυνος ως προς τη δυνατότητα του πιστωτικού ιδρύματος να συνεχίσει να τηρεί τις υποχρεώσεις κεφαλαιακής επάρκειας, που υπέχει βάσει του άρθρου 28 του Ν. 3601/2007 και της ΠΔ/ΤΕ 2595/20.8.2007, και
- έχουν αποβεί άκαρπες οι προσπάθειες του πιστωτικού ιδρύματος να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά του με τη συμμετοχή των υφιστάμενων ή νέων μετόχων.

(β) πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο δεν πληροί τις υποχρεώσεις κεφαλαιακής επάρκειας, που υπέχει βάσει του άρθρου 28 του Ν. 3601/2007 και της ΠΔ/ΤΕ 2595/20.8.2007 ή δεν πληροί τις υποχρεώσεις κεφαλαιακής επάρκειας, που υπέχει βάσει του άρθρου 27 του Ν. 3601/2007 και, παράλληλα, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, έχουν αποβεί άκαρπες οι προσπάθειες του πιστωτικού ιδρύματος να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά του με τη συμμετοχή των υφιστάμενων ή νέων μετόχων. Στην περίπτωση αυτή, η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί επίσης να υποδείξει σε πιστωτικό ίδρυμα την υποβολή αιτήματος στο Ταμείο για κεφαλαιακή ενίσχυση. Εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα δεν υποβάλει αίτημα στο Ταμείο για κεφαλαιακή του ενίσχυση, η Τράπεζα της Ελλάδος προβαίνει στον ορισμό του κατ' άρθρο 63, παρ. 2 του Ν. 3601/2007 Επιτρόπου ή στην κατ' άρθρο 8 του ίδιου νόμου ανάκληση της άδειας λειτουργίας. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί επίσης να ζητήσει την απομάκρυνση των υπεύθυνων προσώπων του άρθρου 5, παρ. 10 περ. γ' στοιχείο ι του Ν. 3601/2007, εάν κρίνει, ότι τα εν λόγω πρόσωπα δεν έλαβαν όλα τα στη δικαιοδοσία τους μέτρα και δεν προέβησαν στις απαιτούμενες ενέργειες, προκειμένου να ανταποκριθούν στις υποδείξεις της για αύξηση της κεφαλαιακής επάρκειας του πιστωτικού ιδρύματος.

Το κατόπιν υπόδειξης της Τράπεζας της Ελλάδος αίτημα του πιστωτικού ιδρύματος για κεφαλαιακή του ενίσχυση, μπορεί να υποβάλλεται στο Ταμείο το

αργότερο εντός μηνός από τη λήψη της υπόδειξης και θα πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται από:

(i) Επιχειρησιακό σχέδιο, στο οποίο θα στοιχειοθετείται το ύψος της αναγκαίας κεφαλαιακής ενίσχυσης και θα περιγράφονται αναλυτικά τα μέτρα, τα οποία το πιστωτικό ίδρυμα προτίθεται να λάβει, ώστε να επιτευχθεί το συντομότερο δυνατό η διασφάλιση και ενίσχυση της φερεγγυότητάς του μέσω:

- αύξησης κεφαλαίου ή/και αποκατάστασης της κερδοφορίας του,
- μείωσης εξόδων ή κινδύνων,
- στήριξης από άλλες εταιρείες του ομίλου κλπ.

Στο σχέδιο θα μπορούν να περιληφθούν και πιθανές προοπτικές συγχώνευσης ή απορρόφησης ή μεταβίβασης δραστηριοτήτων ή μονάδων του σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό.

(ii) Λεπτομερές χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των μέτρων με ρητή αναφορά στο χρόνο, κατά τον οποίο το πιστωτικό ίδρυμα εκτιμά, ότι θα μπορέσει να προβεί σε πιθανή εξαγορά των κατ' άρθρο 7 (του ν. 3864/2010) προνομιούχων μετοχών.

Το ύψος της κεφαλαιακής ενίσχυσης αποφασίζεται από το Ταμείο, κατόπιν εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος. Η κεφαλαιακή ενίσχυση παρέχεται μέσω της συμμετοχής του Ταμείου σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος, που πραγματοποιείται με:

- την έκδοση προνομιούχων μετοχών, ή
- την έκδοση κοινών μετοχών εφόσον έχουν αποβεί άκαρπες οι προσπάθειες του πιστωτικού ιδρύματος να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά του με τη συμμετοχή υφιστάμενων ή νέων μετόχων.

Η απόφαση για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου λαμβάνεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, με την απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 29, παρ. 1 και 2 και 31, παρ. 1 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει και δεν ανακαλείται.

3.6 Κριτήρια αξιολόγησης της απόκτησης και της αύξησης συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο πιστωτικών ιδρυμάτων

Με τον ν. 3862/2010 ενσωματώθηκαν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις της Οδηγίας 2007/44/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την τροποποίηση της Οδηγίας 92/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των Οδηγιών 2002/83/EK, 2004/39/EK, 2005/68/EK και 2006/48/EK σχετικά με τους διαδικαστικούς κανόνες και τα κριτήρια αξιολόγησης της απόκτησης και της αύξησης συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα».

Η Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηστή και συνετή διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής και λαμβάνοντας υπόψη την ενδεχόμενη επιρροή του υποψήφιου αγοραστή στο πιστωτικό ίδρυμα, αξιολογεί την καταλληλότητα του υποψήφιου αγοραστή και τα οικονομικά εχέγγυα της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής από χρηματοοικονομική άποψη, με βάση το σύνολο των ακόλουθων κριτηρίων:

- τη φήμη του υποψήφιου αγοραστή,
- τη φήμη και την εμπειρία οποιουδήποτε προσώπου το οποίο θα διευθύνει τις δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος κατόπιν της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής,
- τη χρηματοοικονομική ευρωστία του υποψήφιου αγοραστή, ιδίως ως προς το είδος των δραστηριοτήτων που ασκούνται ή προβλέπεται ότι θα ασκούνται από το πιστωτικό ίδρυμα για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής,
- την ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος να ανταποκρίνεται και να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας βάσει κυρίως του ν. 3862/2010, του ν. 3455/2006 και του ν. 3601/2007, και
- το βαθμό κατά τον οποίο υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι, σε σχέση με την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, διαπράττεται, επιχειρείται να διαπραχθεί, έχει διαπραχθεί ή επιχειρήθηκε να διαπραχθεί, νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κατά την έννοια του ν. 3691/2008 ή ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής είναι δυνατόν να αυξήσει αυτόν τον κίνδυνο.

3.7 Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/111/ΕΚ

Στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/111/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ, 2006/49/ΕΚ και 2007/64/ΕΚ όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων», εκδόθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος οι ακόλουθες Πράξεις Διοικητή (εφεξής ΠΔ/ΤΕ):

- ΠΔ/ΤΕ 2630/29.10.2010 «Κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2587/20.08.2007 Ορισμός των Ιδίων Κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα»,
- ΠΔ/ΤΕ 2631/29.10.2010 «Τροποποίηση και συμπλήρωση των ΠΔ/ΤΕ 2588/20.8.2007 «Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου σύμφωνα με την Τυποποιημένη Προσέγγιση», ΠΔ/ΤΕ 2589/20.8.2007 «Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου σύμφωνα με την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων» και ΠΔ/ΤΕ 2590/20.8.2007 «Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις των Πιστωτικών Ιδρυμάτων για το Λειτουργικό Κίνδυνο»,
- ΠΔ/ΤΕ 2632/29.10.2010 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της ΠΔ/ΤΕ 2592/20.08.2007 «Δημοσιοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα εποπτικής φύσεως πληροφοριών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, τους κινδύνους που αναλαμβάνουν, καθώς και τη διαχείρισή τους»,
- ΠΔ/ΤΕ 2633/29.10.2010 «Τροποποίηση διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2593/20.8.2007 «Υπολογισμός Σταθμισμένων Ανοιγμάτων για Θέσεις σε Τιτλοποίηση» και κωδικοποίηση αυτής»,

- ΠΔ/ΤΕ 2634/29.10.2010 «Τροποποίηση των ΠΔ/ΤΕ 2591/20.08.2007 «Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων για τον κίνδυνο αγοράς» και ΠΔ/ΤΕ 2594/20.08.2007 «Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου», και
- ΠΔ/ΤΕ 2635/29.10.2010 «Κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2596/20.08.2007 «Εποπτεία και έλεγχος των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων».

Οι διατάξεις των εν λόγω ΠΔ/ΤΕ τέθηκαν σε εφαρμογή από τις 31.12.2010.

Αντίστοιχα, σε ό,τι αφορά τις Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, εκδόθηκαν στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/111/ΕΚ οι ακόλουθες αποφάσεις του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς:

- 8/572/23.12.2010 «Τροποποίηση της απόφασης 8/459/27.12.2007 (ΦΕΚ Β/2456/31.12.2007) του διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης της Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών και Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς»,
- 9/572/23.12.2010 «Τροποποίηση της απόφασης 9/459/27.12.2007 (ΦΕΚ Β/2457/31.12.2007) του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Δημοσιοποίηση από τις Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών εποπτικής φύσεως πληροφοριών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, τους κινδύνους που αναλαμβάνουν καθώς και τη διαχείρισή τους»,
- 4/572/23.12.2010 «Τροποποίηση της απόφασης 4/459/27.12.2007 (ΦΕΚ Β' 2453/31.12.2007) του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών για τον κίνδυνο αγοράς»,
- 1/572/23.12.2010 «Τροποποίηση της απόφασης 1/459/27.12.2007 (ΦΕΚ Β' 2455/31.12.2007) του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών»,
- 2/572/23.12.2010 «Τροποποίηση της απόφασης 2/459/2010 (ΦΕΚ Β' 2457/31.12.2007) του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Ορισμός των ιδίων κεφαλαίων των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα», και
- 7/572/23.12.2010 «Τροποποίηση της απόφασης 7/459/27.12.2007 (ΦΕΚ Β' 2456/31.12.2007) του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Εποπτεία και έλεγχος των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών».

Γ. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Περιοδικές γνωστοποιήσεις των εισηγμένων εταιριών

Στις 22 Φεβρουαρίου 2010, η Διεθνής Οργάνωση Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (εφεξής IOSCO) δημοσίευσε τελική έκθεση αναφορικά με τις αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις περιοδικές γνωστοποιήσεις των εταιριών οι κινητές αξίες των οποίων αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά. Σκοπός της καθιέρωσης των εν λόγω αρχών είναι ο προσδιορισμός ενός πλαισίου, το οποίο θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οι αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές κατά την καθιέρωση ή την αναθεώρηση του καθεστώτος γνωστοποιήσεων που εφαρμόζουν στις εποπτευόμενες από αυτές εταιρίες. Σύμφωνα με την IOSCO, οι περιοδικές εκθέσεις συμβάλλουν στην ενίσχυση της προστασίας του επενδυτή μέσω της παροχής χρήσιμων πληροφοριών που διευκολύνουν τη λήψη εκ μέρους του ορθολογικών αποφάσεων, επιτρέπουν τη σύγκριση των επιδόσεων της ίδιας εταιρίας και παρέχουν τη δυνατότητα σύγκρισης των επιδόσεων μεταξύ διαφορετικών εταιριών.

1.2 Εποπτεία των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds)

Στις 25 Φεβρουαρίου 2010 η IOSCO δημοσίευσε Ανακοίνωση αναφορικά με την κοινή απόφαση των μελών της για ενιαία συλλογή στοιχείων που αφορούν τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds). Οι προταθείσες κατηγορίες παροχής πληροφοριών εστιάζουν μεταξύ άλλων:

- στις γενικές πληροφορίες για τη διοίκηση και τη λειτουργία του κεφαλαίου αντιστάθμισης κινδύνου,
- στις ιστορικές αποδόσεις του κεφαλαίου και την παροχή πληροφοριών που αφορούν τους επενδυτές,
- στην καταγραφή των κεφαλαίων υπό διαχείριση,
- στην έκθεση του κεφαλαίου ανά κατηγορία χρηματοπιστωτικών μέσων,
- στην έκθεση του κεφαλαίου ανά γεωγραφική περιοχή,
- στα στοιχεία που αφορούν τη διαπραγμάτευση και τον κύκλο συναλλαγών του κεφαλαίου,
- στις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις του κεφαλαίου,
- στα στοιχεία που αφορούν την αντιμετώπιση των κινδύνων, και
- στα στοιχεία που αφορούν τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου.

1.3 Τίτλοι που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (Asset Backed Securities)

Στις 8 Απριλίου 2010 η IOSCO δημοσίευσε μια σειρά αρχών γνωστοποίησης σχετικά με τις δημόσιες εγγραφές και την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση τίτλων που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (Asset Backed Securities, ABS). Στόχος των εν λόγω αρχών είναι η ενίσχυση της

προστασίας του επενδυτή και η διευκόλυνση της κατανόησης εκ μέρους του των χαρακτηριστικών των εν λόγω τίτλων. Οι αρχές αφορούν την παροχή πληροφόρησης που θα πρέπει να συνοδεύει τη δημόσια προσφορά ή την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση τίτλων που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία.

1.4 Εποπτική συνεργασία σε διασυνοριακό επίπεδο

Στις 25 Μαΐου 2010 η IOSCO δημοσίευσε κείμενο αρχών αναφορικά με την ενίσχυση της συνεργασίας των εποπτικών αρχών σε διασυνοριακό επίπεδο. Σύμφωνα με την IOSCO, παρά το γεγονός ότι τα αίτια της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης δεν έχουν ακόμη πλήρως αποσαφηνιστεί, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι εποπτικές αρχές των κεφαλαιαγορών λειτουργούσαν σε αρκετές περιπτώσεις κατά τη διάρκεια της κρίσης χωρίς να διαθέτουν πλήρη πληροφόρηση. Η έλλειψη πληροφόρησης διαπιστώθηκε ότι οφειλόταν συχνά στην ίδια τη φύση και τον τρόπο λειτουργίας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται διεθνώς. Και ενώ η έλλειψη πληροφόρησης μπορεί να μη δημιουργεί προβλήματα υπό κανονικές συνθήκες, σε καταστάσεις κρίσης ενδέχεται να καταστήσει ιδιαίτερα πολύπλοκο το έργο των εποπτικών αρχών, αλλά και να προκαλέσει δυσλειτουργίες στις αγορές.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε αναγκαία, παράλληλα με τη λήψη των μέτρων που δρομολογούνται ή έχουν ήδη αναληφθεί σε ό,τι αφορά την ενίσχυση του ρυθμιστικού πλαισίου των κεφαλαιαγορών, η βελτίωση της συνεργασίας και η ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών. Οι αρχές που καθιερώνονται από την IOSCO αφορούν τις εξής θεματικές:

- γενικές αρχές που διέπουν το πλαίσιο συνεργασίας,
- αρχές σχετικά με την καθιέρωση μηχανισμών συνεργασίας, και
- κανόνες σχετικά με τους μηχανισμούς, τις διαδικασίες και τους όρους της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων, κατά περίπτωση, αρχών.

1.5 Στόχοι και Αρχές ρυθμιστικής παρέμβασης στις κεφαλαιαγορές

Στις 10 Ιουνίου 2010 η IOSCO δημοσίευσε επικαιροποιημένο κατάλογο των Στόχων και Αρχών ρυθμιστικής παρέμβασης στις κεφαλαιαγορές (Objectives and Principles of Securities Regulation). Το αναθεωρημένο κείμενο περιλαμβάνει οκτώ νέες Αρχές, οι οποίες αναφέρονται:

- *κατά πρώτον*, σε επιμέρους ζητήματα που αφορούν την ανεξαρτησία και επίβλεψη των ελεγκτών, τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds), και τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (εφεξής ΟΑΠΙ), και
- *κατά δεύτερον*, σε γενικότερα πεδία που αφορούν την παρακολούθηση, την άμβλυνση και τη διαχείριση του συστημικού κινδύνου, την τακτική αναθεώρηση της νομοθεσίας, και την καθιέρωση μηχανισμών για την αντιμετώπιση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων.

Οι οκτώ νέες Αρχές που προστέθηκαν στις ήδη τριάντα (30) ισχύουσες είναι οι εξής, με βάση τη νέα αρίθμηση που ακολουθείται στο κείμενο της IOSCO:

- **Αρχή 6:** Η αρμόδια (ρυθμιστική και εποπτική) αρχή οφείλει να διαθέτει ή, σε κάθε περίπτωση, να συμμετέχει σε διαδικασία παρακολούθησης, άμβλυνσης και διαχείρισης συστημικού κινδύνου στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.
- **Αρχή 7:** Η αρμόδια αρχή οφείλει να διαθέτει ή, σε κάθε περίπτωση, να συμμετέχει σε διαδικασία αναθεώρησης του νομοθετικού πλαισίου σε τακτική βάση.
- **Αρχή 8:** Η αρμόδια αρχή οφείλει να διασφαλίζει ότι οι καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων και/ή η τυχόν ύπαρξη αντιφατικών κινήτρων (misalignment of incentives) αποτρέπονται, περιορίζονται, γνωστοποιούνται ή αντιμετωπίζονται με κάποιον άλλο αποτελεσματικό τρόπο.
- **Αρχή 19:** Οι ελεγκτές (auditors) θα πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλο πλαίσιο επίβλεψης.
- **Αρχή 20:** Οι ελεγκτές θα πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από την εταιρία, στην οποία ασκούν έλεγχο.
- **Αρχή 22:** Οι ΟΑΠΠ θα πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλο πλαίσιο επίβλεψης. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ΟΑΠΠ οι αξιολογήσεις των οποίων χρησιμοποιούνται για κανονιστικούς σκοπούς είναι καταχωρημένοι σε μητρώο και εποπτεύονται σε διαρκή βάση.
- **Αρχή 23:** Άλλοι φορείς, εκτός των ΟΑΠΠ, οι οποίοι παρέχουν στους επενδυτές παρεμφερείς υπηρεσίες θα πρέπει να διέπονται από κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει η δραστηριότητά τους στην αγορά ή το βαθμό στον οποίο οι υπηρεσίες τους χρησιμοποιούνται για κανονιστικούς σκοπούς.
- **Αρχή 28:** Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds) ή οι διαχειριστές τους υπόκεινται σε κατάλληλο πλαίσιο επίβλεψης.

1.6 Επιβολή φορολόγησης στο χρηματοπιστωτικό τομέα

Στις 24 Δεκεμβρίου 2009, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (εφεξής ΔΝΤ) δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας και των συνεπειών που θα επιφέρει η επιβολή ενός φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές (tax on financial transactions). Στη συνέχεια, το Σεπτέμβριο του 2010 το ΔΝΤ δημοσίευσε την έκθεσή του αναφορικά με: «Μια δίκαιη και ουσιαστική συνεισφορά του χρηματοπιστωτικού τομέα». Οι προτάσεις του ΔΝΤ αναφέρονται ειδικότερα στην επιβολή:

(α) *Πρώτον*, μιας «Συνεισφοράς για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα» (“Financial Stability Contribution”), με στόχο τη δημιουργία ενός αξιόπιστου και αποτελεσματικού μηχανισμού εξυγίανσης. Η εν λόγω συνεισφορά θα περιλαμβάνει την επιβολή εισφοράς για την κάλυψη του δημοσιονομικού

κόστους που ενδεχομένως προκύπτει από τη χορήγηση στο μέλλον κρατικών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα και είτε θα συγκεντρώνεται σε ένα κεφάλαιο που θα μπορεί να διοχετευτεί για τη διευκόλυνση της θέσης σε εκκαθάριση επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα που αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας, είτε θα καταβάλλεται ως γενική εισφορά στα δημόσια έσοδα. Η εισφορά αυτή θα καταβάλλεται από όλες τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε ένα πρώτο στάδιο θα είναι σταθερή (flat rate) και στη συνέχεια θα διαφοροποιείται ανάλογα με την επικινδυνότητα και το συστημικό κίνδυνο που ενέχει η δραστηριότητα των επιμέρους υπόχρεων επιχειρήσεων με βάση, ενδεικτικά, το μέγεθος, τη διασυνδεσιμότητά τους (interconnectedness) ή τη δυνατότητα υποκατάστασής τους από άλλες επιχειρήσεις.

(β) Δεύτερον, μιας εισφοράς που θα συνίσταται σε φόρο επί των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων (“*Financial Activities Act*”), ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το σύνολο των κερδών των επιχειρήσεων και θα διοχετεύεται στα γενικά έσοδα των κρατών.

Στην έκθεση επισημαίνεται η αναποτελεσματικότητα του μέτρου σε περίπτωση αποσπασματικής εφαρμογής του, λόγω του σοβαρού ενδεχόμενου φορολογικού και ρυθμιστικού αρμπιτράζ. Ωστόσο, σύμφωνα με το ΔΝΤ, μια αποτελεσματική συνεργασία δεν απαιτεί ενιαία εφαρμογή του μέτρου, αλλά συμφωνία επί των γενικών αρχών, περιλαμβανομένης της φορολογικής βάσης και των ελάχιστων ποσοστών φορολόγησης.

2. Ευρωπαϊκό επίπεδο

2.1 Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)

(α) Στις 15 Ιανουαρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών των αγορών κινητών αξιών (εφεξής CESR) δημοσίευσε έκθεση στην οποία επιχειρείται η χαρτογράφηση των αρμοδιοτήτων και των υποχρεώσεων των θεματοφυλάκων των ΟΣΕΚΑ σε κάθε κράτος μέλος της CESR, σε σχέση με τις ακόλουθες θεματικές:

- γενικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι θεματοφύλακες (κριτήρια επιλεξιμότητας για τον ορισμό των θεματοφυλάκων ΟΣΕΚΑ, οργανωτικές υποχρεώσεις, υποχρεώσεις αναφορικά με την καταλληλότητα του προσωπικού που απασχολούν),
- υποχρεώσεις των θεματοφυλάκων αναφορικά με τους νομικούς και οικονομικούς ελέγχους που πραγματοποιούν, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων, και
- νομικό πλαίσιο σε ό,τι αφορά τις ευθύνες των θεματοφυλάκων.

(β) Στις 14 Δεκεμβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης για τους ΟΣΕΚΑ σε ό,τι αφορά τους κανόνες λειτουργίας των θεματοφυλάκων και τις πολιτικές αποδοχών των διαχειριστών. Σε συνέχεια της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και της απάτης Madoff στις Η.Π.Α., η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί να διερευνήσει την αναγκαιότητα λήψης πρόσθετων μέτρων αναφορικά με την εναρμόνιση του πλαισίου

προστασίας των επενδυτών που επενδύουν σε μερίδια ΟΣΕΚΑ με εκείνων που δραστηριοποιούνται στις αγορές των εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων.

Οι βασικές θεματικές στις οποίες επικεντρώνει η Επιτροπή το ενδιαφέρον της αφορούν, μεταξύ άλλων:

- την αποσαφήνιση των υποχρεώσεων των θεματοφυλάκων ΟΣΕΚΑ,
- θέματα ευθύνης των θεματοφυλάκων,
- θέματα που σχετίζονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και την καταλληλότητα των θεματοφυλάκων ΟΣΕΚΑ, και
- την εφαρμογή αποτελεσματικής εποπτείας των θεματοφυλάκων ΟΣΕΚΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επίσης, προκειμένου να αντιμετωπίσει την υπερβολική ανάληψη κινδύνων και να διασφαλίσει ότι η εφαρμογή των πολιτικών αποδοχών διέπει όλο το εύρος των λειτουργιών του χρηματοπιστωτικού τομέα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διερευνά την πιθανή εφαρμογή νέων κανόνων σε ό,τι αφορά τις πολιτικές αποδοχών για τους διαχειριστές των ΟΣΕΚΑ.

2.2 Οδηγία 2004/109/ΕΚ για τη διαφάνεια αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά

(α) Επέκταση της υποχρέωσης γνωστοποίησης της απόκτησης σημαντικών συμμετοχών

Η CESR εξέδωσε στις 9 Φεβρουαρίου 2010 κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την επέκταση της υποχρέωσης γνωστοποίησης της απόκτησης σημαντικών συμμετοχών, που προβλέπεται από την Οδηγία 2004/109/ΕΚ «για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά» (εφεξής Οδηγία 2004/109/ΕΚ για τη Διαφάνεια), και σε χρηματοπιστωτικά μέσα άλλα εκτός των μετοχών. Η CESR εκτιμά ότι πρέπει να συμπεριληφθούν στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης γνωστοποίησης, μεταξύ άλλων:

- οι συμβάσεις επί διαφορών (contracts for differences),
- οι συμβάσεις ανταλλαγής επί μετοχών (equity swaps),
- τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures),
- οι προθεσμιακές συμβάσεις (forward contracts), και
- τα παραστατικά δικαιώματος κτήσης μετοχών (warrants).

(β) Έκθεση αναφορικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2004/109/ΕΚ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 27 Μαΐου 2010 έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της Οδηγίας 2004/109/ΕΚ για τη Διαφάνεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33 της εν λόγω Οδηγίας. Σκοπός της έκθεσης ήταν να παρουσιαστούν οι επιπτώσεις και τα βασικά ζητήματα που εγείρει η εφαρμογή της Οδηγίας, προκειμένου να εντοπιστούν τα σημεία εκείνα που χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας και, ενδεχομένως, αναθεώρησης.

Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ερωτηματολόγιο σχετικά με την επικαιροποίηση και τον εκσυγχρονισμό της Οδηγίας, μέσω του οποίου συνέλεξε ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία αναφορικά με τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της, καθώς και το κόστος και τα οφέλη που εγείρουν οι υποχρεώσεις συμμόρφωσης με τις διατάξεις της. Συνέλεξε επίσης τις απόψεις των ενδιαφερόμενων φορέων, όπως είναι μεταξύ άλλων οι μικρές επιχειρήσεις, οι επενδυτές και οι καταναλωτές, για θέματα που αφορούν:

- την έλλειψη δημοσιοποίησης όσον αφορά παράγωγα προϊόντα που διακανονίζονται σε μετρητά (cash-settled derivatives), η οποία έχει οδηγήσει σε αυξημένο κίνδυνο ύπαρξης «κρυφής ιδιοκτησίας» («hidden ownership»),
- τον πιθανό κίνδυνο από την ύπαρξη «κενής ψήφου» («empty voting»), και
- την ύπαρξη αποκλίσεων σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση με την Οδηγία σε εθνικό επίπεδο.

(γ) Δημιουργία δικτύου μηχανισμών κεντρικής αποθήκευσης στοιχείων (OAMs)

Στις 2 Αυγούστου 2010 η CESR δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού δικτύου των επίσημα καθορισμένων μηχανισμών κεντρικής αποθήκευσης των ρυθμιζόμενων πληροφοριών που αναφέρονται στην Οδηγία 2004/109/EK για τη Διαφάνεια. Σκοπός του εν λόγω δικτύου είναι η περαιτέρω διευκόλυνση της πρόσβασης των επενδυτών σε πληροφορίες σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά.

Σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς, η πρόσβαση στους εθνικούς μηχανισμούς κεντρικής αποθήκευσης γίνεται μέσω της βάσης δεδομένων που διατηρεί η CESR. Στο κείμενο διαβούλευσης η CESR προτείνει τις ακόλουθες δύο εναλλακτικές προτάσεις για τη βελτίωση των λειτουργιών αναζήτησης και τη διασύνδεση μεταξύ των εθνικών μηχανισμών αποθήκευσης δεδομένων για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες:

- η *πρώτη* επιλογή συνίσταται στην οργάνωση εθνικών βάσεων αποθήκευσης δεδομένων στις οποίες θα υπάρχει πρόσβαση μέσω μιας Ευρωπαϊκής μηχανής αναζήτησης (network model), ενώ
- η *δεύτερη* επιλογή αναφέρεται στη συγκέντρωση όλης της πληροφόρησης σε μια πανευρωπαϊκή κεντρική βάση δεδομένων (single European OAM).

Στο πλαίσιο των ανωτέρω προταθέντων μέτρων η CESR ανακοίνωσε επίσης την απόφασή της να διερευνήσει περαιτέρω τη σκοπιμότητα χρήσης του πλαισίου XBRL (eXtensible Business Reporting Language) για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των εισηγμένων εταιριών, σε συνέχεια της κλήσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για σχόλια, που είχε δημοσιευτεί τον Οκτώβριο του 2009, σχετικά με τη χρήση ενός τυποποιημένου πλαισίου υποβολής χρηματοοικονομικών στοιχείων για εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά.

2.3 Ανοικτές πωλήσεις και συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (CDS)

(α) Καθιέρωση ενός πανευρωπαϊκού καθεστώτος για τις ανοικτές πωλήσεις επί μετοχών

Η CESR δημοσίευσε στις 2 Μαρτίου 2010 τελική έκθεση σχετικά με την καθιέρωση ενός πανευρωπαϊκού καθεστώτος για τις ανοικτές πωλήσεις επί μετοχών (Model for a Pan-European Short Selling Disclosure Regime). Σύμφωνα με την έκθεση, τα μέλη της CESR αναγνωρίζουν την ανάγκη εφαρμογής ενός εναρμονισμένου πανευρωπαϊκού καθεστώτος ενισχυμένης διαφάνειας σε ό,τι αφορά τις ανοικτές πωλήσεις και προτρέπουν για την όσο το δυνατό συντομότερη εφαρμογή του. Προς το σκοπό αυτό, προτείνεται από την CESR η καθιέρωση ενός συστήματος γνωστοποίησης των σημαντικών καθαρών αρνητικών θέσεων (significant individual net short positions) που προκύπτουν από συναλλαγές σε μετοχές που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές και σε Πολυμερείς Μηχανισμούς Διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ) του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (εφεξής EOX), το οποίο θα αποτελείται από δύο σκέλη:

- τη γνωστοποίηση σε ιδιωτικό επίπεδο, και
- τη δημόσια γνωστοποίηση.

Το πεδίο εφαρμογής της πρότασης της CESR περιλαμβάνει τους μετοχικούς τίτλους των εταιριών που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς και όχι μόνο στο χρηματοπιστωτικό τομέα, τα παράγωγα προϊόντα (χρηματιστηριακά ή εξω-χρηματιστηριακά), τους δείκτες και τα Διαπραγματεύσιμα Αμοιβαία Κεφάλαια (ETFs). Ο υπολογισμός της θέσης θα γίνεται με συμψηφισμό των θέσεων αγοράς και πώλησης (net basis). Το εν λόγω καθεστώς δεν θα εφαρμόζεται σε μετοχές που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές και σε ΠΜΔ του EOX, με πρωτογενή αγορά εκτός EOX. Επίσης, από τις ανωτέρω υποχρεώσεις εξαιρούνται οι ειδικοί διαπραγματευτές (market makers).

Στις 26 Μαΐου 2010 η CESR δημοσίευσε συμπληρωματικό κείμενο με τεχνικές λεπτομέρειες που αφορούν την εφαρμογή του ανωτέρω πανευρωπαϊκού καθεστώτος για τις ανοικτές πωλήσεις επί μετοχών. Οι τεχνικές λεπτομέρειες που αναφέρονται στο εν λόγω κείμενο αφορούν τα βασικά σημεία που αναδείχτηκαν μέσω της έκθεσης ότι χρήζουν περαιτέρω ανάλυσης και επεξεργασίας και αφορούν τις ακόλουθες πέντε θεματικές:

- τον καθορισμό του «οικονομικού ανοίγματος» για τους σκοπούς υπολογισμού της καθαρής ανοικτής θέσης,
- τον υπολογισμό των μεταβολών στην καθαρή ανοικτή θέση,
- το συμψηφισμό και τη συνολική θέση που προκύπτει από διαφορετικές δραστηριότητες εντός του οργανισμού,
- την ανάλυση των προϋποθέσεων γνωστοποίησης, και
- την παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με τις εξαιρέσεις από τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης.

(β) Πρόταση Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ανοικτές πωλήσεις και τις συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου

Σε συνέχεια κειμένου διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2010 αναφορικά με τις ανοικτές πωλήσεις, στο οποίο εξετάζονταν διάφορες εναλλακτικές προσεγγίσεις σχετικά με τη νομοθετική παρέμβασή της για την εναρμόνιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των κανόνων διενέργειας ανοικτών πωλήσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε στις αρχές Σεπτεμβρίου πρόταση Κανονισμού για τις ανοικτές πωλήσεις και τις συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (CDS).

Αντικείμενο ρύθμισης της πρότασης Κανονισμού αποτελούν μεταξύ άλλων:

- (i) Η καθιέρωση υποχρέωσης γνωστοποίησης στις αρμόδιες αρχές ή στο κοινό, κατά περίπτωση, σημαντικών ανοικτών θέσεων σε μετοχές, όπως αυτές ορίζονται στην πρόταση Κανονισμού. Προβλέπεται ειδικότερα ότι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που προβαίνουν σε πράξεις ανοικτών πωλήσεων οφείλουν να γνωστοποιούν στις αρμόδιες αρχές την καθαρή ανοικτή θέση που διατηρούν, όταν αυτή ξεπερνά το 0,2% του μετοχικού κεφαλαίου της εκδότριας εταιρίας και κάθε φορά που η θέση μεταβάλλεται (ανοδικά ή καθοδικά) κατά 0,1%. Επιπλέον, όταν η καθαρή ανοικτή θέση ξεπερνά το 0,5% του μετοχικού κεφαλαίου της εκδότριας εταιρίας και κάθε φορά που η θέση μεταβάλλεται κατά 0,1%, τα πρόσωπα που διατηρούν την εν λόγω ανοικτή θέση υποχρεούνται να το δημοσιοποιήσουν στο επενδυτικό κοινό.
- (ii) Η καθιέρωση υποχρέωσης γνωστοποίησης στις αρμόδιες αρχές σημαντικών ανοικτών θέσεων σε αξιόγραφα χρέους κράτους μέλους και ακάλυπτων θέσεων σε συμβάσεις CDS όταν οι ανωτέρω θέσεις υπερβούν ένα συγκεκριμένο όριο το οποίο θα καθοριστεί από την Επιτροπή, ανάλογα με το ύψος των εκδόσεων των αξιογράφων χρέους για κάθε κράτος μέλος και την ΕΕ, καθώς και ανάλογα με το μέγεθος των θέσεων που κατέχουν οι συμμετέχοντες της αγοράς σε αξιόγραφα χρέους κράτους μέλους ή της ΕΕ.
- (iii) Η καθιέρωση περιορισμών σε ό,τι αφορά τη διενέργεια ακάλυπτων ανοικτών πωλήσεων, όταν δηλαδή ο πωλητής δεν κατέχει κατά τη σύναψη της σύμβασης πώλησης τους τίτλους.
- (iv) Η καθιέρωση διαδικασιών buy-in και επιβολής προστίμων σε περίπτωση καθυστερήσεων στο διακανονισμό.
- (v) Η καθιέρωση δυνατότητας παρέμβασης των αρμοδίων αρχών, περιλαμβανομένης της δυνατότητάς τους σε περίπτωση ακραίων εξελίξεων στις αγορές να απαγορεύουν τις ανοικτές πωλήσεις ή τις συναλλαγές με συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου και οι αρμοδιότητες σχετικά της ESMA.

2.4 Επιβολή φορολόγησης στο χρηματοπιστωτικό τομέα

(α) Εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ECON) δημοσίευσε στις 3 Μαρτίου 2010 πρόταση ψηφίσματος σχετικά με τη φορολογία επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Με το εν λόγω ψήφισμα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καταρτίσει έκθεση αξιολόγησης των επιπτώσεων από την εφαρμογή ενός φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών σε παγκόσμιο επίπεδο, διερευνώντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα αυτής. Επίσης, καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να εκτιμήσουν την πιθανή συνεισφορά των διαφόρων δυνατοτήτων φορολόγησης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και να εκτιμήσουν σε ποιο βαθμό οι εναλλακτικές λύσεις που εξετάζονται θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως καινοτόμοι χρηματοπιστωτικοί μηχανισμοί που θα στηρίξουν την προσαρμογή των αναπτυσσόμενων χωρών στο μετριασμό των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή και τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.

Τέλος, παρακινεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη της, κατά την αξιολόγησή της, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες πτυχές:

- την παλαιότερη εμπειρία από την εφαρμογή φόρων επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την εμφάνιση φαινομένων φοροδιαφυγής, εκπατρισμού κεφαλαίων ή φαινομένων ρυθμιστικού αρμπιτράζ,
- τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από την εισαγωγή φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών μόνο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία σε διεθνές επίπεδο,
- τις δυνατότητες για τη δημιουργία εσόδων ιδίως σε σχέση με άλλες πηγές φορολογικών εσόδων, καθώς επίσης και το κόστος συλλογής και διανομής των εσόδων μεταξύ των χωρών,
- την πιθανότητα επίδρασης ενός τέτοιου φόρου τόσο στα επίπεδα των τιμών και τη σταθερότητα, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, όσο και στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και τη ρευστότητα, και
- κατά πόσον η επιβολή ενός φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτρεπτικά στην πιθανότητα επέλευσης μιας μελλοντικής χρηματοπιστωτικής κρίσης.

(β) Εργασίες του EcoFin

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του Συμβουλίου EcoFin που πραγματοποιήθηκε στις 7 Σεπτεμβρίου 2010, συζητήθηκε, μεταξύ άλλων, το θέμα της συνεισφοράς του χρηματοπιστωτικού συστήματος στα δημόσια οικονομικά και οι πιθανοί τρόποι υλοποίησής του. Οι συζητήσεις συμπεριέλαβαν το θέμα της επιβολής ενός φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (financial transaction tax - FTT), χωρίς ωστόσο να καταλήξουν σε κάποια συγκεκριμένη πρόταση ή συμφωνία.

(γ) Εργασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στις 7 Οκτωβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερθείσες (υπό Γ 1.6) προτάσεις του ΔΝΤ, δημοσίευσε Ανακοίνωση σχετικά με τη φορολόγηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Όπως επισημαίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι στόχοι πολιτικής που σχετίζονται με την επιβολή πρόσθετης φορολόγησης στο χρηματοπιστωτικό τομέα, είναι οι εξής:

- η αντιμετώπιση των αρνητικών εξωτερικοτήτων που προκαλούνται από τη δραστηριότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα, περιλαμβανομένης της υπερβολικής ανάληψης κινδύνων,
- η διασφάλιση της ουσιαστικής συνεισφοράς του χρηματοπιστωτικού συστήματος στα δημόσια οικονομικά και στην αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων των κρατών μελών λόγω της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης, και
- η συγκέντρωση των απαραίτητων κεφαλαίων που θα διευκολύνουν την εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Επιτροπή προέβη στην υιοθέτηση μιας διττής προσέγγισης, η οποία αποτελείται από τις ακόλουθες προτάσεις:

- (i) Σε διεθνές επίπεδο, η Επιτροπή υποστηρίζει την επιβολή ενός φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (Financial Transaction Tax), τα έσοδα από την είσπραξη του οποίου θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε ενέργειες που σχετίζονται με την ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή.
- (ii) Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Επιτροπή υποστηρίζει την επιβολή ενός φόρου επί των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων (Financial Activities Tax), τα έσοδα από την είσπραξη του οποίου θα μπορούσαν να συμβάλλουν σε μια δίκαιη και ουσιαστική συμμετοχή του χρηματοπιστωτικού τομέα στα δημόσια οικονομικά.

Η ουσιαστική διαφορά μεταξύ των δύο αυτών φορολογικών μέτρων έγκειται στο ότι το πρώτο αφορά μόνον τις συναλλαγές που εκτελούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές, φορολογώντας ουσιαστικά κάθε αντισυμβαλλόμενο σε μια χρηματοπιστωτική συναλλαγή, ενώ το δεύτερο αποσκοπεί στη φορολόγηση των κερδών των εταιριών του χρηματοπιστωτικού τομέα.

2.5 Οδηγία 2003/6/ΕΚ για την κατάχρηση της αγοράς

(α) Χαρτογράφηση των διακριτικών ευχερειών της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ

Στις 6 Απριλίου 2010 η CESR δημοσίευσε έκθεση αναφορικά με τη χρήση από τα κράτη μέλη των επιλογών και των διακριτικών ευχερειών που παρέχει η Οδηγία 2003/6/ΕΚ για την κατάχρηση αγοράς. Σκοπός της χαρτογράφησης είναι η ανάλυση και η κατανόηση των λόγων για τους οποίους τα κράτη μέλη έχουν επιλέξει να εφαρμόσουν διαφοροποιημένα τις παρεχόμενες διακριτικές ευχέρειες, καθώς και η διερεύνηση του κατά πόσο οι επιλογές αυτές έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές κατά την εφαρμογή τους στην πράξη.

Τα αποτελέσματα της έκθεσης ανέδειξαν ένα σημαντικό ποσοστό αποκλίσεων σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της Οδηγίας σε σχέση με τις οργανωμένες αγορές, και ένα ακόμη πιο σημαντικό ποσοστό αποκλίσεων σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της στους πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης (εφεξής ΠΜΔ). Οι αποκλίσεις αφορούν κυρίως την εφαρμογή των διατάξεων για:

- την εσωτερική πληροφόρηση,
- τη δημόσια γνωστοποίηση των ληφθέντων μέτρων και των κυρώσεων που επιβάλλονται, καθώς και
- το καθεστώς γνωστοποιήσεων ύποπτων συναλλαγών.

Με βάση τα ανωτέρω αποτελέσματα, η CESR θεωρεί ότι κατά την αναθεώρηση της Οδηγίας θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια ιδίως αναφορικά με:

- τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας για την κατάχρηση αγοράς στους ΠΜΔ, και
- την επέκταση του καθεστώτος για τη γνωστοποίηση ύποπτων συναλλαγών στα εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα, υπό την προϋπόθεση ότι το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μέσο εισηγμένο προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά.

(β) Κείμενο διαβούλευσης σχετικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2003/6/EK

Στις 25 Ιουνίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε σχέδιο κειμένου διαβούλευσης αναφορικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2003/6/EK για την κατάχρηση αγοράς (MAD). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2003/6/EK επιθυμεί να επιτύχει τους ακόλουθους στόχους:

- να αυξηθεί η ακεραιότητα της αγοράς και ο βαθμός προστασίας του επενδυτή, καθώς και να εκσυγχρονιστεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο,
- να ενισχυθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ενάντια σε φαινόμενα κατάχρησης αγοράς,
- να αυξηθεί σε όρους κόστους η αποτελεσματικότητα του νομοθετικού πλαισίου μέσα από τη μείωση των διακριτικών ευχερειών και της καθιέρωσης ενιαίων κανόνων,
- να ενισχυθεί η διαφάνεια, η εποπτεία και η ακεραιότητα των αγορών παραγώγων, και τέλος,
- να ενισχυθεί ο συντονισμός των δράσεων μεταξύ των εθνικών αρμόδιων αρχών και να εξαλειφθούν οι περιπτώσεις ρυθμιστικού αρμπιτράζ. Ουσιαστικό ρόλο για την επίτευξη του στόχου αυτού αναμένεται να διαδραματίσει η νέα Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA).

2.6 Οδηγία 2004/39/EK για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID)

(α) Αντιπαροχές (Good and poor practices)

Η CESR στις 19 Απριλίου 2010 δημοσίευσε έκθεση αναφορικά με τις πρακτικές (good and poor practices) που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των αντιπαροχών υπό το καθεστώς της MiFID. Η έκθεση περιλαμβάνει, ως παραδείγματα, πρακτικές της αγοράς, τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται η CESR τις εν λόγω πρακτικές, και, ειδικότερα, το κατά πόσο αυτές οι πρακτικές θα πρέπει να διατηρηθούν ή να καταργηθούν.

(β) Αναθεώρηση της Οδηγίας 2004/39/EK

Στις 8 Δεκεμβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID). Στο κείμενο της διαβούλευσης εξετάζεται η καθιέρωση εκτεταμένων τροποποιήσεων σε ό,τι αφορά τα ακόλουθα:

- λήψη μέτρων σε ό,τι αφορά τις αγορές διαπραγμάτευσης, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις στη (μικρο)-δομή των αγορών,
- ενίσχυση της προ-συναλλακτικής και μετα-συναλλακτικής διαφάνειας τόσο για τους μετοχικούς όσο και για τους μη μετοχικούς τίτλους (κυρίως ομόλογα, παράγωγα και δομημένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα),
- βελτιώσεις σε ό,τι αφορά την ενιαία καταγραφή και παροχή στοιχείων (market data consolidation),
- λήψη μέτρων για την αγορά παραγώγων επί εμπορευμάτων,
- ενίσχυση των υποχρεώσεων γνωστοποίησης συναλλαγών, και
- ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

Ειδικά σε ό,τι αφορά την προστασία των επενδυτών, διερευνάται, μεταξύ άλλων,

- η πιθανότητα κατάργησης του καθεστώτος της υπηρεσίας «αποκλειστικής εκτέλεσης» (execution only),
- η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της MiFID και για τις «δομημένες/σύνθετες καταθέσεις», λόγω των κοινών χαρακτηριστικών που έχουν με άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα,
- η καθιέρωση υποχρέωσης αιτιολόγησης του περιεχομένου της επενδυτικής συμβουλής,
- η παροχή επενδυτικής υποστήριξης σε μακροπρόθεσμη βάση, στο πλαίσιο της οποίας θα προβλέπεται η παροχή αναφορών σε τακτά διαστήματα σχετικά με την αξία και την απόδοση της επένδυσης, και
- η καθιέρωση αστικής ευθύνης για τις εταιρίες που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες.

2.7 Τίτλοι που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (Asset Backed Securities)

Περί τα τέλη Δεκεμβρίου 2009, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (εφεξής ΕΚΤ) έθεσε σε δημόσια διαβούλευση προτάσεις της αναφορικά με την παροχή πληροφόρησης για πιστοδοτικές πράξεις που έχουν ως εξασφάλιση τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία. Σύμφωνα με την ΕΚΤ, πιο διαφανής και έγκαιρη πληροφόρηση που θα παρέχεται με τυποποιημένο τρόπο θα βοηθήσει τους επενδυτές κατά την αξιολόγηση του κινδύνου των τίτλων αυτών, ενώ, παράλληλα, θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στην τιτλοποίηση.

Στις 22 Απριλίου 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, αφού εξέτασε τις απαντήσεις που έλαβε στο πλαίσιο της προαναφερθείσας δημόσιας διαβούλευσης, η οποία είχε θετική ανταπόκριση, αποφάσισε να ξεκινήσει εργασίες σχετικά με τη θέσπιση απαιτήσεων γνωστοποίησης όσον αφορά τα στοιχεία για τη διάρθρωση δανείων που συνδέονται με τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (ABS), εντός του πλαισίου του Ευρωσυστήματος που διέπει τη σύσταση ασφαλειών.

2.8 Οργανισμοί Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας

(α) Ισοδυναμία ρυθμιστικού πλαισίου μεταξύ Ε.Ε. και Η.Π.Α.

Στις 21 Μαΐου 2010 η CESR δημοσίευσε τη Συμβουλή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την ισοδυναμία μεταξύ του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου της Ε.Ε. και των Η.Π.Α. που διέπει τους Οργανισμούς Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας (εφεξής ΟΑΠΙ), σύμφωνα με την εντολή που είχε λάβει στις 12 Ιουνίου 2009. Στη Συμβουλή της η CESR καταλήγει ότι, σε γενικές γραμμές, το αμερικανικό νομοθετικό και εποπτικό πλαίσιο είναι σε μεγάλο βαθμό ισοδύναμο με το αντίστοιχο ευρωπαϊκό. Ωστόσο, επισημαίνει μια σειρά διαφοροποιήσεων μεταξύ των δύο εποπτικών πλαισίων, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με τις γνωστοποιήσεις για την ποιότητα και τη μεθοδολογία των πιστωτικών αξιολογήσεων.

(β) Πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού (ΕΚ) 1060/2009 για τους ΟΑΠΙ

Στις 2 Ιουνίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού (ΕΚ) 1060/2009 για τους ΟΑΠΙ, με την οποία επιθυμεί να ικανοποιήσει δύο βασικούς στόχους:

- *πρώτον*, τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ενιαίας εποπτείας των ΟΑΠΙ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και
- *δεύτερον*, την ενίσχυση της διαφάνειας σχετικά με τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να αξιολογηθούν, ώστε όλοι οι ΟΑΠΙ να έχουν πρόσβαση στις ίδιες πληροφορίες.

Με βάση τις προτεινόμενες αλλαγές, η νέα Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) πρόκειται να αναλάβει την άσκηση της αποκλειστικής εποπτείας των ΟΑΠΙ που έχουν εγγραφεί στα μητρώα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους οποίους θα περιλαμβάνονται οι θυγατρικές

επιχειρήσεις που εδρεύουν σε κράτος μέλος της Ε.Ε. των εταιριών Fitch, Moody's και Standard & Poor's. Η εν λόγω Αρχή θα έχει την εξουσία να ζητεί πληροφορίες, να εκκινεί έρευνες και να διενεργεί επιτόπιες επιθεωρήσεις.

2.9 Συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών

Στις 12 Ιουλίου 2010 δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας σε ό,τι αφορά την τροποποίηση της Οδηγίας 97/9/ΕΚ για τα συστήματα αποζημίωσης επενδυτών. Τα βασικά σημεία της πρότασης Οδηγίας είναι τα ακόλουθα:

(α) Αύξηση του ύψους αποζημίωσης ανά επενδυτή από είκοσι χιλιάδες (20.000) σε πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ.

(β) Παροχή κάλυψης και σε κατόχους μεριδίων ΟΣΕΚΑ, εφόσον:

- η αρμόδια αρχή έχει διαπιστώσει ότι ένας θεματοφύλακας ή τρίτος στον οποίο έχουν κατατεθεί τα περιουσιακά στοιχεία του ΟΣΕΚΑ αδυνατεί, προς το παρόν, να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τον ΟΣΕΚΑ, για λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική κατάσταση του θεματοφύλακα ή του τρίτου, ούτε προβλέπεται ότι θα καταστεί ικανός στο προσεχές μέλλον, ή
- δικαστική αρχή, βασιζόμενη σε λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική κατάσταση του θεματοφύλακα ή τρίτου στον οποίο έχουν κατατεθεί τα περιουσιακά στοιχεία του ΟΣΕΚΑ, εξέδωσε απόφαση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της δυνατότητας του ΟΣΕΚΑ να επιδιώξει την ικανοποίηση των απαιτήσεών του έναντι του θεματοφύλακα ή του εν λόγω τρίτου.

(γ) Αποζημίωση των επενδυτών το αργότερο εντός εννέα (9) μηνών, διάστημα το οποίο κρίθηκε απαραίτητο προκειμένου οι αρμόδιες αρχές να είναι σε θέση να διερευνήσουν την υπόθεση και να αποφανθούν με ασφάλεια για τη θέση του επιμέρους επενδυτή.

(δ) Καθιέρωση κανόνων που αφορούν τη χρηματοδότηση των συστημάτων αποζημίωσης επενδύσεων.

(ε) Παροχή σαφέστερης και εκτενέστερης πληροφόρησης προς τους επενδυτές αναφορικά με το βαθμό κάλυψης των περιουσιακών τους στοιχείων.

(στ) Καθιέρωση δυνατότητας για ένα σύστημα αποζημίωσης επενδυτών κράτους μέλους να μπορεί να λαμβάνει δάνειο από τα λοιπά συστήματα αποζημίωσης επενδυτών που λειτουργούν στα κράτη μέλη της Ε.Ε., εφόσον τα κεφάλαιά του δεν επαρκούν για την κάλυψη των αποζημιώσεων και πληρούνται οι προβλεπόμενες σχετικά στην Οδηγία προϋποθέσεις («αμοιβαίος δανεισμός»).

2.10 Εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα, κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι και αρχεία καταγραφής συναλλαγών

Στις αρχές Σεπτεμβρίου 2010 υποβλήθηκε από την Επιτροπή πρόταση Κανονισμού για τα εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών, με την οποία επιδιώκεται η εναρμόνιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των κανόνων που διέπουν τα

συμβόλαια εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων και η ενίσχυση της ασφάλειας και της διαφάνειας στην αγορά αυτή. Τα κυριότερα σημεία της πρότασης Κανονισμού συνοψίζονται στα ακόλουθα:

(α) Καθιέρωση της υποχρέωσης κοινοποίησης σε κεντρικές υπηρεσίες δεδομένων (trade repositories) όλων των συναλλαγών σε εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και να καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός πιθανών συστημικών κινδύνων. Στις κεντρικές αυτές υπηρεσίες δεδομένων θα έχουν σύμφωνα με την πρόταση Κανονισμού πρόσβαση οι αρμόδιες αρχές. Αρμόδια για την εποπτεία των κεντρικών αυτών υπηρεσιών και για την έγκριση της εγγραφής ή της διαγραφής των εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων από το μητρώο θα είναι η ESMA.

(β) Καθιέρωση υποχρέωσης εκκαθάρισης μέσω κεντρικού αντισυμβαλλομένου των εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων που πληρούν τα οριζόμενα στην πρόταση Κανονισμού κριτήρια επιλεξιμότητας (όπως, ενδεικτικά, υψηλό επίπεδο ρευστότητας), με γνώμονα τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου. Για τα συμβόλαια εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων που δεν πληρούν τα προαναφερθέντα κριτήρια επιλεξιμότητας, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ύπαρξη άλλων κατάλληλων διαδικασιών μείωσης και ελέγχου σε κάθε περίπτωση του λειτουργικού και του πιστωτικού κινδύνου, όπως, ενδεικτικά, η επιβολή υψηλότερων κεφαλαιακών απαιτήσεων.

(γ) Καθιέρωση διεξοδικών υποχρεώσεων αναφορικά με τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους σε σχέση με την αδειοδότησή τους, τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας που πρέπει να πληρούν, και τις υποχρεώσεις οργανωτικών απαιτήσεων, επαγγελματικής συμπεριφοράς και προληπτικών απαιτήσεων που πρέπει να τηρούν.

2.11 Οδηγία 2003/71/ΕΚ για το ενημερωτικό δελτίο

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2010 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση Οδηγίας για την αναθεώρηση της Οδηγίας 2003/71/ΕΚ σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ενσωματώσουν τις διατάξεις της αναθεωρημένης Οδηγίας εντός 18 μηνών από την έναρξη ισχύος της. Τα βασικότερα σημεία της αναθεώρησης συνοψίζονται στα εξής:

(α) Βελτίωση της μορφής και του περιεχομένου του περιληπτικού σημειώματος του ενημερωτικού δελτίου.

(β) Καθιέρωση ορισμού για τη «βασική πληροφόρηση», σύμφωνα με τον οποίο ως τέτοια νοείται η ουσιαστική και κατάλληλη πληροφόρηση που παρέχεται στους επενδυτές προκειμένου να τους επιτρέψει να κατανοούν τη φύση και τους κινδύνους που διέπουν τις κινητές αξίες και να τους επιτρέψει να λαμβάνουν ενημερωμένες επενδυτικές αποφάσεις. Η βασική πληροφόρηση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- σύντομη περιγραφή των κινδύνων και των βασικών χαρακτηριστικών του εκδότη ή του εγγυητή, περιλαμβανομένων των περιουσιακών του στοιχείων, των υποχρεώσεων και της χρηματοοικονομικής του θέσης,
- σύντομη περιγραφή των κινδύνων και των βασικών χαρακτηριστικών της επένδυσης στο συγκεκριμένο είδος κινητών αξιών, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων που εμπεριέχουν οι κινητές αξίες,

- τους γενικούς όρους της προσφοράς, περιλαμβανομένων εκτιμήσεων για τις χρεώσεις που επιβαρύνουν τον επενδυτή και προέρχονται από τον εκδότη ή τον εγγυητή,
- λεπτομερή στοιχεία για τις προϋποθέσεις της αποδοχής προς διαπραγμάτευση, και
- τους σκοπούς που επιδιώκεται να επιτευχθούν μέσω της συγκεκριμένης προσφοράς και τη χρήση των προσόδων που θα προέλθουν από αυτή.

(γ) Ισχύς του ενημερωτικού δελτίου για δώδεκα μήνες μετά την έγκρισή του, υπό την προϋπόθεση ότι συμπληρώνεται κατά το διάστημα αυτό με τις προσθήκες που απαιτούνται βάσει της Οδηγίας.

(δ) Καθιέρωση υποχρέωσης προσδιορισμού στο συμπλήρωμα του ενημερωτικού δελτίου του χρονικού σημείου από το πέρας του οποίου δεν είναι δυνατή η άσκηση του δικαιώματος απόσυρσης του επενδυτή.

2.12 Πράσινη Βίβλος σχετικά με το ρόλο των ελεγκτών

Στις 13 Οκτωβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Πράσινη Βίβλο με τίτλο: «*Πολιτική ελέγχου: Διδάγματα που αντλήθηκαν από την κρίση*». Με το εν λόγω κείμενο, η Επιτροπή θέτει σε διαβούλευση ειδικότερα ζητήματα σχετικά με το ρόλο των ελεγκτών και το ευρύτερο περιβάλλον εντός του οποίου διενεργούνται οι λογιστικοί έλεγχοι. Ειδικότερα, η Επιτροπή ενδιαφέρεται να εξετάσει:

- κατά πόσον οι διενεργούμενοι έλεγχοι παρέχουν ορθή πληροφόρηση σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς,
- κατά πόσον υφίστανται ζητήματα γύρω από την ανεξαρτησία των ελεγκτικών εταιριών (audit firms),
- εάν και σε ποιο βαθμό υφίστανται κίνδυνοι που συνδέονται με τη συγκέντρωση της αγοράς, και
- κατά πόσον μπορεί να αποβεί χρήσιμη η καθιέρωση κανόνων εποπτείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2.13 Διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων

Στις 11 Νοεμβρίου 2010 υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η πρόταση Οδηγίας αναφορικά με τους διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων. Στόχος της εν λόγω πρότασης Οδηγίας είναι η καθιέρωση ενός εναρμονισμένου πλαισίου υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις που εμπλέκονται στη διαχείριση και τη διοίκηση των εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων, δηλαδή των κεφαλαίων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ, όπως τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds), τα ιδιωτικά μετοχικά κεφάλαια (private equity funds), τα κεφάλαια που επενδύουν στην κτηματαγορά (real estate funds), τα κεφάλαια που επενδύουν στην αγορά εμπορευμάτων (commodity funds) και τα κεφάλαια που επενδύουν σε έργα υποδομής (infrastructure funds). Η πρόταση Οδηγίας περιέχει διεξοδικούς κανόνες αναφορικά με:

- τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία αδειοδότησης των διαχειριστών εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων, καθώς επίσης και της ανάκλησης της άδειας λειτουργίας τους,
- τις προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν την άσκηση της δραστηριότητάς τους με την καθιέρωση, μεταξύ άλλων, κανόνων για τις συγκρούσεις συμφερόντων, τη διαχείριση κινδύνων, τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας, και τις οργανωτικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν,
- τις απαιτήσεις διαφάνειας που πρέπει να πληρούν έναντι των επενδυτών και των αρμοδίων εποπτικών αρχών,
- ειδικές υποχρεώσεις που καθιερώνονται για τους διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων με υψηλό επίπεδο μόχλευσης σε συστηματική βάση, και
- τα καθήκοντα και τις εξουσίες των αρμοδίων εποπτικών αρχών, ο καθορισμός των οποίων (δηλαδή των αρμοδίων εποπτικών αρχών) θα γίνεται από τα κράτη μέλη.

2.14 Επενδυτικά προϊόντα που διατίθενται σε ιδιώτες επενδυτές

Στις 26 Νοεμβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τις δέσμες επενδυτικών προϊόντων που διατίθενται σε ιδιώτες (Packaged Retail Investment Products – PRIIPs). Η διαβούλευση αποτελεί συνέχεια της Ανακοίνωσης της Επιτροπής της 30ης Απριλίου 2009 στην οποία περιλαμβάνονταν προτάσεις σχετικά με την παροχή πληροφόρησης και τις διαδικασίες πώλησης ορισμένων επενδυτικών προϊόντων που απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Σκοπός της διαβούλευσης είναι να διερευνήσει τα επόμενα βήματα σε ό,τι αφορά την ενδεχόμενη νομοθετική ρύθμιση επί του θέματος.

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου πλαισίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί να εστιάσει αποκλειστικά στις δέσμες επενδυτικών προϊόντων, περιλαμβανομένων των δομημένων προϊόντων και των παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων. Θα εξαιρούνται δηλαδή οι μετοχές και τα ομόλογα στην κλασική τους μορφή ('vanilla' shares and bonds), καθώς και οι απλές καταθέσεις και τα προϊόντα που παρέχουν μόνο ασφαλιστική κάλυψη. Προβλέπεται να εξαιρούνται επίσης τα συνταξιοδοτικά πακέτα.

Αναφορικά με την προσυμβατική πληροφόρηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσανατολίζεται στην υιοθέτηση ενός νέου πλαισίου στο πρότυπο της «*Βασικής Πληροφόρησης*» (Key Investor Information Document), το οποίο καθιερώθηκε με την αναθεωρημένη Οδηγία για τους ΟΣΕΚΑ. Τέλος, σε ό,τι αφορά τους κανόνες που θα εφαρμόζονται κατά την προώθηση και πώληση των εν λόγω προϊόντων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει για λόγους απλοποίησης, την επέκταση του πλαισίου εφαρμογής των σχετικών κανόνων της Οδηγίας 2004/39/EK (MiFID) για τα χρηματοπιστωτικά μέσα και της Οδηγίας 2002/92/EK σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση.

2.15 Εκκαθάριση και διακανονισμός

2.15.1 TARGET2-Securities

(α) Διαβούλευση για την εναρμόνιση των πεδίων ταύτισης (matching fields)

Κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου 2010 πραγματοποιήθηκε διαβούλευση της Ομάδας Εργασίας για την Αποτελεσματικότητα των Διαδικασιών του TARGET2-Securities (PESG) αναφορικά με την εναρμόνιση των πεδίων ταύτισης στο περιβάλλον του TARGET2-Securities (Note on T2S matching fields).

(β) Κατευθυντήρια γραμμή (ΕΚΤ/2010/2)

Στις 21 Απριλίου 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ εξέδωσε κατευθυντήρια γραμμή σχετικά με το TARGET2-Securities (εφεξής T2S). Με την εν λόγω κατευθυντήρια γραμμή ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων:

- το πεδίο εφαρμογής και τους ορισμούς,
- τη διακυβέρνηση του T2S,
- γενικότερα ζητήματα, όπως η τιμολογιακή πολιτική και οι μέθοδοι κοστολόγησης και χρηματοοικονομικής πληροφόρησης,
- τα Κεντρικά Αποθετήρια Αξιών, και
- το διακανονισμό άλλων νομισμάτων πέραν του ευρώ.

2.15.2. Εναρμόνιση του κύκλου διακανονισμού

Στο πλαίσιο των εργασιών για την εναρμόνιση των διαδικασιών μετα-συναλλακτικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η αρμόδια επιτροπή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής CESAME 2 (Clearing and Settlement Advisory and Monitoring Expert Group 2), η οποία παρακολουθεί την πρόοδο των εργασιών για την εφαρμογή των προτύπων και την άρση των σχετικών εμποδίων Giovannini, ξεκίνησε έρευνα σχετικά με το ενδεχόμενο εναρμόνισης των κύκλων διακανονισμού των συναλλαγών για τους μετοχικούς τίτλους σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Εμπόδιο Giovannini 6). Προς το σκοπό αυτό, το Φεβρουάριο του 2010 έθεσε σε δημόσια διαβούλευση τα ακόλουθα ζητήματα:

- την ανάγκη εναρμόνισης των κύκλων διακανονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και τις επιπτώσεις που αυτό θα έχει σε διεθνές επίπεδο, και
- τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της μετάβασης από το καθεστώς T+3 σε T+2 ή από T+2 σε T+3.

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Βελτιώσεις στην αγορά των εξω-χρηματιστηριακών συναλλαγών

Στο πλαίσιο των βελτιώσεων της λειτουργικότητας του Συστήματος Αυλών Τίτλων του Χρηματιστηρίου Αθηνών και σε συνέχεια αιτημάτων από την πλευρά των χειριστών, η Ε.Χ.Α.Ε. προέβη σε μια σειρά αλλαγών/βελτιώσεων που αφορούν τις διαδικασίες εξω-χρηματιστηριακών μεταβιβάσεων (OTC), οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ από την 25η Ιανουαρίου 2010. Σκοπός των βελτιώσεων είναι η εφαρμογή μιας αποτελεσματικότερης διαδικασίας για την ταυτοποίηση των συναλλαγών η οποία θα συμβάλει στη δυνατότητα εντοπισμού πιθανού λάθους με τη βοήθεια του συστήματος (αυτόματα), χωρίς τη χρήση εξωτερικών διαδικασιών.

3.2 Διευκρινίσεις σχετικά με τις αντιπαροχές

Στις 23 Φεβρουαρίου 2010 εκδόθηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η εγκύκλιος αρ. 44 με θέμα: «Διευκρινίσεις σχετικά με τις αντιπαροχές που προβλέπονται στο άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 3606/2007 «Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις» και στο άρθρο 27 της απόφασης 1/452/1.11.2007 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς». Η εν λόγω εγκύκλιος απευθύνεται στις ΕΠΕΥ, στα πιστωτικά ιδρύματα, στις ΑΕΔΑΚ, που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3283/2004 και στις ΑΕΕΔ με σκοπό να αποφαινίσει τις υποχρεώσεις τους όταν λαμβάνουν ή καταβάλλουν αμοιβές, προμήθειες ή μη χρηματικά οφέλη (αντιπαροχές), ώστε να εξυπηρετούν με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών τους. Ειδικότερα, η εγκύκλιος παρέχει διευκρινίσεις ως προς:

- τις εύλογες αμοιβές (άρθρο 27 παρ. 2 (γ) της Απόφασης 1/452/1.11.2007), και
- τις αντιπαροχές από ή προς τρίτους (άρθρο 27 παρ. 2 (β) της Απόφασης 1/452/1.11.2007).

Επίσης, παρέχονται ενδεικτικά παραδείγματα εφαρμογής του άρθρου 27 της Απόφασης 1/452/1.11.2007.

3.3 Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών Χ.Α.

Σε συνέχεια διαβουλεύσεων με τα τμήματα θεματοφυλακής των τραπεζών, οι οποίες είχαν ξεκινήσει από τα μέσα του 2008, η Ε.Χ.Α.Ε. έθεσε σε εφαρμογή το Σεπτέμβριο του 2010 τις νέες διαδικασίες εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην αγορά αξιών του Χ.Α. Οι διαρθρωτικές αυτές αλλαγές μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

(α) Σχεδιασμός των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης με διακριτό και κατά το δυνατόν αυτοτελή τρόπο με στόχο:

- τη διάκριση του ρόλου και των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων στις διαδικασίες,

- τη συμβατότητα με το νέο πλαίσιο λειτουργίας των αγορών που διαμορφώνει η MiFID και τη διαμόρφωση και ενδυνάμωση των πλεονεκτημάτων της Ε.Χ.Α.Ε. στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον,
- τη συμβατότητα με το σχεδιαζόμενο από την Ε.Ε. κεντρικό σύστημα διακανονισμού “*Target 2 Securities*”, και
- τη βελτίωση και απλοποίηση των διαδικασιών μετα-συναλλακτικά για τα Μέλη του Χ.Α. με στόχο τη μείωση του λειτουργικού κόστους.

(β) Μετεξέλιξη του συστήματος παρακολούθησης των πιστωτικών ορίων στο ΟΑΣΗΣ με στόχο την παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας και συμβατότητας με το μοντέλο διαχείρισης κινδύνου στο σύστημα εκκαθάρισης.

(γ) Βελτίωση της διαδικασίας εκκαθάρισης και διακανονισμού με στόχο την μεγαλύτερη «αναγνωρισιμότητα» της αγοράς και αύξηση της επενδυτικής δραστηριότητας με:

- παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας στη διαχείριση/διάθρωση των συναλλαγών,
- συμβατότητα του μοντέλου με αντίστοιχες «κοινές πρακτικές» και διαδικασίες άλλων παρόμοιων οργανισμών,
- βελτίωση του βαθμού αυτοματοποίησης των διαδικασιών για μείωση του λειτουργικού κόστους, και
- πλήρη κάλυψη των διαδικασιών σε όλα τα στάδιά τους από το εφαρμοζόμενο μοντέλο διαχείρισης κινδύνου.

(δ) Αποδοτικότερη κάλυψη/διαχείριση του κινδύνου αντισυμβαλλομένου (κίνδυνος αγοράς).

3.4 Ανοικτές πωλήσεις στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Στις 28 Απριλίου 2010 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, λαμβάνοντας υπόψη τις έκτακτες συνθήκες που επικράτησαν στην ελληνική αγορά, αποφάσισε την απαγόρευση των ανοικτών πωλήσεων μετοχών που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (short selling). Η απαγόρευση, η οποία ίσχυσε για συναλλαγές επί μετοχών που καταρτίζονται σε οργανωμένες αγορές, Πολυμερείς Μηχανισμούς Διαπραγμάτευσης και εξω-χρηματιστηριακές συναλλαγές, τέθηκε σε ισχύ από τις 28 Απριλίου 2010. Η απαγόρευση περιελάμβανε, επίσης, την πώληση μετοχών που πρόκειται να καλυφθεί με αγορά εντός της ίδιας ημέρας (ενδοσυνεδριακά), ενώ δεν καταλάμβανε:

- τους Ειδικούς Διαπραγματευτές επί μετοχών για συναλλαγές ειδικής διαπραγμάτευσης, και
- τους Ειδικούς Διαπραγματευτές επί παραγώγων της οργανωμένης αγοράς ή επί μεριδίων Διαπραγματευσίμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΔΑΚ).

Στις 11 Μαΐου 2010 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δημοσίευσε κείμενο διευκρινίσεων σχετικά με την ως άνω Απόφαση 548/28.4.2010 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την απαγόρευση των ανοικτών πωλήσεων.

Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς κατά τη 559η συνεδρίαση της 26ης Αυγούστου 2010 αποφάσισε να μην παρατείνει την

καθολική απαγόρευση της πραγματοποίησης ανοικτών πωλήσεων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, αλλά να διατηρήσει την απαγόρευση όσον αφορά τη διενέργεια μη καλυμμένων ανοικτών πωλήσεων (Τροποποίηση της απόφασης 1/509/15.5.2009 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «*Ανοικτές πωλήσεις μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών*»).

Ειδικότερα, από την 1η Σεπτεμβρίου 2010 επιτράπηκαν οι ανοικτές πωλήσεις επί μετοχών με την προϋπόθεση ότι ο πωλητής έχει διασφαλίσει πριν από τη συναλλαγή την ύπαρξη επαρκών διαθέσιμων μετοχών κατά την ημέρα εκκαθάρισης της ανοικτής πώλησης. Ταυτόχρονα, παρέμειναν σε ισχύ τα εξής:

- η υποχρέωση επισήμανσης των ανοικτών πωλήσεων (flagging),
- η υποχρέωση εισαγωγής των εντολών ανοικτής πώλησης σε τιμή μεγαλύτερη από την τελευταία πράξη (up tick), καθώς και
- η υποχρέωση γνωστοποίησης μεγάλης καθαρής αρνητικής θέσης επί συγκεκριμένης μετοχής (μεγαλύτερης από 0,1% του μετοχικού κεφαλαίου του εκδότη).

3.5 Οργανισμοί Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας (ΟΑΠ)

Στις 27 Ιουλίου 2010 ψηφίστηκε από την Ολομέλεια της Βουλής το σχέδιο νόμου: «*Εποπτεία ιδιωτικής ασφάλισης, σύσταση εγγυητικού κεφαλαίου ιδιωτικής ασφάλισης ζωής, οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών*».

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 14-19) του ως άνω νόμου 3867/2010, ορίζεται η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως αρμόδια εποπτική αρχή για την επίβλεψη της τήρησης των διατάξεων του Κανονισμού 1060/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους ΟΑΠ. Με τον εν λόγω Κανονισμό τίθενται κανόνες που διασφαλίζουν ότι όλες οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας που εκδίδονται από τους εγγεγραμμένους στην Ευρωπαϊκή Ένωση ΟΑΠ έχουν επαρκή ποιότητα και εκδίδονται από οργανισμούς που υπόκεινται σε αυστηρό ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο. Επιπλέον, ρυθμίζονται τα θέματα εγγραφής των ΟΑΠ, καθώς και επιβολής κυρώσεων και εποπτικών μέτρων.

Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Κεφαλαίου Δ' του ίδιου νόμου θεσμοθετείται το Συμβούλιο Συστημικής Ευστάθειας με σκοπό «*την ανάλυση της δυναμικής μεταξύ των επιμέρους συστημάτων του χρηματοοικονομικού χώρου και τη συνεχή διερεύνηση για την προληπτική αντιμετώπιση έκτακτων ή ακραίων καταστάσεων και κρίσεων*». Στο Συμβούλιο Συστημικής Ευστάθειας συμμετέχουν η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

3.6 Νόμος 3884/2010 σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων των μετόχων εισηγμένων εταιριών

Στις 23 Σεπτεμβρίου 2010 ψηφίστηκε στη Βουλή των Ελλήνων σχέδιο νόμου για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/36/EK σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιριών. Με τον ως άνω νόμο 3884/2010 ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα συμμετοχής στη γενική συνέλευση.

Συγκεκριμένα, με το άρθρο 3 του νόμου, ρυθμίζονται ζητήματα ψήφου μέσω αντιπροσώπου, ενώ παρέχεται παράλληλα η δυνατότητα συμμετοχής και ψήφου στη γενική συνέλευση, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό της εισηγμένης εταιρίας, με αμφίδρομη επικοινωνία ή και μέσω τηλεδιάσκεψης (άρθρο 5).

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 1 του νόμου, το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη γενική συνέλευση εταιρίας με μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήριο δεν προϋποθέτει τη δέσμευση των μετοχών του δικαιούχου, η οποία περιορίζει τη δυνατότητα πώλησης και μεταβίβασης αυτών κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην ημερομηνία καταγραφής και τη γενική συνέλευση. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 4 του νόμου, δικαίωμα συμμετοχής στη γενική συνέλευση εταιρίας με μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήριο έχει όποιος εμφανίζεται ως μέτοχος στα αρχεία του φορέα, στον οποίο τηρούνται οι τίτλοι της εταιρίας. Η ιδιότητα του μετόχου πρέπει να υφίσταται κατά την έναρξη της πέμπτης (5ης) ημέρας πριν από την ημέρα συνεδρίασης της γενικής συνέλευσης (ημερομηνία καταγραφής), η δε σχετική έγγραφη βεβαίωση ή η ηλεκτρονική πιστοποίηση σχετικά με τη μετοχική ιδιότητα πρέπει να περιέλθει στην εταιρία το αργότερο την τρίτη (3η) ημέρα πριν από τη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης.

3.7 Τροποποίηση του νόμου 3461/2006 για τις δημόσιες προτάσεις

Στις 12 Νοεμβρίου 2010 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης σχετικά με την τροποποίηση του νόμου 3461/2006 για τις δημόσιες προτάσεις. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς λαμβάνοντας υπόψη την τοποθέτηση αρκετών φορέων της αγοράς σχετικά με την έξοδο μεγάλου αριθμού εταιριών από το Χρηματιστήριο Αθηνών μετά από δημόσια πρόταση ή λόγω εταιρικού μετασχηματισμού, εισηγήθηκε την επανεξέταση του νόμου για τις δημόσιες προτάσεις. Συγκεκριμένα, πρότεινε την κατάργηση του άρθρου 30 προκειμένου να καθίσταται δυνατή η διαγραφή εισηγμένων εταιριών από το χρηματιστήριο μόνο μετά από επιτυχή δημόσια πρόταση ή μετά από απόφαση του 95% του συνόλου των μετόχων της εταιρίας. Επίσης, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θεωρεί σκόπιμο:

- να διευκρινιστεί για λόγους ασφάλειας δικαίου ότι σε περίπτωση δημόσιας πρότασης σε είδος δεν απαιτείται υποχρεωτικά η εναλλακτική πρόβλεψη για καταβολή του τιμήματος σε μετρητά,
- να επανεξεταστεί η περίοδος που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της ελάχιστης τιμής της υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης σε περίπτωση απόκτησης από τον προτείνοντα μετοχών της εταιρίας που αποτελεί αντικείμενο της δημόσιας πρότασης, και

- να προβλεφθεί υποχρέωση ενημέρωσης μικρομετόχων από την εταιρία και μετά τη διαγραφή μιας εταιρίας από το χρηματιστήριο.

3.8 Διαμόρφωση των πόρων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Στις 9 Δεκεμβρίου 2010 εκδόθηκε η Υ.Α. 54138/Β΄ 2197 αναφορικά με τη διαμόρφωση των πόρων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η οποία καταργεί την Υ.Α. 36730/Β903/15.9.2006 για το ίδιο θέμα. Στην εν λόγω Υ.Α. καθορίζονται τα τέλη που θα πρέπει να καταβάλλονται για:

- την εξέταση αίτησης που υποβάλλουν τα πρόσωπα που διαχειρίζονται οργανωμένες αγορές, πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης, συστήματα κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού και αποθετηρίων, καθώς και οι σχετικές περιοδικές εισφορές,
- την εξέταση αίτησης που υποβάλλουν πρόσωπα που εκδίδουν ή προσφέρουν κινητές αξίες ή αιτούνται την εισαγωγή κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά,
- την εξέταση αίτησης ή την υποβολή γνωστοποίησης που υποβάλλουν οι εποπτευόμενες ΕΠΕΥ ή οι εταιρίες επενδυτικής διαμεσολάβησης, οι εταιρίες επενδύσεων ή οι εταιρίες διαχείρισης οργανισμών συλλογικών επενδύσεων,
- την αξιολόγηση της καταλληλότητας μετόχων, μελών διοικητικών συμβουλίων και προσώπων που διοικούν εποπτευόμενους φορείς και τέλη πιστοποίησης επαγγελματικής επάρκειας φυσικών προσώπων,
- τις περιοδικές εισφορές εποπτευόμενων ΕΠΕΥ, εταιριών επενδυτικής διαμεσολάβησης, εταιριών επενδύσεων ή εταιριών διαχείρισης οργανισμών συλλογικών επενδύσεων,
- την εκποίηση μετοχών,
- τις περιοδικές εισφορές εταιριών με μετοχές εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, και
- την εγγραφή και τις περιοδικές εισφορές οργανισμών ή ομίλων οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας.

Η έναρξη ισχύος των διατάξεων της Υ.Α. ορίστηκε από την ημέρα δημοσίευσής της, εκτός των άρθρων 3, 4 και 5, παρ. 1, 3, 4, 6-13, η ισχύς των οποίων άρχεται από την 1^η Ιουλίου 2011.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

1.1 Καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 16 Δεκεμβρίου 2010 πρόταση Κανονισμού σχετικά με την καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 924/2009. Οι βασικότερες διατάξεις της πρότασης Κανονισμού συνοψίζονται στα εξής:

- καθιέρωση συγκεκριμένων τεχνικών απαιτήσεων για τις πράξεις πληρωμής μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε ευρώ,
- καθορισμός καταληκτικών ημερομηνιών για την αποκλειστική χρήση μεταφορών πίστωσης (12 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού) και άμεσης χρέωσης (24 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού) βάσει των τεχνικών απαιτήσεων του παρατήματος του Κανονισμού,
- κατάργηση, μετά την 31η Οκτωβρίου 2012, των τυχόν υφιστάμενων πολυμερών διατραπεζικών προμηθειών ανά συναλλαγή για τις εθνικές και τις διασυνοριακές πράξεις πληρωμής άμεσης χρέωσης,
- καθιέρωση υποχρέωσης των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών (πληρωτή και δικαιούχου) να αποδέχονται, εφόσον πραγματοποιούν ή αποδέχονται εθνικές πράξεις πληρωμής μεταφοράς πίστωσης ή άμεσης χρέωσης και διασυνοριακές πράξεις πληρωμής μεταφοράς πίστωσης ή άμεσης χρέωσης,
- πρόβλεψη θέσπισης κατάλληλων και αποτελεσματικών εξωδικαστικών διαδικασιών υποβολής καταγγελιών και προσφυγών για την επίλυση διαφορών που προκύπτουν μεταξύ χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών.

Η πρόταση Κανονισμού συνοδεύεται από διεξοδική μελέτη επιπτώσεων και κείμενο συχνών ερωτήσεων και απαντήσεων.

1.2 Εξακρίβωση της γνησιότητας και διαχείριση ακατάλληλων για κυκλοφορία κερμάτων ευρώ

Στις 22 Δεκεμβρίου 2010 εκδόθηκε ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1210/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «*σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και τη διαχείριση κερμάτων ευρώ ακατάλληλων για κυκλοφορία*». Οι φορείς που καταλαμβάνονται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, μεταξύ των οποίων και τα πιστωτικά ιδρύματα, είναι υποχρεωμένοι να εξακριβώνουν ότι τα κέρματα ευρώ που έχουν λάβει και τα οποία προτίθενται να θέσουν εκ νέου σε κυκλοφορία έχουν ελεγχθεί όσον αφορά τη γνησιότητά τους, καθώς και να μεριμνούν ώστε να ανιχνεύονται τα πλαστά και κίβδηλα κέρματα ευρώ. Οι ανωτέρω φορείς οφείλουν, επίσης, να διασφαλίζουν ότι:

- τα κέρματα ευρώ τα οποία έχουν στην κατοχή τους και τα οποία προτίθενται να θέσουν εκ νέου σε κυκλοφορία, υποβάλλονται σε εξακρίβωση γνησιότητας με τη συνδρομή μηχανών επεξεργασίας κερμάτων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο μηχανών που δημοσιεύει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ιστοσελίδα της και εκπαιδευμένου προσωπικού με διαδικασίες που καθορίζονται από τα κράτη-μέλη, και
- θα αποσύρουν από την κυκλοφορία τα κέρματα ευρώ που είναι ακατάλληλα για κυκλοφορία.

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του Κανονισμού ορίζεται η 1^η Ιανουαρίου 2012, με εξαίρεση το κεφάλαιο III σχετικά με τη διαχείριση κερμάτων ευρώ ακατάλληλων για κυκλοφορία, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται από τις 10 Ιανουαρίου 2011.

Ειδικά για την εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ, έχει προβλεφθεί μια μεταβατική περίοδος, έως την 31^η Δεκεμβρίου 2014, κατά την οποία τα κράτη μέλη θα μπορούν να εξασφαλίζουν ειδικές παρεκκλίσεις όσον αφορά τους τύπους και τον αριθμό μηχανών επεξεργασίας κερμάτων ευρώ. Οι παρεκκλίσεις θα εγκρίνονται μετά από διαβούλευση με την Ομάδα Εμπειρογνομόνων Παραχάραξης Κερμάτων (ΟΕΠΚ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

1.3 Έλεγχος γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ και εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία

Η Απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας 14/2010, της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2010, σχετικά με τους ελέγχους γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ και την εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία, με έναρξη ισχύος την 1^η Ιανουαρίου 2011, αντικαθιστά το ισχύον πλαίσιο για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαχειριστές. Στον όρο «φορείς που διαχειρίζονται μετρητά» εντάσσονται τα πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες ή δραστηριότητα των οποίων αφορά την ανταλλαγή τραπεζογραμματίων ή κερμάτων, εταιρίες χρηματοποστολών και άλλοι φορείς της αγοράς, όπως οι έμποροι και τα καζίνο, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού του Συμβουλίου 1338/2001, όπως ισχύει.

1.4 Διασυνοριακή μεταφορά μετρητών σε ευρώ μεταξύ κρατών μελών της ευρωζώνης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε στις 14 Ιουλίου 2010 πρόταση Κανονισμού σχετικά με την οδική διασυνοριακή μεταφορά μετρητών σε ευρώ. Οι βασικότερες διατάξεις της πρότασης Κανονισμού συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- υιοθέτηση κοινών κανόνων για διασυνοριακές μεταφορές σε συνδυασμό με την καθιέρωση ενός ενιαίου πλαισίου αδειοδότησης,
- διατήρηση ισχύος εθνικών κανόνων μόνο σε μερικά ειδικά θέματα, όπως η οπλοφορία του προσωπικού των εταιριών χρηματοποστολών, η

συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές, οι κανόνες συμπεριφοράς εκτός οχήματος που ισχύουν για το προσωπικό των εταιριών χρηματοποστολών και η ασφάλεια της παράδοσης μετρητών σε συγκεκριμένα σημεία,

- δυνατότητα διασυνοριακής μεταφοράς μετρητών με δρομολόγια των εταιριών χρηματοποστολών μεταξύ δύο ή περισσότερων σημείων λιανικής πώλησης (υποκαταστήματα τραπεζών, ΑΤΜ, έμποροι) ή/και υποκαταστημάτων Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών και ταμιακά κέντρα εταιριών χρηματοποστολών που βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Νόμος 3862/2010 για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά

Στις 13 Ιουλίου 2010 δημοσιεύτηκε ο νόμος 3862/2010 (ΦΕΚ Α' 113) «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις Οδηγίες 2007/64/ΕΚ, 2007/44/ΕΚ και 2010/16/ΕΕ που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά προληπτική αξιολόγηση προτάσεων απόκτησης συμμετοχής σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλες διατάξεις». Με το νόμο αυτό (άρθρα 1-83) ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2007/64/ΕΚ σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά. Οι κυριότερες διατάξεις του νόμου αναφορικά με τις υπηρεσίες πληρωμών αφορούν:

- τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται στην Ελλάδα η παροχή υπηρεσιών πληρωμών από φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών, μεταξύ των οποίων και τα πιστωτικά ιδρύματα,
- τους όρους πρόσβασης των φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών στα συστήματα πληρωμών που λειτουργούν στην Ελλάδα,
- τους όρους λειτουργίας και εποπτείας των ιδρυμάτων πληρωμών, τα οποία αποτελούν μια από τις κατηγορίες φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών,
- τις υποχρεώσεις διαφάνειας των συμβατικών όρων και πληροφόρησης κατά την παροχή υπηρεσιών πληρωμών τους από φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών στους χρήστες των υπηρεσιών πληρωμών, και
- τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών και των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών σχετικά με την παροχή και χρήση υπηρεσιών πληρωμών.

Η προσαρμογή των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στο νόμο προϋπέθετε, μεταξύ άλλων, την κατάρτιση συμβάσεων τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις επιχειρήσεις, καθώς, επίσης, και την τροποποίηση υφιστάμενων συμβάσεων με το Δημόσιο. Οι υποχρεώσεις που καθορίζονται αναφορικά με τη διαφάνεια των όρων και απαιτήσεων ενημέρωσης που διέπουν τις υπηρεσίες πληρωμών, ιδίως σε ό,τι αφορά τους καταναλωτές αλλά και σχετικά με δικαιώματα και υποχρεώσεις που αφορούν την παροχή και τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών (όπως για παράδειγμα, η διαδικασία λήψης της συγκατάθεσης του πελάτη για την εντολή πληρωμής και άρσης αυτής, η ευθύνη της τράπεζας για μη εγκεκριμένες πράξεις πληρωμών, η ημερομηνία αξίας και ο

χρόνος λήξης των εντολών πληρωμής, η ανάκληση εντολής πληρωμής και οι αιτήσεις επιστροφής χρημάτων) είναι ιδιαίτερα διεξοδικές και πρέπει στην πλειοψηφία τους να αποτυπώνονται σε σύμβαση-πλαίσιο. Σύμφωνα με το άρθρο 94 του νόμου, η ισχύς των διατάξεων του άρχισε από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή στις 13 Ιουλίου 2010.

2.2 Απογραφή προσωπικού του δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α α' και β' βαθμού και σύσταση Ενιαίας Αρχής Πληρωμής

Στις 4 Ιουνίου 2010 δημοσιεύθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 784) «*Απογραφή προσωπικού του δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και σύσταση Ενιαίας Αρχής Πληρωμής*». Στο Κεφάλαιο Β' της Απόφασης (άρθρα 5 επ.) προβλέπονται οι λεπτομέρειες σύστασης, διάρθρωσης, καθώς και οι αρμοδιότητες της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών (εφεξής ΕΑΠ) η οποία, το αργότερο έως την 31^η Οκτωβρίου 2010, θα έπρεπε να ξεκινήσει να καταβάλλει τις αμοιβές προς όλους τους φορείς η μισθοδοσία των οποίων βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό. Ειδικά για την καταβολή από την ΕΑΠ της μισθοδοσίας των ΟΤΑ α' βαθμού και λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ορίστηκε ως έναρξη εφαρμογής η 28^η Φεβρουαρίου 2011. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Απόφασης «*Οι πληρωμές των πάσης φύσεως αποδοχών ή προσθέτων αμοιβών, αποζημιώσεων και με οποιαδήποτε άλλη ονομασία καταβαλλόμενων απολαβών, πραγματοποιούνται υποχρεωτικά μέσω των τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν καθοριστεί με την αριθμ. 2020401/2513/0022/26-3-1997 (ΦΕΚ 241Β/97) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών όπως αυτή ισχύει κάθε φορά*».

2.3 Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2009/110/ΕΚ για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος

Στις 18 Μαΐου 2010 δημοσιεύτηκε η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών αριθμ. 2136/Β.1004 για τη σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2009/110/ΕΚ για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος. Έργο της επιτροπής, σύμφωνα με την απόφαση, ορίστηκε η σύνταξη σχεδίου νόμου και αιτιολογικής έκθεσης για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2009/110/ΕΚ στην εθνική έννομη τάξη, καθώς και η σύνταξη πίνακα αντιστοιχίας των άρθρων της Οδηγίας με τα άρθρα του σχεδίου νόμου.

Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή, στην οποία συμμετέχει με εκπροσώπους της η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ, ξεκίνησε τις εργασίες της το Νοέμβριο του 2010. Η καταληκτική ημερομηνία για την ενσωμάτωση της Οδηγίας στο ελληνικό δίκαιο είναι η 30^η Απριλίου 2011.

2.4 Έλεγχοι γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ και εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία

Η Πράξη Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής (εφεξής ΠΣΝΠ) αριθμ. 77/17.12.2010, καθώς και το σχετικό Τεύχος Τεχνικών Προδιαγραφών για την αναγγελία των στοιχείων που απαιτούνται, δημοσιεύτηκαν από την Τράπεζα της

Ελλάδος στις 17 Δεκεμβρίου 2010. Η ΠΣΝΠ εξειδικεύει την Απόφαση ΕΚΤ/2010/14 στα ακόλουθα σημεία:

- διαδικασία δήλωσης των απομακρυσμένων καταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εμπίπτουν στην εξαίρεση της Απόφασης,
- συμπλήρωση και αποστολή στατιστικών στοιχείων,
- διαδικασία ανάθεσης ελέγχων γνησιότητας και καταλληλότητας σε τρίτους φορείς που διαχειρίζονται μετρητά, και
- επιβολή διοικητικών κυρώσεων, σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις της Απόφασης της ΕΚΤ.

Ε. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

1.1 Ενυπόθηκη πίστη-Υπεύθυνος δανεισμός

Στις 22 Ιουλίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κείμενο εργασίας αναφορικά με τον υπεύθυνο δανεισμό. Το πεδίο εφαρμογής της σκοπούμενης δράσης αφορά την ενυπόθηκη πίστη (η οποία υπενθυμίζεται ότι δεν καλύπτεται από την Οδηγία 2008/48/ΕΚ για την καταναλωτική πίστη) και ως καταναλωτής λογίζεται κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί προς επιδίωξη σκοπών που δεν σχετίζονται με την εμπορική, επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητά του. Το κείμενο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιέχει προτάσεις αναφορικά με τα ακόλουθα:

(α) Καθιέρωση γενικών αρχών σε ό, τι αφορά την επιχειρηματική πρακτική και τις ελάχιστες γνώσεις που πρέπει να διαθέτουν τα πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην ενυπόθηκη πίστη.

(β) Καθιέρωση κανόνων αναφορικά με τη διαφήμιση και τις πρακτικές προώθησης των προϊόντων ενυπόθηκης πίστης.

(γ) Υποχρέωση παροχής προσυμβατικής πληροφόρησης (πρόταση τροποποίησης του Τυποποιημένου Ευρωπαϊκού Δελτίου Πληροφοριών, όπως αυτό ορίζεται στη Σύσταση 2001/193/ΕΚ για την προσυμβατική πληροφόρηση και καθιέρωσή του ως υποχρεωτικού) και επαρκών εξηγήσεων στον καταναλωτή.

(δ) Καθιέρωση υποχρέωσης αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και καταλληλότητας. Σύμφωνα με το κείμενο εργασίας, ο έλεγχος της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή θα πρέπει να είναι ενδεδειγμένος πριν από τη σύναψη της σύμβασης ενυπόθηκης πίστης και εφόσον τα αποτελέσματα του ελέγχου είναι αρνητικά, ο πιστωτικός φορέας θα πρέπει να αρνείται τη χορήγηση του δανείου στον καταναλωτή.

(ε) Καθιέρωση υποχρέωσης του καταναλωτή να παρέχει πλήρεις και ορθές πληροφορίες αναφορικά με την προσωπική και οικονομική του κατάσταση, οι οποίες θα πρέπει να υποστηρίζονται, αν χρειαστεί, με αποδεικτικά έγγραφα που δύναται να επαληθευτούν ανεξάρτητα. Μελετάται επίσης το ενδεχόμενο να υπόκειται ο καταναλωτής σε κυρώσεις στην περίπτωση που εν γνώσει του παρείχε ελλιπείς ή λανθασμένες πληροφορίες προκειμένου να αποφύγει

αρνητική αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας και στη συνέχεια δεν δύναται να εκπληρώσει τους όρους της δανειακής σύμβασης.

(στ) Θέσπιση υποχρέωσης παροχής συμβουλών στον καταναλωτή αναφορικά με τα προϊόντα που ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες του και την οικονομική του κατάσταση, είτε με πρωτοβουλία του πιστωτικού ιδρύματος είτε κατόπιν αιτήσεως του ιδίου του καταναλωτή.

(ζ) Καθιέρωση κανόνων για τον υπολογισμό του Συνολικού Ετησίου Πραγματικού Ποσοστού Επιβαρύνσεως (ΣΕΠΠΕ) κατ' αναλογία με τον τρόπο υπολογισμού του που προβλέπεται στην Οδηγία 2008/48/ΕΚ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και ενημέρωση για τυχόν μεταβολές τόσο του επιτοκίου όσο και του ΣΕΠΠΕ.

(η) Καθιέρωση κανόνων αναφορικά με τους μεσίτες πιστώσεων.

1.2 Τυποποιημένο Ευρωπαϊκό Δελτίο Πληροφοριών στεγαστικής πίστης

Τον Ιανουάριο του 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το τελικό κείμενο Έκθεσης σχετικά με έρευνα που διεξήχθη από την εταιρία OPTEM σε ομάδες καταναλωτών με σκοπό να διερευνηθεί η ενδεχόμενη ανάγκη τροποποίησης της μορφής και του περιεχομένου του Τυποποιημένου Ευρωπαϊκού Δελτίου Πληροφοριών (European Standardized Information Sheet – ESIS) που χρησιμοποιείται από τα πιστωτικά ιδρύματα για την παροχή προσυμβατικής πληροφόρησης σε ό, τι αφορά τα στεγαστικά δάνεια βάσει του πανευρωπαϊκού εθελοντικού κώδικα συμπεριφοράς. Στόχος της μελέτης ήταν να συγκεντρώσει δεδομένα για την αναθεώρηση του ισχύοντος ESIS, προκειμένου να βελτιωθεί η παρεχόμενη πληροφόρηση στους καταναλωτές, που ενδιαφέρονται για τη λήψη στεγαστικού δανείου.

Οι σημαντικότερες διαπιστώσεις της Έκθεσης, στην οποία αναλύθηκαν οι αντιδράσεις των καταναλωτών στα προτεινόμενα νέα σχέδια του ESIS, ήταν οι ακόλουθες:

- τα βασικά στοιχεία που ενδιαφέρουν τους καταναλωτές για τη λήψη στεγαστικού δανείου είναι το ποσό της πίστωσης, η διάρκειά της, το επιτόκιο και το ποσό των περιοδικών καταβολών,
- σημειώθηκαν δυσχέρειες στην κατανόηση ορισμένων στοιχείων που περιέχονται στο ισχύον ESIS, όπως, ενδεικτικά το ονομαστικό επιτόκιο και το ΣΕΠΠΕ, καθώς και οι επαναλαμβανόμενες και μη πρόσθετες χρεώσεις,
- διαπιστώθηκε, τέλος, δυσaréσκεια ως προς τη μη προσήκουσα λήψη των αιτούμενων πληροφοριών και την ποιότητά τους σε δώδεκα (12) κράτη μέλη.

1.3 Καταναλωτική πίστη – Διορθωτικό στην Οδηγία 2008/48/ΕΚ

Στις 31 Ιουλίου 2010 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διορθωτικό της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Απριλίου 2008 «για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της Οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του

Συμβουλίου». Η εν λόγω Οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Ζ1-699/2010 (ΦΕΚ Β' 917/ 23.06.2010) (βλ. κατωτέρω, υπό Ε 2.2). Οι διορθώσεις που επήλθαν στο κείμενο της Οδηγίας, οι οποίες δεν είναι μείζονος σημασίας, αφορούν τα ακόλουθα σημεία:

- τα άρθρα 26 και 27 της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ,
- τις Τυποποιημένες Ευρωπαϊκές Πληροφορίες Καταναλωτικής Πίστης (Παράρτημα ΙΙ), και
- το Παράρτημα ΙΙΙ, τίτλος 3.

1.4 Πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών

Στις αρχές Οκτωβρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε σε δημόσια διαβούλευση κείμενο εργασίας αναφορικά με την πρόσβαση σε «*βασικό λογαριασμό πληρωμών*». Στο εν λόγω κείμενο η Επιτροπή παρουσιάζει μια σειρά αρχών που θα μπορούσαν να αποτελέσουν περιεχόμενο σχετικής νομοθετικής πρωτοβουλίας της. Προκειμένου να ενισχυθεί η πρόσβαση των καταναλωτών σε λογαριασμούς και ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών, προτείνονται προς εξέταση τα εξής:

(α) Καθιέρωση ενός εναρμονισμένου πλαισίου κανόνων που θα διασφαλίζει το δικαίωμα πρόσβασης κάθε καταναλωτή σε ένα «*βασικό λογαριασμό πληρωμών*». Η πρόσβαση σε δανεισμό, λογαριασμούς ταμειευτηρίου (savings), ασφάλειες και συντάξεις βρίσκονται εκτός του εύρους της σχετικής πρωτοβουλίας.

(β) Ο «*βασικός λογαριασμός πληρωμών*» θα πρέπει σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρέχει στον καταναλωτή τις εξής δυνατότητες:

- να ανοίγει και να κλείνει λογαριασμό πληρωμών,
- να μπορεί να λαμβάνει, να τοποθετεί, να μεταφέρει και να αναλαμβάνει κεφάλαια, τόσο αυτοπροσώπως όσο και ηλεκτρονικά,
- να διαθέτει χρεωστική κάρτα που να του επιτρέπει την ανάληψη μετρητών και την εκτέλεση πληρωμών ηλεκτρονικά.

Η παροχή στον καταναλωτή δυνατότητας υπεραναλήψεως (overdraft facility or overrunning) δεν συμπεριλαμβάνεται στα χαρακτηριστικά του «*βασικού λογαριασμού πληρωμών*».

(γ) Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κάθε καταναλωτής πρέπει να έχει πρόσβαση σε ένα «*βασικό λογαριασμό πληρωμών*» ανεξαρτήτως της εθνικότητας ή του τόπου διαμονής του στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κριτήρια όπως το ύψος του εισοδήματος, η εργασιακή κατάσταση, το πιστοληπτικό ιστορικό, το ύψος της δανειακής επιβάρυνσής του, ενδεχόμενη πτώχευση του καταναλωτή ή η μελλοντική κίνηση του λογαριασμού, δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για το άνοιγμα ενός «*βασικού λογαριασμού πληρωμών*».

Επισημαίνεται ωστόσο ότι μπορούν να τεθούν περιορισμοί στην πρόσβαση καταναλωτή σε «βασικό λογαριασμό πληρωμών» σε περίπτωση που ο καταναλωτής ήδη τηρεί λογαριασμό πληρωμών στο αυτό κράτος μέλος. Επίσης, περιορισμοί μπορεί να τεθούν σε περιπτώσεις όπου κάτι τέτοιο υπαγορεύεται για λόγους δημόσιας τάξεως ή από υποχρεώσεις αναφορικά με τη δημόσια ασφάλεια,

αλλά και από την ισχύουσα νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

1.5 Εξαρτημένες πωλήσεις προϊόντων (Product Tying)

Τον Ιανουάριο του 2010 δημοσιεύτηκε το κείμενο της μελέτης που διεξήχθη από το *Centre for European Policy Studies (CEPS)* και την εταιρία *Van Dijk Management Consultants*, κατόπιν εντολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τις εξαρτημένες πωλήσεις προϊόντων και άλλες ενδεχομένως αθέμιτες πρακτικές στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς ιδιώτες. Αντικείμενο της μελέτης αποτελούν κυρίως οι πρακτικές διασταυρούμενων πωλήσεων (cross-selling) (όπως είναι το tying, το pure bundling και το mixed bundling), καθώς επίσης και αποκλειστικές και προνομιακές συμφωνίες. Επίσης, εξετάζονται περιπτώσεις πωλήσεων υπό όρους (conditional sales) και επιθετικές εμπορικές στρατηγικές. Οι ανωτέρω πρακτικές ελέγχονται υπό διπλό πρίσμα, δηλαδή τόσο σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις τους στον ανταγωνισμό εντός της ενιαίας αγοράς όσο και σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στην προστασία των καταναλωτών. Τα σημαντικότερα σημεία της μελέτης μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

- τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που ευνοούν την εφαρμογή πρακτικών εξαρτημένων πωλήσεων είναι οι ενυπόθηκες πιστώσεις, οι τρεχούμενοι λογαριασμοί και τα καταναλωτικά δάνεια,
- οι κύριοι λόγοι για τους οποίους οι φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών καταφεύγουν σε πρακτικές εξαρτημένων πωλήσεων προϊόντων είναι η εμπορική στρατηγική, ο περιορισμός του κινδύνου και η αποτελεσματικότητα σε όρους κόστους, και
- οι κύριες αιτίες για τις οποίες οι καταναλωτές «αποδέχονται» αυτές τις πρακτικές είναι η έλλειψη εναλλακτικής επιλογής, αλλά και ορισμένα οικονομικά και λοιπά πλεονεκτήματα που απολαμβάνουν.

Σε συνέχεια της ως άνω μελέτης, στις 15 Ιανουαρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κείμενο διαβούλευσης, με το οποίο καλούσε τους ενδιαφερόμενους φορείς να τοποθετηθούν αναφορικά με τις ενδεχόμενες επόμενες ενέργειες της Επιτροπής.

1.6 Κοινές Αρχές για τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα τραπεζικών χρεώσεων σε προσωπικούς τρεχούμενους λογαριασμούς

Στις 20 Οκτωβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε επιστολή, με την οποία καλούσε την European Banking Industry Committee (EBIC) να αναλάβει αυτορρυθμιστική πρωτοβουλία, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και η συγκρισιμότητα των διαφόρων χρεώσεων που αφορούν τραπεζικούς τρεχούμενους λογαριασμούς. Στόχος είναι η καθιέρωση τυποποιημένης πληροφόρησης σε ό,τι αφορά τις κάθε είδους χρεώσεις των εν λόγω λογαριασμών. Η υποχρέωση αυτή κατ' αρχήν ισχύει ήδη στην Ελλάδα και οι σχετικές πληροφορίες δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος με ευθύνη κάθε πιστωτικού ιδρύματος.

Η πρωτοβουλία αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι αποτέλεσμα ιδίως της έρευνας που εκπονεί σε διαρκή βάση (Consumer Markets Scoreboard) αναφορικά με τη συγκριτική αξιολόγηση διαφόρων κλάδων της αγοράς, τόσο προϊόντων όσο και υπηρεσιών, και τη βαθμολόγηση αυτών βάσει δεικτών που αποτυπώνουν την εικόνα που έχουν οι καταναλωτές για τον κάθε κλάδο.

1.7 Ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων για καταναλωτές και επιχειρήσεις

Την 1^η Ιουλίου 2010 δημοσιεύτηκε Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής με τίτλο «*επιλογές πολιτικής για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις*». Η Πράσινη Βίβλος αποτελεί συνέχεια μιας σειράς πρωτοβουλιών της Επιτροπής, που αποσκοπούν στην ενίσχυση της αποτελεσματικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και τη διευκόλυνση και ενθάρρυνση της διενέργειας διασυνοριακών συναλλαγών. Ειδικότερα, αυτό το οποίο επισημαίνεται είναι ότι οι διαφορές μεταξύ των εθνικών δικαίων των συμβάσεων συνεπάγονται πρόσθετο κόστος των συναλλαγών και ανασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις, ενώ οδηγούν σε έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών στην εσωτερική αγορά. Στόχος της Πράσινης Βίβλου είναι να θεσπίσει εναλλακτικές λύσεις για την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς μέσω της επίτευξης προόδου στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων. Ειδικότερα, εξετάζονται διάφορες εναλλακτικές αναφορικά με:

- τη νομική φύση της πράξης που πρόκειται να αναληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην εν λόγω θεματική,
- το πεδίο εφαρμογής της πράξης, το αν θα καλύπτονται δηλαδή τόσο οι συμβάσεις μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών όσο και οι διεπιχειρηματικές συμβάσεις, και
- το εύρος των πεδίων που θα ρυθμίζονται σχετικά.

1.8 Ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα

Στις 7 Ιουλίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Πράσινη Βίβλο με τίτλο «*Επαρκή, βιώσιμα και ασφαλή συνταξιοδοτικά συστήματα*». Με δεδομένη την αύξηση του προσδόκιμου ορίου ζωής, την υπογεννητικότητα που παρατηρείται σε όλα τα κράτη μέλη, αλλά και τις πρόσθετες πιέσεις εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, η Πράσινη Βίβλος έχει ως στόχο την έναρξη διαβουλεύσεων προς αναζήτηση λύσεων που θα εξασφαλίζουν επαρκείς και βιώσιμες συντάξεις για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Μεταξύ των προτεραιοτήτων που τίθενται για προβληματισμό, περιλαμβάνονται οι εξής:

(α) Αντιμετώπιση του προβλήματος της επάρκειας των συντάξεων και εξασφάλιση της βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Οι στόχοι αυτοί αντιμετωπίζονται ως ιδιαίτερης σημασίας, καθώς αν δεν υπάρξει αλλαγή στις εφαρμοζόμενες πολιτικές, διαφαίνεται ότι η αύξηση των επιπέδων του δημοσίου χρέους θα είναι δυσβάστακτη.

(β) Επίτευξη βιώσιμης ισορροπίας μεταξύ των ετών εργασίας και ετών σύνταξης. Η παράταση του ενεργού εργασιακού βίου λαμβανομένης υπόψη της αύξησης του προσδόκιμου ορίου ζωής, η αντιμετώπιση ζητημάτων, όπως οι

διαφορές μεταξύ των δύο φύλων, η πρόσβαση στην αγορά εργασίας εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας αποτελούν θεματικές προς διερεύνηση.

(γ) Άρση των εμποδίων που παρακωλύουν την κινητικότητα στην ΕΕ εργαζομένων και συντάξεων.

(δ) Κάλυψη των νομοθετικών κενών σε επίπεδο ΕΕ, βελτίωση του καθεστώτος φερεγγυότητας των συνταξιοδοτικών ταμείων και αντιμετώπιση του κινδύνου φερεγγυότητας των εργοδοτών. Προς την κατεύθυνση αυτή, ενδεχόμενες δράσεις θα μπορούσαν να είναι η ανάπτυξη συστημάτων εγγύησης των συνταξιοδοτικών παροχών στα κράτη μέλη κατ' αναλογία προς τα ισχύοντα στον τραπεζικό, ασφαλιστικό και επενδυτικό τομέα και η δημιουργία μιας αξιόπιστης υπηρεσίας παροχής συνταξιοδοτικών συμβουλών.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων

Στις 3 Αυγούστου 2010, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ ο νόμος 3869/2010 «*Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ Α' 130/03.08.2010). Με τον εν λόγω νόμο καθιερώνεται η δυνατότητα φυσικού προσώπου που δεν έχει πτωχευτική ικανότητα και έχει περιέλθει, χωρίς δόλο, σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών του, για τη ρύθμιση των οφειλών του ή/και απαλλαγής του από αυτές. Απαλλαγή του οφειλέτη σύμφωνα με τις διατάξεις του σχεδίου νόμου μπορεί να γίνει μόνο μια φορά. Η διαδικασία για την απαλλαγή του οφειλέτη περιλαμβάνει τρία διακριτά και διαδοχικά στάδια:

(α) Τη διαδικασία *εξωδικαστικού συμβιβασμού*, η οποία πραγματοποιείται με τη συνδρομή των προσώπων που ορίζονται στο νόμο (μεταξύ άλλων, Συνήγορος του Καταναλωτή, Μεσολαβητής Τραπεζικών-Επενδυτικών Υπηρεσιών, ενώσεις καταναλωτών, δικηγόροι). Εφόσον η προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού αποτύχει, ο φορέας ή ο δικηγόρος που βοήθησε στην προσπάθεια αυτή, συντάσσει βεβαίωση στην οποία διαπιστώνεται η αποτυχία. Αν, αντίθετα, επιτευχθεί ο εξωδικαστικός συμβιβασμός με τη σύμφωνη γνώμη όλων των πιστωτών, συντάσσεται σχετικό πρακτικό, το οποίο αποτελεί τίτλο εκτελεστό από την επικύρωσή του από τον αρμόδιο Ειρηνοδίκη.

(β) Τη διαδικασία *δικαστικού συμβιβασμού*, η οποία ενεργοποιείται με την υποβολή αίτησης του οφειλέτη για ρύθμιση οφειλών και απαλλαγή του στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο. Προϋπόθεση για την έγκυρη υποβολή της αίτησης αποτελεί η αποτυχία προηγούμενης καταβολής προσπάθειας εξωδικαστικού συμβιβασμού κατά το τελευταίο πριν από την υποβολή της αίτησης εξάμηνο. Στο νόμο καθορίζεται το περιεχόμενο της αίτησης του οφειλέτη και τα έγγραφα που πρέπει να προσκομίσει σχετικά. Η υποβολή της αίτησης για δικαστικό συμβιβασμό δεν επιφέρει αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη. Οι απαιτήσεις των πιστωτών που δεν είναι εξασφαλισμένες με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματο δικαίωμα παύουν με την κοινοποίηση της αίτησης να παράγουν νόμιμους ή συμβατικούς τόκους, ενώ οι οφειλές από στεγαστικά δάνεια συνεχίζουν να εκτοκίζονται μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως με το συμβατικό επιτόκιο ενήμερης οφειλής. Αν συγκατατίθενται στο προτεινόμενο από τον οφειλέτη σχέδιο διευθέτησης οφειλών πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το ήμισυ του συνολικού

ποσού των απαιτήσεων και εφόσον τηρηθεί η προβλεπόμενη από το σχέδιο νόμου διαδικασία, θεωρείται ότι επήλθε ο συμβιβασμός και ότι ανακλήθηκε η αίτηση για απαλλαγή από τα χρέη.

(γ) Αν δεν επιτευχθεί ο δικαστικός συμβιβασμός, ξεκινά το τελευταίο στάδιο της *δικαστικής ρύθμισης χρεών*. Αν τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη δεν είναι επαρκή, το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τα πάσης φύσεως εισοδήματά του, τη δυνατότητα συνεισφοράς του συζύγου και σταθμίζοντας αυτά με τις βιοτικές ανάγκες του ιδίου και των προστατευόμενων μελών της οικογενείας του, τον υποχρεώνει να καταβάλλει μηνιαίως και για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών ορισμένο ποσό για ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών του συμμετρως διανεμόμενο. Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται για τη διαδικασία ρευστοποίησης της περιουσίας του οφειλέτη και την προστασία της κύριας κατοικίας του. Η κανονική εκτέλεση από τον οφειλέτη των υποχρεώσεων που επιβάλλονται με την απόφαση του δικαστηρίου επιφέρει την απαλλαγή του από κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο οφειλής έναντι όλων των πιστωτών του.

2.2 Καταναλωτική πίστη

Στις 23 Ιουνίου 2010 δημοσιεύτηκε στο Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Β΄ 917) η Κοινή Υπουργική Απόφαση Ζ1-699 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς την οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Απριλίου 2008 για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, αριθμ. L 133 της 22.5.2008» (εφεξής Κ.Υ.Α.). Από το πεδίο εφαρμογής της Κ.Υ.Α. εξαιρούνται, μεταξύ άλλων:

- οι συμβάσεις πίστωσης που εξασφαλίζονται με εμπράγματα ασφάλεια επί ακινήτου και οι συμβάσεις πίστωσης σκοπός των οποίων είναι η απόκτηση ή διατήρηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί εγγείου ιδιοκτησίας ή επί υπάρχοντος ή υπό κατασκευή κτιρίου, και
- οι συμβάσεις πίστωσης που αφορούν συνολικό ποσό πίστωσης μικρότερο των 200 ευρώ ή μεγαλύτερο των 75000 ευρώ.

Με την εν λόγω Κ.Υ.Α. ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων:

- οι τυποποιημένες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στη διαφήμιση σχετικά με συμβάσεις πίστωσης, εφόσον αναφέρεται σε αυτήν επιτόκιο ή οποιοδήποτε άλλο αριθμητικό στοιχείο που αφορά το κόστος της πίστωσης για τον καταναλωτή,
- οι τυποποιημένες πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στον καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, κατά τη σύναψη της σύμβασης και κατά τη διάρκειά της,
- η υποχρέωση αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, βάσει επαρκών στοιχείων που λαμβάνονται κατά περίπτωση από τον καταναλωτή και κατόπιν έρευνας στην κατάλληλη βάση δεδομένων (υποχρέωση υπεύθυνου δανεισμού),

- ζητήματα πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων σε περίπτωση διασυνοριακής πίστωσης,
- το δικαίωμα καταγγελίας και η προθεσμία άσκησης του σε συμβάσεις πίστωσης αόριστης διάρκειας,
- το δικαίωμα υπαναχώρησης του καταναλωτή από τη σύμβαση πίστωσης εντός προθεσμίας 14 ημερολογιακών ημερών χωρίς να αναφέρει τους λόγους της υπαναχώρησης,
- το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του καταναλωτή και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες χωρεί δικαίωμα αποζημίωσης του πιστωτικού φορέα,
- οι συνδεδεμένες συμβάσεις πίστωσης, και
- ο τρόπος υπολογισμού του ΣΕΠΠΕ.

Στην Κ.Υ.Α. προβλέπονται επίσης ιδιαίτερα διεξοδικές και αυστηρές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων της τόσο σε αστικό όσο και σε διοικητικό επίπεδο. Σε ό,τι αφορά την έναρξη ισχύος της, σύμφωνα με το άρθρο 25 της Κ.Υ.Α.:

- οι διατάξεις της νέας Κ.Υ.Α. δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις πίστωσης που υφίστανται κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της, με την εξαίρεση των συμβάσεων πίστωσης αόριστης διάρκειας (π.χ. συμβάσεις χορήγησης πιστωτικής κάρτας), στις οποίες εφαρμόζονται οι ρητά καθοριζόμενες διατάξεις),

οι πιστωτικοί φορείς οφείλουν να έχουν συμμορφωθεί προς τις προβλεπόμενες διατάξεις της νέας Κ.Υ.Α. μέχρι την 31^η Αυγούστου 2010 και προς τις λοιπές διατάξεις της, που δεν προϋποθέτουν τροποποίηση των συμβάσεων, άμεσα.

ΣΤ. Νομικά - Φορολογικά θέματα

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

1.1 Αντιμονοπωλιακή νομοθεσία: Βέλτιστες Πρακτικές αναφορικά με τη διεκπεραίωση αντιμονοπωλιακών υποθέσεων από την Επιτροπή

Στις 6 Ιανουαρίου 2010 τέθηκαν σε διαβούλευση από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κείμενα παροχής διευκρινίσεων αναφορικά με την πρακτική εφαρμογή των κοινοτικών διαδικασιών που κινούνται βάσει της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας (antitrust proceedings). Στόχος της διαβούλευσης ήταν η ενίσχυση της διαφάνειας και της προβλεψιμότητας των διαδικασιών διεκπεραίωσης αντιμονοπωλιακών υποθέσεων από την Επιτροπή. Οι διευκρινιστικές οδηγίες εμπεριέχονται στα ακόλουθα τρία (3) έγγραφα:

(α) «*Βέλτιστες πρακτικές αναφορικά με τη διεξαγωγή των αντιμονοπωλιακών διαδικασιών βάσει των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης ΕΚ*»: Το εν λόγω έγγραφο στοχεύει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής διεξαγωγής των ερευνών της Επιτροπής στον τομέα της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, κατά τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1/2003 του Συμβουλίου (Ε.Ε. L. 1, 4.1.2003, σελ.1-24) και του Κανονισμού 773/2004 της Επιτροπής (Ε.Ε. L. 123, 27.4.2004, σελ. 18-24) όπως ισχύει. Ειδικότερα, το έγγραφο περιγράφει λεπτομερώς τα κύρια στάδια οργάνωσης και διεξαγωγής των αντιμονοπωλιακών διαδικασιών,

ενώ περιλαμβάνει μια σειρά από προτάσεις για τροποποιήσεις ιδίως αναφορικά με τις ακόλουθες διαδικαστικές παραμέτρους:

- επιτάχυνση έναρξης της επίσημης διαδικασίας, αμέσως μετά την ολοκλήρωση του σταδίου αρχικής εκτίμησης,
- πραγματοποίηση συναντήσεων με τα μέρη σε κρίσιμα σημεία της διαδικασίας προς το σκοπό της αποτίμησης της κατάστασης (State of Play Meetings),
- κοινοποίηση κρίσιμων υποβληθέντων στοιχείων, περιλαμβανομένης της ταχείας πρόσβασης στην καταγγελία, ώστε να διευκολύνεται η διατύπωση απόψεων των μερών ήδη κατά το στάδιο των ερευνών,
- δημόσια αναγγελία της έναρξης και περάτωσης των διαδικασιών, καθώς και της αποστολής Κοινοποίησης Αιτιάσεων (Statement of Objections), και
- παροχή οδηγιών αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής στην πράξη του νέου εργαλείου της διαδικασίας ανάληψης δεσμεύσεων.

(β) *«Βέλτιστες πρακτικές αναφορικά με την υποβολή οικονομικών αποδεικτικών στοιχείων (στο πλαίσιο υποθέσεων σχετικών είτε με την παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας είτε με τον έλεγχο των συγκεντρώσεων)»*: Το εν λόγω έγγραφο αναφέρεται στα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται κατά την υποβολή οικονομικών στοιχείων για σκοπούς εξορθολογισμού της συναφούς διαδικασίας.

(γ) *«Οδηγίες αναφορικά με το ρόλο των Συμβούλων Ακροάσεων (Hearing Officers) στο πλαίσιο των αντιμονοπωλιακών διαδικασιών»*: Στόχος των οδηγιών είναι η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών των Συμβούλων Ακροάσεων. Περαιτέρω, το έγγραφο επεξηγεί την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων, καθώς και τον συμβουλευτικό ρόλο των Συμβούλων Ακροάσεων έναντι του Επιτρόπου Ανταγωνισμού της ΕΕ, του Σώματος των Επιτρόπων και των αποδεκτών των αποφάσεων της Επιτροπής.

1.2 Διαχείριση κρίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Στις 20 Οκτωβρίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση αναφορικά με την υιοθέτηση μηχανισμών αποτελεσματικής αντιμετώπισης κρίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Κύριος στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να διασφαλιστεί η δυνατότητα ομαλής «πτώχευσης» (failure) των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που θα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του πλαισίου διαχείρισης κρίσεων, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ευρύτερη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Το πλαίσιο για τη διαχείριση κρίσεων στο χρηματοπιστωτικό τομέα (εφεξής «Πλαίσιο») θα καλύπτει όλα τα πιστωτικά ιδρύματα, ανεξαρτήτως διασυνοριακής ή αμιγώς εθνικής παρουσίας, και όσες εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κρίνονται συστημικά σημαντικές.

Οι αρμοδιότητες έγκαιρης παρέμβασης που προβλέπονται από την Οδηγία 2006/48/EK σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων θα συνεχίσουν να ασκούνται από τις εθνικές αρχές, που είναι επιφορτισμένες με την άσκηση προληπτικής εποπτείας. Ως προς τις λοιπές δράσεις του νέου Πλαισίου, κάθε κράτος μέλος θα κληθεί να υποδείξει την

αρμόδια αρχή εξυγίανσης (σύμφωνα με την Ανακοίνωση, η τελευταία θα πρέπει να είναι διοικητική και όχι δικαστική αρχή και ενδέχεται να ταυτίζεται με την εποπτική αρχή).

Το συνολικό πλέγμα των προτεινόμενων μηχανισμών του Πλαισίου θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα τρία (3) στάδια:

(α) Προπαρασκευαστικά και προληπτικά μέτρα

Προβλέπονται μεταξύ άλλων οι εξής δυνατότητες:

- ενίσχυση του ισχύοντος υπό την Οδηγία 2006/48/EK καθεστώτος εποπτείας και θέσπιση συγκεκριμένων προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα καθίσταται δυνατή η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων μεταξύ μελών εντός του ιδίου χρηματοπιστωτικού ομίλου, συμπεριλαμβανομένων όσων μελών αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας,
- θέσπιση υποχρέωσης εκ μέρους των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Πλαισίου να καταρτίζουν και να επικαιροποιούν σχέδια εξυγίανσης («διατάξεις τελευταίας βούλησης») που προβλέπουν μηχανισμούς αντίδρασης της επιχείρησης ή του ομίλου σε διάφορα σενάρια προβλημάτων ρευστότητας, ελλείψεως επαρκών κεφαλαίων, αυξημένου κινδύνου, αλλά και στο ενδεχόμενο πιθανής εκκαθάρισης,
- δυνατότητα των αρχών εξυγίανσης να απαιτήσουν από την επιχείρηση, κατά παρέκκλιση του εφαρμοστέου δικαίου, την εφαρμογή προληπτικών μέτρων, όπως περιορισμός του ανοίγματος στην αγορά, αυξημένες υποχρεώσεις αναφοράς στις αρμόδιες αρχές, περιορισμός ή απαγόρευση διενέργειας συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή αλλαγή της δομής του ομίλου.

(β) Εξουσίες για την ανάληψη έγκαιρης δράσης (early intervention)

Όταν η εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του Πλαισίου επιχείρηση *αθετεί ή ενδέχεται να αθετήσει* κάποια από τις απορρέουσες από την Οδηγία 2006/48/EK υποχρεώσεις της για την κεφαλαιακή επάρκεια, οι εποπτικές αρχές θα μπορούν να επέμβουν και να εφαρμόσουν μέτρα κλιμακούμενης έντασης ανάλογα με τη βαρύτητα της συγκεκριμένης αθέτησης. Μεταξύ των μέτρων αυτών δύναται να προβλεφθούν και:

- εξουσίες για τις εποπτικές αρχές να απαιτούν την αντικατάσταση διευθυντικών στελεχών, την εφαρμογή του σχεδίου εξυγίανσης ή την εκχώρηση δραστηριοτήτων ή κλάδων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που προκαλούν υπερβολικό κίνδυνο για την οικονομική ακεραιότητα του ιδρύματος,
- υποχρέωση των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων να υποβάλουν εν όψει συγκεκριμένης οικονομικής δυσχέρειας *ad hoc* σχέδιο αντιμετώπισης της κρίσεως, κατόπιν σχετικής απαιτήσεως των εποπτικών αρχών,
- εξουσία των εποπτικών αρχών να διορίσουν ειδικό διευθυντή (special manager) για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους. Εκτός από τα συνήθη διοικητικά καθήκοντα, ο ειδικός αυτός διευθυντής θα είναι πρωτίστως επιφορτισμένος με την αποκατάσταση της ευρωστίας του ιδρύματος.

(γ) Δέσμη εργαλείων και αρμοδιοτήτων εξυγιαντικού χαρακτήρα (resolution)

Τα μέτρα του σταδίου αυτού προτείνεται να μπορούν να εφαρμοστούν όταν το εμπλεκόμενο ίδρυμα θα βρίσκεται σε τόσο σοβαρή δυσχέρεια, ώστε να μην υπάρχει ρεαλιστική προσδοκία ανάκαμψης. Ως επιπρόσθετη προϋπόθεση προτείνεται να υιοθετηθεί η κατάφαση της αναγκαιότητας της εξυγίανσης για το δημόσιο συμφέρον. Γενικός κανόνας θα έπρεπε να είναι η εφαρμογή της συνήθους διαδικασίας αφερεγγυότητας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, υπογραμμίζεται ότι εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του χρηματοπιστωτικού κλάδου, η εκκαθάριση δεν αποτελεί πάντοτε ρεαλιστική επιλογή για τις αρμόδιες αρχές. Ενδεικτικά αναφέρονται ως εργαλεία εξυγίανσης:

- η επιβολή της εξαγοράς ενός αφερέγγυου ιδρύματος από ένα άλλο υγιές, ή
- η μεταφορά του συνόλου ή μέρους της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε μια προσωρινή «ενδιάμεση τράπεζα» (bridge bank).

Όπως αναφέρεται, το κόστος της εξυγίανσης ενός ιδρύματος πρέπει πρωτίστως να βαρύνει τους μετόχους και τους πιστωτές του. Αναγνωρίζεται ωστόσο, ότι τις περισσότερες φορές αυτή η λύση πρακτικά δεν θα είναι αρκετή να στηρίζει την εξυγιαντική προσπάθεια. Προτείνεται συνεπώς η χρηματοδότηση των εξυγιαντικών μέτρων να υποστηρίζεται από ειδικά και προς το σκοπό αυτό ταμεία εξυγίανσης (resolution funds). Επιπρόσθετη βραχυπρόθεσμη οικονομική στήριξη θα πρέπει να είναι συμβατή με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Οι συνεισφορές και η κάλυψη του κάθε ιδρύματος από τα ταμεία εξυγίανσης θα γίνεται κατ' αντιστοιχία με τα ισχύοντα στα ταμεία εγγύησης καταθέσεων.

1.3 Εταιρική διακυβέρνηση

Στις 2 Ιουνίου 2010 δημοσιεύτηκε Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής με τίτλο «*Η εταιρική διακυβέρνηση στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και οι πολιτικές αποδοχών*». Στην εν λόγω Πράσινη Βίβλο τίθενται τα ακόλουθα ζητήματα προς διερεύνηση:

(α) Διοικητικά συμβούλια

Μεταξύ των περισσότερων δυνατοτήτων που παρουσιάζονται για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αντικειμενικότητας και της ανεξαρτησίας των μελών του διοικητικού συμβουλίου, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν, μεταξύ άλλων, οι εξής προτάσεις:

- ενίσχυση της πολυμορφίας στη σύνθεση του δ.σ,
- περιορισμός των αρμοδιοτήτων των μελών του δ.σ.(π.χ. ταυτόχρονη ανάληψη το πολύ τριών αρμοδιοτήτων) και απαγόρευσης της ταυτόχρονης κατάληψης της θέσης του προέδρου το δ.σ. και του γενικού διευθυντή σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς,
- υποχρεωτική αξιολόγηση του δ.σ. από εξωτερικό παράγοντα, λογοδοσία του προέδρου στη γενική συνέλευση και θέσπιση υποχρέωσης ενημέρωσης των εποπτικών αρχών σχετικά με σημαντικούς κινδύνους που περιέρχονται σε γνώση του δ.σ, και

- θέσπιση ρητής υποχρέωσης του δ.σ. να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των καταθετών και άλλων ενδιαφερομένων κατά τη λήψη αποφάσεων («duty of care»).

(β) Αρμοδιότητες που συνδέονται με τη διαχείριση κινδύνων

Ζητούμενο για την Επιτροπή αποτελεί η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της εξουσίας των αρμοδίων για τη διαχείριση κινδύνων και η βελτίωση του συστήματος επικοινωνίας και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, προτείνεται η ενδυνάμωση της ιεραρχικής θέσης του διευθυντή της μονάδας διαχείρισης κινδύνων, ώστε να κατέχει θέση τουλάχιστον ίση με εκείνη του οικονομικού διευθυντή και η παροχή σε αυτόν δυνατότητας να ενημερώνει άμεσα το δ.σ.

(γ) Εξωτερικός έλεγχος

Τίθενται τα ερωτήματα κατά πόσο μπορεί να ενδυναμωθεί η συνεργασία των εξωτερικών ελεγκτών με τις εποπτικές αρχές και με ποια μέσα. Προτείνεται η θέσπιση «υποχρέωσης ενημέρωσης» τόσο του δ.σ. όσο και των εποπτικών αρχών για ουσιαστικούς κινδύνους που περιέρχονται σε γνώση του ελεγκτή κατά την άσκηση των καθηκόντων του και η ενδεχόμενη επέκταση του ελέγχου του εξωτερικού ελεγκτή σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες που σχετίζονται με τον κίνδυνο.

(δ) Εποπτικές Αρχές

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες της εταιρικής διακυβέρνησης, κρίνεται απαραίτητο να επανακαθοριστεί και να ενισχυθεί ο ρόλος των εποπτικών αρχών, αλλά και η μεταξύ τους συνεργασία. Μελετάται το ενδεχόμενο να θεσπιστεί υποχρέωση των εποπτικών αρχών να ελέγχουν την ορθή λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του δ.σ. και του τρόπου διαχείρισης των κινδύνων από κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Επίσης προτείνεται η επέκταση των κριτηρίων επιλεξιμότητας («fit and proper test»), ώστε να καλύπτουν τεχνικές και επαγγελματικές δεξιότητες των μελών του δ.σ.

(ε) Μέτοχοι

Η Επιτροπή θέτει ως στόχο τη δέσμευση και ενεργοποίηση των μετόχων στην εταιρική διακυβέρνηση με άξονα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Προτείνει προς διερεύνηση τα εξής ενδεχόμενα:

- γνωστοποίηση, από τους θεσμικούς επενδυτές, των πρακτικών ψηφοφορίας τους στις γενικές συνελεύσεις,
- προσχώρηση των θεσμικών επενδυτών σε κώδικες ορθών πρακτικών («stewardship codes»), και
- γνωστοποίηση ενδεχομένων συγκρούσεων συμφερόντων από τους θεσμικούς επενδυτές και καλύτερη ενημέρωση των μετόχων σχετικά με τους κινδύνους.

1.4 Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Στις 4 Νοεμβρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε Ανακοίνωσή της έθεσε σε δημόσια διαβούλευση τις προτάσεις της για την υιοθέτηση μιας συνολικής προσέγγισης αναφορικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με βάση τα πορίσματα της διαβούλευσης και την αξιολόγηση των επιπτώσεων που διενεργείται, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προτείνει στη συνέχεια τη λήψη μέτρων τόσο νομοθετικής όσο και μη νομοθετικής φύσεως. Στόχο της Επιτροπής αποτελεί αφενός μεν η διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής των κανόνων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και αφετέρου η διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσωπικών δεδομένων στην εσωτερική αγορά.

1.5 Νομικό πλαίσιο κινητών αξιών

Στις 5 Νοεμβρίου 2010 δημοσιοποιήθηκε η 2^η διαβούλευση της Επιτροπής σχετικά με την εναρμόνιση της νομοθεσίας για τις κινητές αξίες (Consultation Document on Legislation on legal certainty of securities holding and dispositions). Τα θέματα που τίθενται στο έγγραφο διαβούλευσης της Επιτροπής αφορούν σε γενικές γραμμές τα εξής:

- οι στόχοι που θα εξυπηρετεί η ενδεχόμενη καθιέρωση ευρωπαϊκής νομοθεσίας,
- η ρύθμιση περιπτώσεων όπου ορισμένες από τις λειτουργίες ενός λογαριασμού εκτελούνται από πρόσωπο άλλο εκτός του προμηθευτή του λογαριασμού (person other than the account provider),
- ο καθορισμός των ελαχίστων δικαιωμάτων του δικαιούχου του λογαριασμού (account holder) που απορρέουν από την τήρηση κινητών αξιών στο λογαριασμό του,
- ο καθορισμός κανόνων αναφορικά με την απόκτηση και διάθεση (acquisitions and dispositions) κινητών αξιών που τηρούνται σε λογαριασμό (πίστωση και χρέωση του λογαριασμού),
- ο καθορισμός της νομικής ισχύος των πράξεων απόκτησης και διάθεσης κινητών αξιών που τηρούνται σε λογαριασμούς,
- ο καθορισμός της νομικής ισχύος των ως άνω πράξεων έναντι των πτωχευτικών πιστωτών και του συνδίκου,
- κανόνες για την προστασία των δικαιούχων λογαριασμού σε περίπτωση πτώχευσης του προμηθευτή,
- κανόνες που ρυθμίζουν την κατάσχεση των τηρούμενων σε λογαριασμό κινητών αξιών από τους πιστωτές του δικαιούχου ή του προμηθευτή του λογαριασμού,
- κανόνες για τον προσδιορισμό εφαρμοστέου δικαίου σε περιπτώσεις διεθνών συναλλαγών,
- κανόνες για την αναγνώριση από άλλα κράτη των δικαιωμάτων που απορρέουν από τις κινητές αξίες,

- κανόνες για τη διευκόλυνση της θέσης του τελικού δικαιούχου (ultimate account holder),
- κανόνες αναφορικά με την τήρηση λογαριασμού σε τρίτες χώρες ή διενέργεια συναλλαγών μέσω τρίτων χωρών.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Νόμος 3816/2010 «Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και άλλες διατάξεις»

Στις 11 Δεκεμβρίου 2009 κατατέθηκε στη Βουλή σχέδιο νόμου αναφορικά με τη «Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και άλλες διατάξεις», η ψήφιση του οποίου ολοκληρώθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2010 (ΦΕΚ Α΄ 6/26.01.2010).

Στο Α΄ Μέρος του εν λόγω νόμου:

- αφενός μεν ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις και το περιεχόμενο ρύθμισης ληξιπρόθεσμων και ενήμερων οφειλών φυσικών ή νομικών προσώπων, τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτικά ιδρύματα συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς (άρθρα 1-2), και
- αφετέρου καθιερώνονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις σε ό, τι αφορά την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς (άρθρα 3-7).

Ειδικότερα, σε ό, τι αφορά *ληξιπρόθεσμες οφειλές* των ως άνω προσώπων, ορίζεται στο άρθρο 1 του νόμου ότι τα πρόσωπα αυτά δικαιούνται να ζητήσουν από τα πιστωτικά ιδρύματα και να επιτύχουν την υπαγωγή σε ρύθμιση κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο ίδιο άρθρο.

Σε ό, τι αφορά τις *ενήμερες οφειλές*, φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτικά ιδρύματα συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς, δικαιούνται να ζητήσουν από αυτά και να επιτύχουν για οφειλές που δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες, εφόσον διαθέτουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και συντρέχουν οι λοιπές προβλεπόμενες στο άρθρο 2 του νόμου προϋποθέσεις, να εφαρμοστούν ένα από τα ακόλουθα μέτρα:

- περίοδος χάριτος ενός έτους, χωρίς καταβολή τόκων και κεφαλαίου, με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και κεφαλαιοποίηση των τόκων στη λήξη της περιόδου χάριτος, εφόσον η σύμβαση του δανείου δεν έχει διανύσει μέχρι την 15.4.2010 το ένα τρίτο της προβλεπόμενης συμβατικής διάρκειας,
- αναστολή επί διετία της χρεολυτικής αποπληρωμής του άληκτου κεφαλαίου με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και καταβολή των τόκων στη διάρκεια της αναστολής σύμφωνα με την περιοδικότητα του εκτοκισμού που προβλέπεται στη σύμβαση, και
- παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου κατά τρία έτη.

Οι διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς προβλέπουν τα ακόλουθα:

- γενική διαγραφή δυσμενών δεδομένων για εξοφληθείσες οφειλές και άρση κάθε περιορισμού χορήγησης νέου βιβλιαρίου επιταγών που έχει επιβληθεί με βάση τη με αριθμό 234/23/11.12.2006 απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (B 63/2007) για επιταγές που έχουν εξοφληθεί ή θα εξοφληθούν μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού (άρθρο 3),
- επιβολή περιορισμών στην επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς ιδίως σε σχέση με το χρόνο τήρησης και χρήσης τους από τα πιστωτικά και εν γένει χρηματοδοτικά ιδρύματα ή από αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα χάριν αυτών, καθώς επίσης και την υπό προϋποθέσεις, διαγραφή τους (άρθρο 4),
- καθιέρωση υποχρέωσης για το πιστωτικό και εν γένει το χρηματοδοτικό ίδρυμα που έχει διαβιβάσει σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα δυσμενή δεδομένα για οφειλές μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες από την περιέλευση σε αυτό των στοιχείων που αποδεικνύουν την εξόφληση της οφειλής να προβαίνει αδαπάνως για τον οφειλέτη στην ενημέρωση του υπευθύνου επεξεργασίας των ανωτέρω αρχείων,
- τη δυνατότητα του αρμόδιου δικαστηρίου να διατάξει προσωρινά ως ασφαλιστικό μέτρο τη μη εμφάνιση σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, που διατηρούν πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή λειτουργούν χάριν αυτών, ληξιπρόθεσμης οφειλής, για την οποία έχει ασκηθεί αγωγή ή ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής ή κατά πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης εφόσον σφόδρα πιθανολογείται η ανυπαρξία της οφειλής, και
- τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πιστωτικό ίδρυμα επιτρέπεται να χορηγεί κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρου στέρησης χορήγησης βιβλιαρίου επιταγών νέο βιβλιάριο επιταγών.

2.2 Αναστολή πλειστηριασμών

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2010, η διενέργεια πλειστηριασμών αναστάλη ως εξής:

(α) 1^η παράταση: Στις 20 Νοεμβρίου 2009 κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων σχέδιο νόμου για την «*Κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες διατάξεις*», η ψήφιση και δημοσίευση του οποίου ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2010 (ν. 3814/2010, ΦΕΚ Α' 12.1.2010, σελ. 7 επ.). Στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 του ν. 3814/2010 προβλέπεται παράταση, έως την 30^η Ιουνίου 2010, της αναστολής των πλειστηριασμών οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 200.000 ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής πιστώσεων, καθώς και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών.

(β) 2^η παράταση: Στις 23 Ιουνίου 2010 ψηφίστηκε από την Ολομέλεια της Βουλής το σχέδιο νόμου «*Προσαρμογή του Ελληνικού δικαίου στο πρότυπο*

νόμου του έτους 1997 για τη «Διασυνοριακή πτώχευση» της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο και άλλες διατάξεις». Σύμφωνα με το άρθρο 40 του εν λόγω νόμου αναστέλλονται από την 1^η Ιουλίου 2010 έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2010 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες παροχής πιστώσεων και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών.

2.3 Νόμος 3842/2010 «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις»

Με το νόμο 3842/2010 (ΦΕΚ Α, 58/23.4.2010) επήλθαν τροποποιήσεις, ιδίως σε ό, τι αφορά:

- τη φορολογία εισοδήματος,
- τον κώδικα βιβλίων και στοιχείων,
- τη φορολογία κεφαλαίου,
- τη φορολογία ακίνητης περιουσίας,
- τους έμμεσους φόρους,
- θέματα είσπραξης δημοσίων εσόδων, και
- την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

Όπως ενδεικτικά, οι νέες ρυθμίσεις επιφέρουν σημαντικές τροποποιήσεις σε σχέση με:

- τη φορολόγηση των τόκων ομολογιακών δανείων και τόκων που καταβάλλουν φυσικά πρόσωπα στην αλλοδαπή,
- τη φορολόγηση των κερδών από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών,
- τις υποχρεώσεις υπηρεσιών, νομικών προσώπων και οργανώσεων για ηλεκτρονική υποβολή πληροφοριών και στοιχείων οικονομικού και φορολογικού ενδιαφέροντος,
- τον επαναπατρισμό κεφαλαίων, και τη διασφάλιση και τον έλεγχο των συναλλαγών.

Επίσης, στις 25 Μαΐου 2010 δημοσιεύθηκαν στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (Β' 706) οι Πολυγραφημένες Υπουργικές Εγκύκλιοι (ΠΟΛ) αριθμ. 1058 και 1059, με τις οποίες εξειδικεύονται οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 3842/2010 «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α', 58/23.4.2010) περί επαναπατρισμού κεφαλαίων έως και την 23^η Οκτωβρίου 2010.

2.4 Νόμος 3888/2010 «Εκούσια κατάργηση φορολογικών διαφορών, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών, διατάξεις για την αποτελεσματική τιμωρία της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις»

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2010, δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α 175/30.09.2010) ο νόμος 3888 «Εκούσια κατάργηση φορολογικών διαφορών, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών, διατάξεις για την αποτελεσματική τιμωρία της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις». Σύμφωνα με το στοιχείο α) του άρθρου 13 του νόμου «Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι υπηρεσίες, τα πιστωτικά ιδρύματα ή άλλοι φορείς στα οποία διενεργείται η καταβολή του ποσού της παραγράφου 3 του άρθρου 9 και η καταβολή των δόσεων της οφειλής». Στις 27 Οκτωβρίου 2010 δημοσιεύτηκε η ΠΟΛ αριθμ. 1147 σύμφωνα με την οποία (σελ 20) «Η καταβολή του ποσού που προβλέπεται κατά τα ανωτέρω για την αποδοχή του Εκκαθαριστικού Σημειώματος γίνεται υποχρεωτικά σε οποιαδήποτε συμβεβλημένη Τράπεζα, με την προσκόμιση-επίδειξη του σημειώματος αυτού, από την 1.11.2010 και μετά».

Ενότητα Δεύτερη: Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ

Α. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Διεθνές και Ευρωπαϊκό επίπεδο

(α) Η ΕΕΤ ενημέρωσε διεξοδικά τα μέλη της αναφορικά με όλες τις ρυθμιστικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους 2010 στο πλαίσιο των εργασιών:

- του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ιδίως σε ό,τι αφορά τις πολιτικές αποδοχών και το σκιάδες τραπεζικό σύστημα, και
- της Επιτροπής της Βασιλείας ιδίως αναφορικά με την έκδοση του νέου κανονιστικού πλαισίου, γνωστού ως «Βασιλεία III», σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (στην πρώτη ενότητα υπό Β 1.7) και τις νέες αρχές εταιρικής διακυβέρνησης που εξέδωσε επίσης ο ίδιος φορέας.

(β) Η ΕΕΤ ενημέρωσε επίσης διεξοδικά τα μέλη της αναφορικά με όλες τις ρυθμιστικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους 2010 στο πλαίσιο των εργασιών:

- τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ιδίως αναφορικά με τις τροποποιήσεις που επήλθαν ή δρομολογήθηκαν για την ενίσχυση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και συγκεκριμένα, τις παράλληλες εργασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την Επιτροπή της Βασιλείας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού συστήματος, καθώς και την πρόταση Οδηγίας για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων,
- όσο και της CEBS αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε.

(γ) Η ΕΕΤ συμμετείχε επίσης στις διαβουλεύσεις που διεξήχθησαν τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και από την CEBS μέσω της συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία και την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενυπόθηκτης Πίστης.

(δ) Τέλος, η ΕΕΤ ενημέρωσε διεξοδικά τα μέλη της αναφορικά με τις εξελίξεις που επήλθαν στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (στην πρώτη ενότητα, υπό Β 2.1) και τις αναμενόμενες επιπτώσεις από τη θέση σε ισχύ των σχετικών διατάξεων.

2. Εθνικό επίπεδο

(α) Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά και υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις στις διαβουλεύσεις που έλαβαν χώρα με:

- την Τράπεζα της Ελλάδος αναφορικά με τις πολιτικές αποδοχών, και
- το Υπουργείο Οικονομικών για το σχέδιο νόμου περί ίδρυσης του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (βλέπε ενότητα πρώτη, υπό Β 3.5) και την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/44/EK με τον ν. 3862/2010 (βλέπε ενότητα πρώτη, υπό Β 3.6).

(β) Συμμετείχε επίσης ενεργά στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή που συστάθηκε για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/111/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/EK, 2006/49/EK και 2007/64/EK όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων» (βλέπε ενότητα πρώτη, υπό Β 3.7).

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

(α) Η ΕΕΤ ενημέρωσε διεξοδικά τα μέλη της αναφορικά με όλες τις ρυθμιστικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους 2010 στο πλαίσιο των εργασιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της CESR/ESMA αναφορικά με τις προτάσεις κανονισμού για τις ανοικτές πωλήσεις και τις συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου, για τα εξω-χρηματοπιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών, αλλά και για τις λοιπές εξελίξεις που δρομολογούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα των κεφαλαιαγορών, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στην πρώτη ενότητα του παρόντος. Επίσης, η ΕΕΤ συμμετείχε στις διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων, για την αναθεώρηση της Οδηγίας για το ενημερωτικό δελτίο και για την αναθεώρηση της Οδηγίας 2004/39/EK (MiFID), μέσω ιδίως της εκπροσώπησής της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία.

Σε ό,τι αφορά τη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού μετα-συναλλακτικού περιβάλλοντος, η ΕΕΤ συμμετείχε σε δύο έρευνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας σχετικά με την εναρμόνιση των κύκλων διακανονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων:

- για τη διερεύνηση της καθιέρωσης ενιαίου κύκλου διακανονισμού (T+2 ή T+3), και
- για διάφορα τεχνικά ζητήματα που ενδεχομένως εγείρει η καθιέρωση ενιαίου κύκλου διακανονισμού T+2.

(β) Σε ό,τι αφορά την εναρμόνιση των εταιρικών πράξεων στο πλαίσιο των εργασιών που λαμβάνουν χώρα για την άρση των εμποδίων *Giovannini* και την ολοκλήρωση των αγορών εκκαθάρισης και διακανονισμού (*Giovannini Barrier 3*), η ΕΕΤ συμμετείχε στις εργασίες, για την παρακολούθηση της εφαρμογής των προτύπων της αγοράς (Market Standards):

- για τις διαδικασίες των εταιρικών πράξεων (*Market Standards for Corporate Actions Processing*), και
- για τις διαδικασίες που σχετίζονται με τις Γενικές Συνελεύσεις (Market Standards for General Meetings)

ως συντονιστής της ελληνικής ομάδας φορέων της αγοράς (ΕΕΤ, Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε. και Ένωση Εισηγμένων Εταιριών)

(γ) Περαιτέρω, η ΕΕΤ συμμετείχε στη διαβούλευση της Ομάδας Εργασίας για την Αποτελεσματικότητα των Διαδικασιών του TARGET2-Securities (T2S Subgroup on Process Efficiency) αναφορικά με την εναρμόνιση των πεδίων

ταύτισης στο περιβάλλον του TARGET2-Securities (Note on T2S matching fields).

Στην ίδια θεματική, η EET συμμετείχε επίσης στις εργασίες που διεξήχθησαν σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της Εθνικής Ομάδας Χρηστών (National User Group – GR) του Target2 Securities υπό την αιγίδα της Τράπεζας της Ελλάδος.

(δ) Τέλος, η EET συμμετείχε στη δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με την παροχή πληροφόρησης για πιστοδοτικές πράξεις που έχουν ως εξασφάλιση τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία. Στις 22 Απριλίου 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αφού εξέτασε τις απαντήσεις που έλαβε στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, αποφάσισε να ξεκινήσει εργασίες σχετικά με τη θέσπιση απαιτήσεων όσον αφορά τα στοιχεία για τη διάρθρωση δανείων που συνδέονται με τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία (ABS) εντός του πλαισίου του Ευρωσυστήματος που διέπει τη σύσταση ασφαλειών.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών Χ.Α.

Η EET συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση της ΕΧΑΕ αναφορικά με τις προτεινόμενες αλλαγές για το διαχωρισμό των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης θέτοντας πολλαπλά ζητήματα που έρχονταν περαιτέρω επεξεργασίας, τα οποία στην πλειοψηφία τους έγιναν αποδεκτά. Επίσης, η έναρξη λειτουργίας του νέου πλαισίου για την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην αγορά αξιών του Χ.Α μετατέθηκε για το Σεπτέμβριο 2010 αντί του τέλους Φεβρουαρίου, όπως προέβλεπε το αρχικό χρονοδιάγραμμα. Η ΕΧΑΕ συνεχίζει να διαβουλεύεται με τα μέλη της EET εν όψει και της έναρξης της δεύτερης φάσης υλοποίησης του έργου.

2.2 Επικαιροποίηση του καταλόγου του National Market Practice Group

Η EET με δική της πρωτοβουλία ξεκίνησε και ολοκλήρωσε τις εργασίες για την επικαιροποίηση του καταλόγου των μηνυμάτων SWIFT που ανταλλάσσουν οι θεματοφύλακες, σε διεθνές επίπεδο, αναφορικά με τις διαδικασίες που απορρέουν από τις εταιρικές πράξεις και το διακανονισμό κινητών αξιών. Ο εν λόγω κατάλογος βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Securities Market Practice Group. Η τελευταία επικαιροποίηση είχε λάβει χώρα τον Αύγουστο του 2004.

2.3 Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις επί σχεδίων νόμων που αφορούν την κεφαλαιαγορά

Η EET εντός του 2010 συμμετείχε και υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις στις διαβουλεύσεις επί διαφόρων σχεδίων νόμου που κατατέθηκαν προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων, όπως, μεταξύ άλλων:

- στο σχέδιο νόμου «Αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις», και
- στο σχέδιο νόμου: «Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών - τροποποίηση και προσαρμογή του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών».

Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

1.1 Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)

Κατά τη διάρκεια του 2010 συνεχίστηκαν οι προσπάθειες ενδυνάμωσης του στόχου δημιουργίας μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς πληρωμών. Οι βασικότερες εξελίξεις, τις οποίες παρακολούθησε ενεργά η ΕΕΤ, αφορούσαν τα ακόλουθα:

- την προετοιμασία από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών ενός νέου, τρίτου συστήματος άμεσων χρεώσεων SEPA, για συναλλαγές σταθερού ποσού. Το νέο σύστημα, αναμένεται να καλύψει ανάγκες ευρωπαϊκών επιχειρήσεων με σταθερές, τακτικού χαρακτήρα, απαιτήσεις εισπράξεων (π.χ. ασφαλιστικές εταιρίες, εταιρίες εκδόσεων κ.λπ.),
- την εντατικοποίηση των προσπαθειών, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, για τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς καρτών πληρωμών (πιστωτικών και χρεωστικών) στη βάση κοινών προτύπων διαλειτουργικότητας, ασφάλειας και ομοιόμορφης χρήσης των συγκεκριμένων μέσων πληρωμής,
- την έναρξη εφαρμογής, από την 1^η Νοεμβρίου 2010, των επικαιροποιημένων εκδόσεων των συστημάτων SEPA μεταφορών πίστωσης και άμεσης χρέωσης με ταυτόχρονη κατάργηση των προγενέστερων εκδόσεων,
- τη διαβούλευση του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επί της πρότασης Κανονισμού σχετικά με την καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 924/2009,
- τη μετάφραση στα ελληνικά και την ανάρτηση στην ιστοσελίδα της ΕΕΤ επικοινωνιακού υλικού για τον SEPA το οποίο διαμορφώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών,
- τη συγκρότηση, τον Απρίλιο του 2010, του Συμβουλίου SEPA (SEPA Council), το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και στο οποίο συμμετέχουν πανευρωπαϊκοί φορείς εκπροσώπησης της αγοράς πληρωμών τόσο από την πλευρά της ζήτησης (επιχειρήσεις, καταναλωτές), όσο και της προσφοράς υπηρεσιών πληρωμών, και

- την ενίσχυση του e-SEPA, με προώθηση πρωτοβουλιών για τη χρήση των SEPA εργαλείων πληρωμών μέσω εναλλακτικών δικτύων (διαδίκτυο και φορητά τηλέφωνα).

1.2 Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2

- *Διατραπεζικές κατευθυντήριες γραμμές αποζημίωσης και διαχείρισης ρευστότητας*

Μετά από διαδικασία πεντάμηνης διαβούλευσης, δημοσιεύτηκαν και άρχισαν να εφαρμόζονται από τη 15^η Ιουνίου 2010, οι πανευρωπαϊκές διατραπεζικές κατευθυντήριες γραμμές αποζημίωσης και διαχείρισης ρευστότητας. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, όπως και οι προηγούμενες αντίστοιχες του 2001 και 2009, δεν έχουν κάποια νομικά δεσμευτική ισχύ για τα πιστωτικά ιδρύματα, αλλά αποτυπώνουν βέλτιστες πρακτικές της αγοράς προς την κατεύθυνση επίλυσης της πλειοψηφίας των απαιτήσεων αποζημίωσης με αποτελεσματικό τρόπο για συναλλαγές μεγάλης αξίας μέσω, κυρίως, του συστήματος πληρωμών TARGET2. Οι κατευθυντήριες γραμμές αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας και απεστάλησαν προς ενημέρωση στην ΕΚΤ, στην Euro Banking Association (EBA) και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (EPC).

- *Τέταρτη έκδοση του συστήματος πληρωμών TARGET2*

Στις 22 Νοεμβρίου 2010 άρχισε να εφαρμόζεται η τέταρτη (4.0) έκδοση του συστήματος TARGET2. Η σχετική διαβούλευση ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2010, οπότε και δημοσιεύτηκαν από το Ευρωσύστημα τα κείμενα για τις απαιτούμενες δοκιμές της έκδοσης 4.0, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τις 23 Αυγούστου έως και τη 19^η Νοεμβρίου 2010. Ταυτόχρονα, στα μέσα Οκτωβρίου 2010, ολοκληρώθηκε ο δεύτερος προγραμματισμένος κύκλος διαβούλευσης για την πέμπτη (5.0) έκδοση του συστήματος TARGET2 η οποία θα αρχίσει να εφαρμόζεται από την 21 Νοεμβρίου 2011.

1.3 Αναθεώρηση του Πλαισίου Ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων ευρώ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών μετά την αρχική ενημέρωσή του για την πρόθεση αναθεώρησης του Πλαισίου ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων ευρώ, και την έκδοση σχετικής Απόφασης από την ΕΚΤ προς αντικατάστασή του, είχε τοποθετηθεί σχετικά με επιστολή του ζητώντας:

- επιβεβαίωση για τη μη απαίτηση νέων επενδύσεων σε επίπεδο τραπεζών ή/και επαγγελματιών που χειρίζονται τα τραπεζογραμμάτια (εταιρίες χρηματοπιστωτικών), και
- ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία διαβούλευσης κατά την αναθεώρηση του Πλαισίου από τα αρχικά του στάδια και όχι λίγο πριν την έγκρισή του.

Επίσης, στην επιστολή εκφράστηκε η ανησυχία των ευρωπαϊκών τραπεζών σε σχέση με την αξιοπιστία και τον τρόπο αξιολόγησης των στατιστικών στοιχείων που συλλέγει το Ευρωσύστημα. Στις 9 Οκτωβρίου 2010 δημοσιεύτηκε

η Απόφαση (ΕΚΤ/2010/14) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας η οποία αντικατέστησε το υπάρχον «Πλαίσιο Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων Ευρώ».

1.4 Μηχανισμοί ελάφρυνσης ισολογισμού (Balance sheet relief Mechanisms – BSR)

Οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί ελάφρυνσης ισολογισμού, αποτελούν προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας ανακύκλωση των μετρητών (τραπεζογραμματίων και κερμάτων), εκτός της Εθνικής Κεντρικής Τράπεζας και για την περαιτέρω βελτίωση της συνολικής απόδοσης του κύκλου ζωής των μετρητών. Προς το σκοπό αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών και η European Security Transport Association (ESTA), συνέστησαν κοινή ομάδα έργου για να εξεταστούν τα υπάρχοντα σχήματα Μηχανισμών Ελάφρυνσης Ισολογισμού (γνωστά παλαιότερα ως Notes Held to Order schemes –NHTO). Στην εν λόγω ομάδα έργου προσκλήθηκαν να συμμετέχουν με εκπροσώπους τους και οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.5 Ηλεκτρονική τιμολόγηση

Ανταποκρινόμενη στις ανάγκες της αγοράς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκρότησε ομάδα εμπειρογνομόνων για την ηλεκτρονική τιμολόγηση με στόχο την εξέταση των εμποδίων που δυσχεραίνουν την ταχύτερη υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο τέλος του 2009, η ομάδα εμπειρογνομόνων (e-Invoicing Expert Group) δημοσίευσε την τελική της έκθεση, η οποία περιλάμβανε πρόταση για ένα Ευρωπαϊκό πλαίσιο ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

Η έκθεση τέθηκε σε διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης –με καταληκτική ημερομηνία το τέλος Φεβρουαρίου 2010- και η πλειοψηφία των ερωτηθέντων συμφώνησε με τις συστάσεις και τα συμπεράσματα της έκθεσης. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία, μετά από διαβούλευση με τα μέλη της, τοποθετήθηκε, επίσης, θετικά επί της τελικής έκθεσης επιβεβαιώνοντας ότι οι συστάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων είναι συμβατές με τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών τραπεζών για την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής τιμολόγησης. Η διαδικασία διαβούλευσης ολοκληρώθηκε με την πραγματοποίηση διάσκεψης, υπό την αιγίδα της Ισπανικής προεδρίας του Συμβουλίου στις 27 και 28 Απριλίου 2010 στη Μαδρίτη, στην οποία επικυρώθηκαν οι συστάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Δεκέμβριο του 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε επίσημη Ανακοίνωση και σχετικά κείμενα αναφορικά με τις ενέργειες στις οποίες θα προβεί για να προωθηθεί η υιοθέτηση και χρήση των ηλεκτρονικών τιμολογίων στην Ευρώπη. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, οι τέσσερις βασικές προτεραιότητες για την προώθηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης είναι οι ακόλουθες:

- εξασφάλιση ενός συνεκτικού νομικού πλαισίου,

- επίτευξη του στόχου μαζικής υιοθέτησης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης από την αγορά, με έμφαση στη χρήση της από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
- βελτιστοποίηση των διαδικασιών ανταλλαγής ηλεκτρονικών τιμολογίων μεταξύ επιχειρήσεων, και
- προώθηση ενός κοινού προτύπου ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

Για κάθε μία από αυτές τις προτεραιότητες, η Ανακοίνωση της Επιτροπής καθορίζει έναν αριθμό ειδικών δράσεων. Για να διευκολυνθεί η παρακολούθηση και υλοποίηση των δράσεων αυτών, η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να θεσπίσουν, έως τον Ιούνιο του 2011, εθνικά fora ηλεκτρονικής τιμολόγησης με συμμετοχή εκπροσώπων από διάφορους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς. Η Επιτροπή από την πλευρά της θα δημιουργήσει, σύμφωνα με σχετική της Απόφαση, ένα αντίστοιχο πανευρωπαϊκό forum στο οποίο θα συμμετέχουν 63 μέλη.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1. Συστήματα και μέσα πληρωμών πλην των μετρητών

2.1.1 Διατραπεζικές πρωτοβουλίες για την πρακτική υλοποίηση του νόμου 3862/2010 σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών

Σε συνέχεια της ψήφισης του νόμου 3862/2010, τον Ιούλιο 2010, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ προχώρησε στις ακόλουθες διατραπεζικές πρωτοβουλίες:

- δημοσίευσε, στις 13 Σεπτεμβρίου, δελτίο τύπου με θέμα *«Ενημέρωση της πελατείας των τραπεζών-μελών της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών για τις συμβάσεις που αφορούν τις υπηρεσίες πληρωμών»*,
- δημοσίευσε, στις 19 Σεπτεμβρίου, έντυπη καταχώριση σε εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας με τίτλο *«Υιοθετούμε νέα μέτρα για τη διενέργεια των πληρωμών σας»*,
- διαμόρφωσε και διένειμε στις τράπεζες διατραπεζικό έντυπο ενημέρωσης της πελατείας τους με τίτλο *«Είστε χρήστης υπηρεσιών πληρωμών; Σας έχουμε χρήσιμα νέα!»*,
- ενσωμάτωσε στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου ειδικά σεμινάρια για την ανάλυση των βασικών διατάξεων του νόμου 3862/2010 τα οποία παρακολούθησαν, έως το τέλος του 2010, περισσότερα από 100 στελέχη τραπεζών.

2.1.2 Εθνικές τραπεζικές αργίες για το έτος 2011

Τον Ιούνιο του 2010 η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοίνωσε τις εθνικές τραπεζικές αργίες για το έτος 2011.

Αργίες Τραπεζών για το έτος 2011			
Μήνας	Ημερομηνία	Μέρα	Αιτιολογία
Ιανουάριος	6	Πέμπτη	Άγια Θεοφάνια
Μάρτιος	7	Δευτέρα	Καθαρά Δευτέρα
Μάρτιος	25	Παρασκευή	Εθνική Επέτειος
Απρίλιος	22	Παρασκευή	Μεγάλη Παρασκευή
Απρίλιος	25	Δευτέρα	Δευτέρα του Πάσχα
Ιούνιος	13	Δευτέρα	Αγίου Πνεύματος
Αύγουστος	15	Δευτέρα	Κοίμηση της Θεοτόκου
Οκτώβριος	28	Παρασκευή	Εθνική Επέτειος
Δεκέμβριος	26	Δευτέρα	Δεύτερη ημέρα Χριστουγέννων

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ φρόντισε να ενημερώσει άμεσα τόσο την ιστοσελίδα της όσο και τις τράπεζες-μέλη της και την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία.

2.1.3 Πρόταση της ΕΕΤ για την προσχώρηση της Τράπεζας της Ελλάδος ως άμεσο μέλος στα συστήματα πληρωμών άμεσων χρεώσεων SEPA της Euro Banking Association (EBA)

Κατόπιν απόφασης που ελήφθη από τη Συντονιστική Επιτροπή Πληρωμών της ΕΕΤ, τον Μάιο του 2010, η ΕΕΤ απηύθυνε πρόταση στην Τράπεζα της Ελλάδος για προσχώρησή της, ως άμεσο μέλος, στα συστήματα πληρωμών άμεσων χρεώσεων SEPA της Euro Banking Association (EBA). Η επεξεργασία των λεπτομερειών για την προσχώρηση της Τράπεζας της Ελλάδος ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2010 και ολοκληρώθηκε, με αποδοχή της πρότασης της Γενικής Γραμματείας της ΕΕΤ, στο τέλος Σεπτεμβρίου. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας προσχώρησης της Τράπεζας της Ελλάδος στα συστήματα πληρωμών SEPA άμεσων χρεώσεων της Euro Banking Association ολοκληρώθηκε στις αρχές Μαρτίου 2011, εξασφαλίζοντας στις εμπορικές τράπεζες της χώρας μας σημαντικές εξοικονομήσεις, χωρίς επιπτώσεις στην ποιότητα εξυπηρέτησης της πελατείας τους.

Αξίζει να επισημανθεί πως μεταξύ των τραπεζών που έχουν προσχωρήσει, τόσο στο βασικό (core) όσο και στο μεταξύ επιχειρήσεων (B2B) σύστημα άμεσων χρεώσεων SEPA, περιλαμβάνονται και οι ΕθνΚΤ:

- της Αυστρίας (OESTERREICHISCHE NATIONALBANK),
- της Γερμανίας (DEUTSCHE BUNDESBANK),

- της Ισπανίας (BANCO DE ESPANA),
- της Ολλανδίας (DE NEDERLANDSCHE BANK N.V.), και
- της Δανίας (DANMARKS NATIONALBANK).

2.1.4 Πρόοδος υιοθέτησης του EMV chip από τις ελληνικές τράπεζες

Έως την 30^η Δεκεμβρίου 2010, οι εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες, βάσει στοιχείων που γνωστοποίησαν στην ΕΕΤ, παρουσίασαν βελτίωση, σε ετήσια βάση, των ποσοστών υιοθέτησης του προτύπου EMV chip, τόσο στις κάρτες πληρωμών όσο και στα τερματικά αποδοχής τους (ATM και POS), όπως καταδεικνύεται κατωτέρω.

	Ημερομηνία	Ποσοστό Χρεωστικών Καρτών με τεχνολογία EMV	Ποσοστό Πιστωτικών Καρτών με τεχνολογία EMV	Ποσοστό POS με τεχνολογία EMV	Ποσοστό ATM με τεχνολογία EMV
Ελλάδα	31.12.2010	52,9%		75,8%	99,9%
		50,5%	72,8%		

Τέλος, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που συλλέγει και δημοσιεύει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τον Ιούνιο του 2010, το 56,7% των συναλλαγών καρτών διενεργήθηκε με EMV chip χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες.

2.1.5 Διατραπεζικό έργο πιστοποίησης της συμμόρφωσης επιλεγμένων επιχειρήσεων που αποδέχονται συναλλαγές με κάρτες με το διεθνές πρότυπο ασφαλείας “Payment Card Industry Data Security Standard, PCI DSS”

Το έργο έχει σαν στόχο την προσαρμογή 131 διατραπεζικά επιλεγμένων μεγάλων επιχειρήσεων στο διεθνές πρότυπο ασφαλείας PCI DSS το οποίο αφορά την ασφαλή διαχείριση των συναλλαγών που πραγματοποιούνται με τραπεζικές κάρτες στους χώρους των επιχειρήσεων και παρακολουθείται τόσο από την Επιτροπή Καρτών όσο και από την Επιτροπή Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Απάτης στα Μέσα και τα Συστήματα Πληρωμών.

Το διεθνές πρότυπο ασφαλείας PCI DSS έχει καταρτισθεί από τους οργανισμούς καρτών (VISA, MasterCard, AMEX, Discover/Diners και JCB) και καθορίζει συγκεκριμένες προδιαγραφές ασφαλείας που πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις, οι οποίες συναλλάσσονται με κάρτες, με στόχο την αποφυγή περιστατικών απάτης και υποκλοπής των σχετικών πληροφοριών. Ειδικότερα, το

πρότυπο ορίζει τις διαδικασίες με τις οποίες γίνεται ο έλεγχος της ασφάλειας των συστημάτων της επιχείρησης και τις προϋποθέσεις για τον εφοδιασμό της επιχείρησης με τη σχετική πιστοποίηση.

Οι τράπεζες-μέλη της EET έχουν αναθέσει σε πιστοποιημένη από το PCI Council εταιρία, να προχωρήσει, δωρεάν για τις επιχειρήσεις, στην ενημέρωσή τους, στον έλεγχο των συστημάτων που διαθέτουν για τη διαχείριση και αποθήκευση των συναλλαγών καρτών και στην έκδοση πιστοποιητικού συμμόρφωσης στο πρότυπο. Στις αρχές Σεπτεμβρίου, η EET απέστειλε σε 100, από τις συνολικά 131 διατραπεζικά επιλεγμένες επιχειρήσεις, επιστολή ενημέρωσής τους στην οποία επισημαίνονταν η σημασία που αποδίδουν οι τράπεζες-μέλη της EET στην αναγκαιότητα όσο το δυνατό συντομότερης ένταξής τους στο διατραπεζικό έργο πιστοποίησης με το διεθνές πρότυπο ασφάλειας PCI DSS. Η επιστολή της EET προς τις επιχειρήσεις κοινοποιήθηκε, για ενημέρωση και τυχόν ενέργειες, στους αρμόδιους εκπροσώπους των τραπεζών και για ενημέρωση στην Εθνική Επιτροπή Ανταγωνισμού και στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Στις 30 Δεκεμβρίου 2010 η εξέλιξη του έργου στις 131 επιλεγμένες επιχειρήσεις είχε ως εξής :

Κατάσταση Συμμετοχής Επιχειρήσεων στο έργο PCI DSS (Συνολικά)		
Κατάσταση Συμμετοχής	30-Δεκ.	
	Πλήθος	Ποσοστό
Ολοκληρωμένο Έργο	12	9,16%
Έργο σε εξέλιξη	64	48,85%
Δήλωση Πρόθεσης Συμμετοχής	15	11,45%
Αναμονή λήψης απόφασης	35	26,72%
Άρνηση Συμμετοχής	0	0,00%
Δεν έχει πραγματοποιηθεί επικοινωνία	5	3,82%
<i>Σύνολο</i>	<i>131</i>	<i>100%</i>

2.1.6 Υποχρεωτική χρήση του PIN στις συναλλαγές με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες

Με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της ασφάλειας των συναλλαγών με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες κρίθηκε σκόπιμη, διατραπεζικά, η υποχρεωτική χρήση του PIN στις συναλλαγές που θα πραγματοποιούνται μετά την 30^η Απριλίου 2014 σε επιχειρήσεις της χώρας μας, με τη χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών που έχουν εκδοθεί από τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα. Δηλαδή, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η συναλλαγή για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, ο κάτοχος της κάρτας που θα είναι εφοδιασμένη με EMV/ chip, θα καλείται αντί υπογραφής να πληκτρολογήσει το PIN στο μηχάνημα EFT/POS της επιχείρησης και το EFT/POS επικοινωνώντας με το EMV/Chip της κάρτας, θα επαληθεύει το PIN είτε τοπικά (off line), είτε σε πραγματικό χρόνο (online).

Στο συγκεκριμένο διατραπεζικό έργο μπορεί να προσχωρήσει οποιαδήποτε λειτουργούσα στη χώρα μας τράπεζα (μέλος ή μη μέλος της ΕΕΤ), η οποία εκδίδει ή/και αποδέχεται πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες. Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου ελήφθησαν υπόψη τόσο οι απαιτήσεις του SEPA Cards Framework (SCF), όσο και οι σχετικές οδηγίες των διεθνών οργανισμών καρτών (π.χ. VISA και MasterCard) για το EMV chip και PIN, καθώς και η εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών τραπεζικών συστημάτων τα οποία έχουν υιοθετήσει την υποχρεωτική χρήση του PIN στις συναλλαγές των πιστωτικών καρτών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΕΤ ενέκρινε, στις 14 Ιουλίου 2010, τη σχετική εισήγηση και ειδικότερα:

- το Πλάνο μετάπτωσης της χώρας μας στο EMV chip και PIN,
- τη διαδικασία επίβλεψης για την ορθή και έγκαιρη υλοποίηση του έργου και τη συνεργασία με τη ΔΙΑΣ και τους οργανισμούς VISA & MASTERCARD, και
- την αποστολή αιτήματος της Γενικής Γραμματείας της ΕΕΤ, για λογαριασμό των τραπεζών-μελών της, προς τους εκπροσώπους των διεθνών συστημάτων καρτών VISA και MasterCard για παράταση του χρόνου υποχρεωτικής προσαρμογής, κατά εννέα μήνες, στο Dynamic Data Authentication (DDA).

Στις αρχές Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε ενημερωτική ημερίδα της MasterCard με θέμα “Chip & PIN migration” με ομιλητή τον κ. Clive. Στην ημερίδα συμμετείχαν εκπρόσωποι από 17 τράπεζες – μέλη της ΕΕΤ και πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Γενικής Γραμματείας. Οι εκπρόσωποι της MasterCard ενημέρωσαν τους εκπροσώπους των τραπεζών για την υλοποίηση της μετάπτωσης σε chip και PIN συναλλαγές με κάρτες πληρωμών σε άλλες χώρες καθώς και για τα πλεονεκτήματα που θα επέλθουν στην αγορά με τη χρήση της νέας τεχνολογίας.

Στα τέλη Δεκεμβρίου ορίστηκαν υπεύθυνοι έργου από 18 τράπεζες – μέλη της ΕΕΤ και ξεκίνησε η υλοποίηση του έργου με τη συλλογή των απαιτούμενων στατιστικών στοιχείων. Παράλληλα, δήλωσαν συμμετοχή 16 τράπεζες – μέλη της ΕΕΤ στην υπηρεσία απεμπλοκής/αλλαγής PIN των chip καρτών της ΔΙΑΣ, η οποία θα ξεκινήσει να λειτουργεί από το 2011.

2.2 Μετρητά

2.2.1 Κώδικας Καλής Πρακτικής των τραπεζών-μελών της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών για την τυποποίηση της διακίνησης μετρητών μεταξύ υποκαταστημάτων τραπεζών

Η ΕΕΤ επεξεργάστηκε κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του 2010 το περιεχόμενο ενός Κώδικα Καλής Πρακτικής των τραπεζών-μελών της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών για την τυποποίηση της διακίνησης μετρητών μεταξύ υποκαταστημάτων τραπεζών. Σκοπός του Κώδικα είναι η τυποποίηση και βελτίωση του τρόπου διακίνησης μετρητών μεταξύ τραπεζών και η αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν καθημερινά λόγω του υψηλού κόστους των χρηματαποστολών και του υψηλού κινδύνου ληστειών τόσο σε τραπεζικά καταστήματα όσο και σε οχήματα χρηματαποστολών.

Ο Κώδικας αναμένεται να εγκριθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2011, προκειμένου οι τράπεζες-μέλη της EET να συνάπτουν διμερείς συμβάσεις, με τις οποίες, εφόσον το επιθυμούν, να παραπέμπουν εν όλω ή εν μέρει στον Κώδικα και να ρυθμίζουν πρόσθετα ζητήματα συνεργασίας μεταξύ τραπεζών και εταιριών χρηματοπιστολογών.

2.2.2 Παρατηρήσεις της EET επί της πρότασης Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και της μη καταλληλότητας των κερμάτων ευρώ

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την έκδοση Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και της μη καταλληλότητας των κερμάτων ευρώ, η EET απέστειλε επισήμανε τα ακόλουθα βασικά σημεία:

- η ιδιομορφία ορισμένων χωρών, όπως η Ελλάδα, οι οποίες έχουν απομακρυσμένα και δύσκολα προσβάσιμα κατά τη διάρκεια του χειμώνα υποκαταστήματα τραπεζών, με πολύ μικρό όγκο συναλλαγών σε μετρητά, δεν αντιμετωπίζεται στον προτεινόμενο Κανονισμό,
- το κόστος που θα απαιτηθεί για τη συμμόρφωση των τραπεζών στις προβλέψεις του προτεινόμενου Κανονισμού (επενδύσεις σε μηχανήματα και χρόνο εκπαίδευσης του προσωπικού) είναι δυσανάλογα υψηλό σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο του συγκεκριμένου νομοθετήματος,
- η διαχείριση των κερμάτων ευρώ είναι χρονοβόρα και ενέχει μεγάλο κόστος. Η επεξεργασία των κερμάτων αξίας μικρότερης των 50 λεπτών του ευρώ, ενέχει πολύ μικρό κίνδυνο παραχάραξης ή κιβδηλείας σε σχέση με την αξία τους, ενώ επιφέρει μεγάλη επιβάρυνση (διαχειριστική και οικονομική) στις τράπεζες, και
- η αντικατάσταση των κερμάτων ευρώ που για οποιοδήποτε λόγο είναι ακατάλληλα για κυκλοφορία συνιστά βασική υποχρέωση κάθε κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία δεν θα πρέπει να επιβαρύνει δυσανάλογα τις τράπεζες με τέλη διεκπεραίωσης, όταν μάλιστα αναλαμβάνουν μια σειρά από επιβαρύνσεις, όπως το κόστος της διαλογής, της συσκευασίας, της μεταφοράς κ.λπ. των εν λόγω κερμάτων.

2.2.3 Παρακολούθηση της εφαρμογής του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων Ευρώ της ΕΚΤ

Λόγω της καταληκτικής ημερομηνίας υιοθέτησης του Πλαισίου Ανακύκλωσης στο τέλος του 2010, τα θέματα του Πλαισίου που απασχόλησαν την EET κατά το 2010 ήταν κυρίως τεχνικού χαρακτήρα και σχετικά με τις προδιαγραφές των υπό συλλογή στατιστικών στοιχείων, τη διαδικασία υποβολής τους, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης προς τους υπαλλήλους των πιστωτικών ιδρυμάτων, με σκοπό τη διασφάλιση της ικανότητας τους να ελέγχουν τη γνησιότητα και καταλληλότητα των τραπεζογραμματίων ευρώ.

2.2.4 Διερεύνηση της σκοπιμότητας δημιουργίας σχήματος Ταμιακών Αποθεμάτων

Σε συνέχεια σχετικής πρωτοβουλίας της ΕΕΤ αποφασίστηκε, από κοινού με την Τράπεζα της Ελλάδος, η διερεύνηση από μηδενική βάση της σκοπιμότητας δημιουργίας κάποιου ή κάποιων σχημάτων Ταμιακών Αποθεμάτων (γνωστά και ως μηχανισμοί ελάφρυνσης ισολογισμού ή σχήματα ΝΗΤΟ). Προς το σκοπό αυτό αποφασίστηκε η δημιουργία κοινής ομάδας έργου ΕΕΤ-ΤτΕ με σκοπό την τεχνική και επιχειρηματική ανάλυση του θέματος και τη διενέργεια μελέτης σκοπιμότητας, η οποία θα βοηθήσει τις διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων και της ΤτΕ στη λήψη σχετικών αποφάσεων.

2.2.5 Βελτίωση της ποιότητας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων μικρής αξίας (5€ και 10€)

Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους που συνδέονται με την υπάρχουσα χαμηλή ποιότητα των σε κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ονομαστικής αξίας 5 και 10 ευρώ, η ΕΕΤ, θέλοντας να συμβάλλει ενεργά στην επίλυση του προβλήματος, απέστειλε τον Ιούνιο 2010 στην ΤτΕ πρόταση σύμφωνα με την οποία:

- οι τράπεζες θα αναλάβουν να αποσύρουν από την αγορά τα ακατάλληλα για κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια ονομαστικής αξίας 5 και 10 ευρώ που παραλαμβάνουν στα ταμεία τους,
- τα ακατάλληλα για κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια θα επιστρέφονται στην ΤτΕ με την υπάρχουσα διαδικασία αποσυμφορήσεων των καταστημάτων, και
- η ΤτΕ θα πρέπει να δώσει τη δυνατότητα στις τράπεζες, να πραγματοποιούν τις καταθέσεις των ακατάλληλων για κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ονομαστικής αξίας 5 και 10 ευρώ προς αυτήν, σε συσκευασίες μεμονωμένων δεσμίδων.

Η πρόταση της ΕΕΤ έγινε αποδεκτή από την ΤτΕ και τον Σεπτέμβριο 2010 ξεκίνησε η δοκιμαστική εφαρμογή της.

2.3 Ηλεκτρονική τραπεζική

2.3.1 Ηλεκτρονική Τιμολόγηση (E-Invoicing)

Σε υλοποίηση αποφάσεων των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ, η Γενική Γραμματεία ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου τη διαδικασία επιλογής εξειδικευμένης εταιρίας με αντικείμενο την πραγματοποίηση μελέτης με σκοπό τον προσδιορισμό διατραπεζικού επιχειρηματικού σχήματος ηλεκτρονικής τιμολόγησης, το οποίο, αφενός μεν θα ήταν κατάλληλο για την ελληνική οικονομία και αφετέρου θα προσφέρει επιχειρηματικά οφέλη στις τράπεζες. Μετά την υπογραφή της σύμβασης με την ανάδοχο του έργου εταιρία, και τη συγκρότηση διατραπεζικής ομάδας παρακολούθησης του έργου, ξεκίνησαν τον Σεπτέμβριο 2010 οι σχετικές εργασίες.

2.3.2 Στατιστικά στοιχεία για το Internet Banking, το PC banking, το Mobile Banking, το Phone Banking

Η ΕΕΤ συνέχισε κατά τη διάρκεια του 2010 την τριμηνιαία συγκέντρωση, επεξεργασία και αποστολή στατιστικών στοιχείων των τεσσάρων ηλεκτρονικών καναλιών πρόσβασης στις υπηρεσίες πληρωμών που χρησιμοποιεί η πελατεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (Internet Banking, PC Banking, Mobile Banking και Phone Banking). Τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία, ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα χρήσης των εναλλακτικών δικτύων αξιοποιούνται από το κάθε πιστωτικό ίδρυμα στο πλαίσιο διαμόρφωσης των επιχειρηματικών του αποφάσεων.

2.3.3 Παρουσίαση νέας υπηρεσίας στον χώρο της ασφάλειας πληροφοριών από εξειδικευμένη εταιρία

Στο πλαίσιο ενημέρωσης για νέα προϊόντα, τεχνολογίες και εξελίξεις στο χώρο της ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων, η ΕΕΤ, κατόπιν σχετικής πρότασης από εξειδικευμένη εταιρία και εκδήλωση ενδιαφέροντος από τις τράπεζες-μέλη της, συντόνισε παρουσίαση της νέας παρεχόμενης υπηρεσίας ασφάλειας πληροφοριών και δωρεάν δοκιμής της - συνεχή πρόσβαση σε ακριβείς και χρήσιμες πληροφορίες σχετικές με ευπάθειες ασφάλειας, κακόβουλο λογισμικό και απειλές που εντοπίζονται σε παγκόσμια κλίμακα- από τις θετικά προς αυτήν ανταποκρινόμενες τράπεζες-μέλη της.

2.4 Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών

2.4.1 Πλαίσιο παρακολούθησης των περιστατικών απάτης στις συναλλαγές με κάρτες πληρωμών

Στις αρχές Μαρτίου παρουσιάστηκε στους εκπροσώπους των τραπεζών, από τη Διεύθυνση Συστημάτων Πληρωμών της ΤτΕ, σχέδιο ερωτηματολογίου αναφορικά με το πλαίσιο παρακολούθησης των περιστατικών απάτης στις συναλλαγές με κάρτες πληρωμών (πιστωτικές, χρεωστικές, ανάληψης μετρητών, προπληρωμένες, κ.λπ.). Το εν λόγω σχέδιο ερωτηματολογίου τέθηκε σε διαδικασία διαβούλευσης με τις τράπεζες, οι οποίες και θα καλούνται να το συμπληρώνουν και αποστέλλουν στην ΤτΕ δύο φορές ετησίως.

Η ΕΕΤ συντόνισε τη διαδικασία διαβούλευσης επί του σχεδίου ερωτηματολογίου και τον Ιούλιο οριστικοποιήθηκε το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου και οι συνοδευτικές αυτού οδηγίες συμπλήρωσης.

2.4.2 Πρωτοβουλίες για τη μείωση της απάτης στις συναλλαγές καρτών στις ΑΤΜ και στους αυτόματους πωλητές

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου 2010 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις της ΕΕΤ με τους επικεφαλής των εταιριών που προμηθεύουν, στα εγκατεστημένα στη χώρα μας πιστωτικά ιδρύματα, ΑΤΜ και μηχανισμούς anti-skimming με αντικειμενικό σκοπό τη βελτίωση της μεταξύ τους συνεργασίας και της αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης φαινομένων απάτης στις ΑΤΜ. Τα καταγεγραμμένα αποτελέσματα των εν λόγω συναντήσεων μπορούν να αξιοποιηθούν από τις τράπεζες σαν σημείο αναφοράς στις μελλοντικές συζητήσεις, συμφωνίες ή και συμβάσεις που θα συνάψουν με τις εν λόγω εταιρίες/προμηθευτές. Επίσης, προετοιμάστηκε και γνωστοποιήθηκε στις αρμόδιες διευθύνσεις των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ αναλυτική παρουσίαση πιθανών προβλημάτων, που ενδέχεται να προκύψουν για τις τράπεζες, κατά τη διαδικασία χρήσης καρτών πληρωμής έκδοσής τους στους αυτόματους πωλητές, η εγκατάσταση των οποίων εμφανίζει μεγάλο ποσοστό αύξησης τα τελευταία δυο χρόνια. Στην παρουσίαση περιλαμβάνονταν και ενδεικτικές συστάσεις, από τις τράπεζες προς τις επιχειρήσεις που εγκαθιστούν μηχανήματα αυτόματων πωλητών, για την πρόληψη και αντιμετώπιση απατών στα συγκεκριμένα τερματικά αποδοχής συναλλαγών με κάρτες πληρωμών.

2.4.3 Συνεργασία ΕΕΤ-Ελληνικής Αστυνομίας

Στο πλαίσιο της διαρκούς συνεργασίας της ΕΕΤ και της Ελληνικής Αστυνομίας για θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών, έχει αναπτυχθεί ένας ιδιαίτερα χρήσιμος διάυλος επικοινωνίας, ο οποίος αξιοποιήθηκε πάνω από τριάντα (30) φορές κατά τη διάρκεια του 2010. Ειδικότερα, όταν συλλαμβάνονται εγκληματικές ομάδες που αντιγράφουν κάρτες, η Αστυνομία κοινοποιεί άμεσα στην ΕΕΤ κατάσταση με τα νούμερα των καρτών που κατάσχονται και η ΕΕΤ, με τη σειρά της, ενημερώνει τα μέλη της με σκοπό την ανάληψη άμεσων ενεργειών προστασίας της πελατείας τους.

Επίσης, η ΕΛ.ΑΣ. διαβίβασε στις τράπεζες, μέσω της ΕΕΤ, την ηλεκτρονική Διεύθυνση του Συστήματος Αρχαιοθήκης Εγγράφων “PRADO”, στην οποία είναι διαθέσιμα όλα τα χαρακτηριστικά ασφαλείας των πιστοποιητικών ταυτοποίησης διαφόρων κρατών. Τέλος, απεστάλησαν από τις τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ, κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΕΛ.ΑΣ., δείγματα επιταγών και καρτών πληρωμής.

2.4.4 Συνεργασία ΕΕΤ-Τράπεζα της Ελλάδος

Στο τέλος Δεκεμβρίου παρουσιάστηκαν στους εκπροσώπους των τραπεζών, από τη Διεύθυνση Συστημάτων Πληρωμών της Τράπεζας της Ελλάδος, σχέδια ερωτηματολογίου αναφορικά με:

- τις Αρχές Ασφαλείας για τις υπηρεσίες πληρωμών με κάρτες, και
- το πλαίσιο παρακολούθησης των περιστατικών παραβίασης της ασφάλειας και δυσλειτουργίας στις ηλεκτρονικές πληρωμές.

Σε συνεννόηση με την αρμόδια διεύθυνση της Τράπεζας της Ελλάδος, αποφασίστηκε να συντονιστεί από την ΕΕΤ η διαδικασία διαβούλευσης επί των ανωτέρω δύο ερωτηματολογίων, προκειμένου να οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο τους εντός του πρώτου εξαμήνου 2011.

2.4.5 Ενημέρωση των τραπεζών σχετικά με τις εξελίξεις για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος και συλλογή στατιστικών στοιχείων

Η ΕΕΤ ενημερώνει συστηματικά τα μέλη της με το σύνολο του υλικού που έρχεται σε γνώση της από διεθνείς, ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς και έχει σχέση με την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος στα μέσα και τα συστήματα πληρωμών. Επίσης, σε συνεργασία με τις τράπεζες-μέλη της, συνέλεξε, επεξεργάστηκε και απέστειλε:

- αναλυτικές πληροφορίες για το κάθε περιστατικό αντιγραφής καρτών (skimming) που συνέβη στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 2010 (μια διαδικασία που έχει ξεκινήσει από το 2003),
- συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία για τα περιστατικά skimming που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα το 2010,
- συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία από περιστατικά skimming που κοινοποιούνται στην ΕΕΤ και αφορούν λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, και
- χρηματικές απώλειες που είχαν οι τράπεζες από αντιγραφές καρτών στο εξωτερικό και στην Ελλάδα.

Δ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

(α) Η ΕΕΤ παρακολούθησε συστηματικά τις ρυθμιστικές εξελίξεις που επήλθαν σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στην πρώτη ενότητα του παρόντος σε κοινοτικό επίπεδο, ενημερώνοντας τα μέλη της και συμμετέχοντας στις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσω ιδίως της εκπροσώπησής της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία και στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία Ενυπόθηκης Πίστης. Στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της αυτής η ΕΕΤ:

- ενημέρωσε λεπτομερώς τις τράπεζες-μέλη της αναφορικά με όλες τις ανωτέρω αναφερόμενες ρυθμιστικές εξελίξεις,
- παρείχε τα απαιτούμενα στοιχεία αναφορικά με το ελληνικό τραπεζικό σύστημα σε όλες τις σχετικές μελέτες και έρευνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και
- έλαβε μέριμνα για την αξιολόγηση των επιπτώσεων τόσο των εξελίξεων που έλαβαν χώρα όσο και των εξελίξεων που δρομολογούνται σε ό, τι αφορά τη λειτουργία των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

(β) Το Νοέμβριο του 2010 διεξήχθη από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία έρευνα αναφορικά με την ενσωμάτωση και εφαρμογή της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ από τα κράτη μέλη. Η έρευνα αφορούσε κυρίως το πεδίο

εφαρμογής των επιμέρους εθνικών νομοθετημάτων καθώς, σύμφωνα με την ως άνω Οδηγία, αρκετά ζητήματα επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται αρκετές διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών. Η ΕΕΤ γνωστοποίησε όλα τα σχετικά στοιχεία αναφορικά με το πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ Ζ1-699/2010, η οποία ενσωματώνει στην ελληνική έννομη τάξη τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ.

(γ) Οι κοινές αρχές για τη μεταφορά τραπεζικών λογαριασμών, η εφαρμογή των οποίων ξεκίνησε την 1η Νοεμβρίου 2009, υιοθετήθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης του τραπεζικού κλάδου και αποσκοπούν στη διευκόλυνση των καταναλωτών που επιθυμούν να μεταφέρουν τον τραπεζικό τους λογαριασμό από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε ένα άλλο. Η δυνατότητα μεταφοράς τραπεζικού λογαριασμού αφορά τρεχούμενους λογαριασμούς και επαναλαμβανόμενες άμεσες χρεώσεις, πάγιες εντολές για μεταφορά πιστώσεων και επαναλαμβανόμενες μεταφορές εισερχόμενων μεταφορών πιστώσεων που συνδέονται με τους λογαριασμούς αυτούς. Τόσο το «νέο» όσο και το «παλαιό» πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να διευκολύνουν τους καταναλωτές σε όλες τις απαραίτητες διευθετήσεις που αποτελούν μέρος της διαδικασίας.

Η ΕΕΤ συντόνισε επιτυχώς την προσχώρηση των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στις κοινές αρχές, βρίσκεται σε διάλογο με τις ενώσεις καταναλωτών σε ό,τι αφορά ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή τους και παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Με τη συμπλήρωση ενός έτους από την έναρξη εφαρμογής των εν λόγω κοινών αρχών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή του Τραπεζικού Κλάδου (European Banking Industry Committee-EBIC) από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενέργησαν αξιολόγηση της εφαρμογής τους στα διάφορα κράτη μέλη. Η ΕΕΤ, σε συνεννόηση με τον Μεσολαβητή Τραπεζικών και Επενδυτικών Υπηρεσιών και τις τράπεζες-μέλη της, συγκέντρωσε όλα τα απαραίτητα στοιχεία σε σχέση με την εφαρμογή των Κοινών Αρχών από τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα.

(δ) Στις 24 Αυγούστου 2010, ο αρμόδιος Επίτροπος για την Εσωτερική Αγορά Michel Barnier κάλεσε την EBIC να αναλάβει αυτορρυθμιστική πρωτοβουλία αναφορικά με τη διαφάνεια των χρεώσεων σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Σε συνέχεια της εν λόγω πρόσκλησης, η EBIC διενέργησε ενδεδεγμένη έρευνα αναφορικά με τις υπάρχουσες εθνικές ρυθμίσεις. Η ΕΕΤ συγκέντρωσε και απέστειλε τα σχετικά στοιχεία αναφορικά με τις ισχύουσες ρυθμίσεις στην Ελλάδα.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Ν. 3869/2010 «Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων»

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά σε όλα τα στάδια διαβούλευσης του σχεδίου νόμου για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων με την υποβολή διεξοδικών παρατηρήσεων, αρκετές από τις οποίες έγιναν δεκτές. Οι παρατηρήσεις της ΕΕΤ επικεντρώθηκαν σε ό,τι αφορά την ουσία των προτεινόμενων ρυθμίσεων στα ακόλουθα:

- διασφάλιση της αποφυγής τυχόν καταχρηστικής άσκησης των δικαιωμάτων που παρέχονται σύμφωνα με το νόμο εκ μέρους καταναλωτών,

- διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος, που αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλοποίηση και τόνωση της αγοράς
- ανάγκη υποβολής του σχεδίου νόμου στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 105 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Απόφασης 98/415/EΚ του Συμβουλίου που τις εξειδικεύει,
- ανάγκη εξαίρεσης από το πεδίο εφαρμογής του νόμου των ενυπόθηκων δανείων, ιδίως, στο μέτρο που η υπαγωγή τους δημιουργεί προβλήματα σε ό,τι αφορά τόσο την ομαλή εξέλιξη των υφιστάμενων τιτλοποιήσεων στεγαστικών δανείων όσο και τη δυνατότητα πραγματοποίησης τιτλοποιήσεων στο μέλλον,
- κατάργηση της αόριστης έννοιας της «επαπειλούμενης» αδυναμίας, η οποία λόγω ακριβώς της δυσχέρειας προσδιορισμού της με αντικειμενικά κριτήρια παρέχει ισχυρά κίνητρα στον καταναλωτή για την καταχρηστική υπαγωγή του στις ρυθμίσεις του νόμου και την απαλλαγή από τα χρέη του,
- τροποποίηση των διατάξεων αναφορικά με τους φορείς που θα έχουν αρμοδιότητα για τη χορήγηση βεβαίωσης αποτυχίας προσπάθειας εξωδικαστικού συμβιβασμού, ώστε να είναι συγκεκριμένοι οι εν λόγω φορείς και να καθορίζονται τα εχέγγυα που θα διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα αυτά θα διαθέτουν αφενός μεν την απαιτούμενη τεχνογνωσία και αφετέρου την αμεροληψία που απαιτείται για το ρόλο που καλούνται να επιτελέσουν μέσω της εν λόγω διάταξης,
- υποχρεωτική έκδοση των υποδειγμάτων που θα χρησιμοποιούνται σε ό,τι αφορά το στάδιο του εξωδικαστικού συμβιβασμού,
- εξαίρεση από την απαλλαγή για χρέη που ανέλαβε ο οφειλέτης το τελευταίο εξάμηνο πριν από την υποβολή της αίτησης ρύθμισης, και
- καθιέρωση διάταξης, σύμφωνα με την οποία, προς αποφυγή καταχρήσεων, απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου μπορεί να γίνει μόνο μία φορά.

Παράλληλα, η ΕΕΤ διαμόρφωσε και πρότεινε στην Γενική Γραμματεία Καταναλωτή υποδείγματα των πιστοποιητικών, δηλώσεων, καταστάσεων και σχεδίων διευθέτησης οφειλών που προβλέπονται στο άρθρο 4 παρ. 7 του εν λόγω νόμου.

2.2 ΚΥΑ Ζ1-699/2010 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς την οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Απριλίου 2008 για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου»

Η ΕΕΤ συμμετείχε στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ στο ελληνικό δίκαιο αναφορικά με τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις επί του σχεδίου της Κοινής Υπουργικής Απόφασης που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, αρκετές

από τις οποίες έγιναν δεκτές. Ειδικότερα, η ΕΕΤ εστίασε στα ακόλουθα ζητήματα:

- την ανάγκη συγκεκριμενοποίησης της διάταξης του άρθρου 8, σύμφωνα με την οποία εάν ο πιστωτικός φορέας παραβιάσει τις υποχρεώσεις του για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας του,
- την τροποποίηση της διάταξης αναφορικά με τις συνδεδεμένες συμβάσεις πίστωσης, ώστε να αποτυπώνεται ρητά ότι για να μπορεί ο καταναλωτής να στραφεί κατά του πιστωτικού φορέα, θα πρέπει πρώτα να έχει στραφεί δικαστικά κατά του προμηθευτή και να μην έχει ικανοποιηθεί,
- τη συγκεκριμενοποίηση της διάταξης αναφορικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν ώστε να μην χωρεί αξίωση αποζημίωσης του πιστωτικού φορέα σε περίπτωση πρόωρης εξόφλησης της πίστωσης εκ μέρους του καταναλωτή,
- την τροποποίηση των διατάξεων αναφορικά τόσο με τις προβλεπόμενες έννομες συνέπειες ιδιωτικού δικαίου όσο και τις διοικητικές κυρώσεις, και
- την παράταση της έναρξης ισχύος των νέων διατάξεων για την 1^η Σεπτεμβρίου 2010 με γνώμονα την ομαλή και έγκαιρη προσαρμογή των πιστωτικών ιδρυμάτων στις νέες υποχρεώσεις που καθιερώνονται με την Κοινή Υπουργική Απόφαση.

E. Νομικά - Φορολογικά θέματα

1. Ευρωπαϊκό επίπεδο

(α) Χαρτογράφηση των αρμοδίων εθνικών αρχών για την εξυγίανση και εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων

Το Νοέμβριο του 2010, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία κάλεσε τα μέλη της να συμμετέχουν σε έρευνα με σκοπό να αποτυπωθούν οι ισχύουσες ρυθμίσεις σχετικά με τις αρμοδιότητες των αρμοδίων εθνικών αρχών για την εξυγίανση και εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ΕΕΤ έλαβε μέρος και συγκέντρωσε τα στοιχεία αναφορικά με τα ισχύοντα στην Ελλάδα.

(β) Έρευνα για τις εθνικές ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης σε πιστωτικά ιδρύματα

Στις 14 Δεκεμβρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία κάλεσε τα μέλη της να συμμετέχουν σε έρευνα με σκοπό να αποτυπωθούν οι ισχύουσες ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης σε πιστωτικά ιδρύματα σε κάθε κράτος μέλος. Η έρευνα εστίασε στις εξής θεματικές:

- ρόλος, αρμοδιότητες, ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου και των μελών της διοίκησης,
- λειτουργίες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων,
- λειτουργίες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου,
- συμμετοχή των μετόχων στην εταιρική διακυβέρνηση,

- ρόλος των εξωτερικών ελεγκτών, και
- υποχρεώσεις αποστολής στοιχείων στην αρμόδια εποπτική αρχή.

Η ΕΕΤ έλαβε μέρος και συγκέντρωσε τα στοιχεία αναφορικά με τα ισχύοντα στην Ελλάδα.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3843/2010 για τα ακίνητα που αποκτώνται με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό

Το Δεκέμβριο του 2010, η ΕΕΤ απέστειλε επιστολή στην Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, αναφορικά με τα ζητήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3843/2010 για τα ακίνητα, που αποκτώνται με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό με σχετικό αίτημα νομοθετικής ρύθμισης. Ειδικότερα, προτάθηκε οι υπερθεματιστές ακινήτων από δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό να έχουν τη δυνατότητα τακτοποίησης των υπερβάσεων για ένα εξάμηνο από τη μεταγραφή της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης. Καθόσον ο υπερθεματιστής ουδεμία ανάμειξη έχει στη δημιουργία του αυθαιρέτου, την ύπαρξη του οποίου τις περισσότερες φορές δεν γνωρίζει, αλλά ούτε τη δυνατότητα τακτοποίησής του, μέχρι την περιέλευσή του στην κατοχή του.

Με την πρόταση της ΕΕΤ αφενός μεν παρέχεται η δυνατότητα στους υπερθεματιστές να αποκτούν την αξία, στην οποία εύλογα απέβλεψαν, και να ασκούν τα δικαιώματα, τα οποία απέκτησαν, και αφετέρου εξασφαλίζονται περαιτέρω πόροι για το Δημόσιο.

2.2 Εφαρμογή του άρθρου 27 του ν.3867/2010, σχετικά με την εξόφληση προμηθειών νοσοκομείων ενεχυριασμένων σε ασφάλεια τραπεζικών συμβάσεων

Δυνάμει του άρθρου 27 του ν. 3867/2010, δόθηκε στους προμηθευτές των νοσοκομείων η δυνατότητα εξόφλησης των απαιτήσεών τους για τα έτη 2007 – 2009, που είχαν προκύψει από την προμήθεια φαρμάκων, υγειονομικού υλικού, χημικών αντιδραστηρίων και ορθοπεδικού υλικού και για τις οποίες έχουν εκδοθεί τα προβλεπόμενα κατά περίπτωση τιμολόγια, είτε α) με την έκδοση χρηματικού εντάλματος είτε και β) με ομολόγα του Ελληνικού Δημοσίου, κατά τα αναλυτικά οριζόμενα στις ανωτέρω διατάξεις.

Στη συνέχεια, με την υπ' αρ. 2/67498/0020/12-10-2010 (ΦΕΚ Β' 1631/2010) Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίστηκε η διαδικασία εξόφλησης των προμηθειών των νοσοκομείων, σύμφωνα με την οποία συντάσσονται σχετικές καταστάσεις, στις οποίες αποτυπώνονται η επωνυμία, ο ΑΦΜ και το ύψος των απαιτήσεων κατ' έτος (2007, 2008 και 2009), ανά προμηθευτή, και για τον προσδιορισμό του ύψους των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, το κάθε νοσοκομείο, μετά τη θεώρηση των χρηματικών ενταλμάτων από τον αρμόδιο επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, συντάσσει κατ' έτος έκδοσης των τιμολογίων και ανά προμηθευτή καταστάσεις, στις οποίες καταχωρούνται:

- α) τα πλήρη στοιχεία του προμηθευτή,

β) ο αριθμός του χρηματικού εντάλματος,

γ) το προς τον δικαιούχο ποσό, που εξοφλείται με ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, και

δ) σε περίπτωση εκχώρησης απαιτήσεων, τα πλήρη στοιχεία της τράπεζας εκχώρησης και τα αντίστοιχα ποσά.

Το Νοέμβριο του 2010, η ΕΕΤ απέστειλε επιστολή προς το Υπουργείο Οικονομικών, με την οποία ζητούσε να τροποποιηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία, ώστε οι ανωτέρω καταστάσεις, καθώς και τα χρηματικά εντάλματα, από τα οποία προκύπτουν παρακρατούμενα ποσά για την εξόφληση βεβαιωμένων οφειλών στο Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία, να κοινοποιούνται στους προμηθευτές, τους οποίους αφορούν, και, σε περίπτωση εκχώρησης απαιτήσεων, στην εκδοχέα τράπεζα.

2.3 Τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Α.Ν. 1611/1950 «Περί Καταθέσεων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Ταμείων»

Με επιδιωκόμενο σκοπό την απλούστευση της προβλεπόμενης στην παρ. 3 του άρθρου 4 του Α.Ν. 1611/1950, όπως ισχύει, διαδικασίας, για τη μεταφορά των πλεονασμάτων των τηρούμενων στα πιστωτικά ιδρύματα λογαριασμών ταμειακής διαχείρισης των Δημόσιων Οργανισμών (Ν.Π.Δ.Δ. και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης) στον τηρούμενο στην Τράπεζα της Ελλάδος λογαριασμό διαθεσίμων τους, η ΕΕΤ, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, επεξεργάστηκαν κοινή πρόταση τροποποίησης του Α.Ν. 1611/1950.

Ειδικότερα, ο προβλεπόμενος, σύμφωνα με τις ισχύουσες μέχρι σήμερα διατάξεις, τρόπος υπολογισμού, εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, των πλεονασμάτων της ταμειακής διαχείρισης, σε περίπτωση παράλειψης των Δημόσιων Οργανισμών να προβούν στο σχετικό υπολογισμό, προκειμένου να μεταφέρουν τα ποσά αυτά στην Τράπεζα της Ελλάδος, είναι σύνθετος και συνεπάγεται για τα πιστωτικά ιδρύματα σημαντικές λειτουργικές και οικονομικές επιπτώσεις, διότι προϋποθέτει τη διαμόρφωση υποδομών για την παρακολούθηση των ανά δεκαπενθήμερο τακτικών δαπανών και εσόδων των πελατών των Δημόσιων Οργανισμών (διαφοροποίηση των τακτικών από τις έκτακτες δαπάνες και έσοδα) και ενέχει νομικούς κινδύνους αναζήτησης ευθυνών εκ μέρους του δικαιούχου του λογαριασμού (Δημόσιου Οργανισμού) από το πιστωτικό ίδρυμα για πλημμελή διαχείριση ή πλημμελή εκτέλεση άγιων εντολών του.

Με την προτεινόμενη τροποποίηση:

(α) Δεν τίγεται η πολιτική βούληση για συνέχιση της υποχρέωσης των Δημόσιων Οργανισμών να τηρούν τα πλεονάζοντα διαθέσιμα κεφάλαιά τους στην Τράπεζα της Ελλάδος.

(β) Επιβεβαιώνεται η υποχρέωση των Δημόσιων Οργανισμών να υπολογίζουν τα ποσά, που είναι αναγκαία, για την κάλυψη των τακτικών δαπανών τους και να απευθύνουν στα πιστωτικά ιδρύματα, όπου τηρείται ο λογαριασμός ταμειακής τους διαχείρισης, τις κατάλληλες εντολές για τη μεταφορά του πλεονάσματος του εν λόγω λογαριασμού στον τηρούμενο στην Τράπεζα της Ελλάδος λογαριασμό διαθεσίμων τους.

(γ) Ορίζεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να συμμορφώνονται “αμελλητί” στις ανωτέρω εντολές των Δημόσιων Οργανισμών, εφόσον τους δοθούν.

(δ) Ορίζεται ότι, σε περίπτωση μη παροχής εκ μέρους του δικαιούχου Δημόσιου Οργανισμού των κατά τα ως άνω οδηγιών στο πιστωτικό ίδρυμα, εισάγεται από το νόμο τεκμήριο για τον υπολογισμό του απαιτούμενου ποσού για την κάλυψη των δαπανών του και προβλέπεται υποχρέωση του πιστωτικού ιδρύματος να προβεί με δική του πρωτοβουλία στον υπολογισμό με βάση το ανωτέρω τεκμήριο και να μεταφέρει το πλεονάζον ποσό στον τηρούμενο στην Τράπεζα της Ελλάδος λογαριασμό διαθεσίμων του Δημόσιου Οργανισμού την πρώτη εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα. Ο υπολογισμός του πλεονάζοντος ποσού, με βάση το προαναφερόμενο τεκμήριο, είναι απλός και προκύπτει από το διαθέσιμο υπόλοιπο λογαριασμού την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μήνα, μείον τις εκροές του μήνα αναφοράς.

(ε) Καθιερώνεται με απ’ ευθείας νομοθετική πρόβλεψη η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων να ενημερώνουν περιοδικά (ανά εξάμηνο) την Τράπεζα της Ελλάδος για τα υπόλοιπα των λογαριασμών, που τηρούν, επ’ ονόματι των Δημόσιων Οργανισμών.

(στ) Εξουσιοδοτείται ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, με Πράξεις του, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να ρυθμίζει τις αναγκαίες λεπτομέρειες για την πρακτική εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.

Η κοινή πρόταση τροποποίησης της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Α.Ν. 1611/1950 και η συνοδευτική αυτής εισηγητική έκθεση διαβιβάστηκαν στο αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών το Δεκέμβριο του 2010.

2.4 Λοιπά νομικά θέματα

Άλλα νομικά θέματα που απασχόλησαν την ΕΕΤ κατά τη διάρκεια του 2010, ήταν τα ακόλουθα:

- πλασματικό ενέχυρο,
- έξοδα δήλωσης τρίτου,
- ζητήματα αναγγελίας ακάλυπτων επιταγών μετά τις ρυθμίσεις του ν. 3816/2010,
- ζητήματα καταγγελίας επαγγελματικών μισθώσεων μετά την τροποποίηση που επήλθε με το νόμο για την απλοποίηση σύστασης εταιρειών, και
- ζητήματα των διατάξεων των άρθρων 17 και 20 του νόμου 3842/2010, ιδίως ως προς την τυχόν σύγκρουσή τους με διατάξεις περί τραπεζικού, επιχειρηματικού απορρήτου και προστασίας προσωπικών δεδομένων.

2.5 Δημόσια διαβούλευση για τη φορολογική μεταρρύθμιση και ζητήματα εφαρμογής του ν. 3842/2010

Η ΕΕΤ συμμετείχε με εκπροσώπους της τόσο στην Κεντρική Ομάδα Συντονισμού, όσο και στις Ομάδες Εργασίας του Υπουργείου Οικονομικών (Εμμεσων Φόρων και Δασμών, Φορολογίας Εισοδήματος Επιχειρήσεων και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στη Φορολογία) για την αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος, υποβάλλοντας προτάσεις κατά το στάδιο της διαμόρφωσης του σχετικού νομοσχεδίου.

Επίσης, μετά την ψήφιση του ν. 3842/2010, η ΕΕΤ υπέβαλε παρατηρήσεις και προτάσεις για σειρά ερμηνευτικών ζητημάτων, που προέκυψαν ως προς την εφαρμογή του νόμου αυτού (bonuses πιστωτικών ιδρυμάτων, επιβατικά Ι.Χ. των στελεχών επιχειρήσεων, φορολογία μερισμάτων, υποκεφαλαιοποίηση επιχειρήσεων, επαναπατρισμός κεφαλαίων, τόκοι εταιρικών ομολόγων).

2.6 Απόδοση φόρου επί των τόκων των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)

Σε συνέχεια της επιβολής παρακράτησης φόρου στους δεδουλευμένους τόκους των μεταβιβαζόμενων ΟΕΔ, η ΕΕΤ εργάστηκε συστηματικά για την απεμπλοκή της Τράπεζας της Ελλάδος από την παρακράτηση φόρου κατά τη λήξη των ΟΕΔ ή των τοκομεριδίων τους. Ο στόχος επετεύχθη με την έκδοση του με αρ. πρωτ. Δ12Β 1116981 ΕΞ2010/10-9-2010 εγγράφου του Υπουργείου Οικονομικών. Ακολούθως, η ΕΕΤ συνέχισε τις ενέργειές της για τη ρύθμιση τεχνικών θεμάτων, που αφορούν τους φόρους που παρακρατήθηκαν από την ΤτΕ και τις τράπεζες κατά τη μεταβατική περίοδο εφαρμογής του νέου φορολογικού καθεστώτος και την απόδοση του φόρου αυτού από τις τράπεζες.

2.7 Απόδοση φόρου επί των τόκων των εταιρικών ομολόγων

Η ΕΕΤ υπέβαλε προτάσεις στο Υπουργείο Οικονομικών ως προς το φορέα διενέργειας της παρακράτησης φόρου επί τόκων εταιρικών ομολόγων, με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων που γεννήθηκαν από τις διατάξεις του ν. 3842/2010, σε συνδυασμό με τη γενικά προβλεπόμενη εξομοίωση της φορολογίας ΟΕΔ και εταιρικών ομολόγων.

2.8 Φορολογία υπεραξίας από τη μεταβίβαση εισηγμένων μετοχών

Με την υποβολή έγγραφων προτάσεων και την πραγματοποίηση συναντήσεων με τους αρμόδιους φορείς του Υπουργείου Οικονομικών, η ΕΕΤ επιδίωξε την αναβολή της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 16 του ν. 3842/2010 για τη φορολογία της υπεραξίας από τη μεταβίβαση εισηγμένων μετοχών και την κατάργηση της επιβολής παρακράτησης φόρου υπεραξίας κατά την πραγματοποίηση των σχετικών συναλλαγών.

2.9 Εξορθολογισμός της φορολογίας των τραπεζικών εσόδων

Η ΕΕΤ υπέβαλε αναλυτικές προτάσεις και σχέδιο νομοθετικής ρύθμισης για τον εξορθολογισμό της φορολογίας των τραπεζικών εσόδων, αποσκοπώντας στην άρση των στρεβλώσεων από την υποβολή δύο φορολογικών δηλώσεων για τα τραπεζικά έσοδα εντός του ίδιου έτους και τη μη επιστροφή στις τράπεζες των πιστωτικών υπολοίπων από παρακρατήσεις φόρου σε τόκους ομολόγων κάθε είδους.

2.10 Ειδικός τρόπος τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών των τραπεζών

Η ΕΕΤ προετοίμασε σχέδιο πρότασης προς το Υπουργείο Οικονομικών, για την καθιέρωση ειδικού τρόπου τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών των τραπεζών, με την κατάρτιση κατάστασης της πολιτικής τιμολόγησης (transfer pricing policy statement), αντί του γενικώς προβλεπόμενου φακέλου τεκμηρίωσης ενδοομιλικών συναλλαγών, η σύνταξη και επικαιροποίηση του οποίου είναι ιδιαίτερα δυσχερής για τις τράπεζες.

Επίσης, η ΕΕΤ εξέτασε κατά τη διάρκεια του 2010 τα ακόλουθα φορολογικά θέματα:

- εξαίρεση των τραπεζών και λοιπών εταιρειών του χρηματοοικονομικού τομέα από τους κανόνες υποκεφαλαιοδότησης,
- Υπουργική Απόφαση με θέμα τον καθορισμό του τρόπου και της διαδικασίας μεταφοράς των επαναπατριζόμενων κεφαλαίων στην Ελλάδα,
- ζητήματα που αφορούσαν, κατά βάση, τις παροχές σε χρήμα πιστωτικών ιδρυμάτων, χρόνο υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων, φόρο ακίνητης περιουσίας σε εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης,
- παράταση χρόνου υποβολής των καταστάσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ΠΔ 186/1992 (ΚΒΣ) για τις συναλλαγές ημερολογιακού έτους 2009 (ΠΟΛ 1123/2010), και
- θέματα που ανακύπτουν από το ν. 3888/2010 και αφορούν κυρίως τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών, το συμψηφισμό αμοιβαίων απαιτήσεων και την παράταση του χρόνου παραγραφής βεβαιωμένων χρεών.

ΣΤ. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΔΕΕ)

Η Επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου της ΕΕΤ συνέχισε την επεξεργασία θεμάτων που εξετάζει η Επιτροπή Τραπεζικής Τεχνικής και Πρακτικής του ΔΕΕ. Μεταξύ άλλων εξέτασε τα εξής θέματα:

- εναλλακτικές δυνατότητες για την αναθεώρηση της έκδοσης Νο 681 του ΔΕΕ «Διεθνής τυποποιημένη τραπεζική πρακτική για τον έλεγχο των εγγράφων βάσει Ενέγγυων Πιστώσεων» (ISBP),
- συστάσεις της τραπεζικής επιτροπής του ΔΕΕ, αναφορικά με τις προϋποθέσεις για μια σημείωση φόρτωσης επί του πλοίου,

- ζητήματα εφαρμογής και ερμηνείας των νέων κανόνων για τις εγγυητικές επιστολές σε πρώτη ζήτηση, και
- ζητήματα εφαρμογής και ερμηνείας των ομοιόμορφων κανόνων του ΔΕΕ για τις αξίες (URC 522).

Η Επιτροπή για θέματα ΔΕΕ, επίσης, ενέκρινε τις μεταφράσεις των εξής εκδόσεων του ΔΕΕ:

- έκδοση **No 758** «Ομοιόμορφοι κανόνες για τις εγγυητικές επιστολές σε πρώτη ζήτηση» (Uniform Rules for Demand Guarantees - URDG – 758),
- έκδοση **No 725** «Ομοιόμορφοι κανόνες για τις καλύψεις μεταξύ τραπεζών βάσει ενέγγυων πιστώσεων» (Uniform Rules for Bank-to-Bank Reimbursements under Documentary Credits), και
- έκδοση **No 681** «Διεθνής τυποποιημένη τραπεζική πρακτική για τον έλεγχο των εγγράφων βάσει ενέγγυων πιστώσεων» (International Standard Banking Practice for the Examination of Documents under Documentary Credits - ISBP).

Z. Θέματα Προστασίας Περιβάλλοντος - Συνεργασία με την Προτοβουλία του ΟΗΕ «United Nations Environmental Programme Finance Initiative»

Λόγω των αξιόλογων προκλήσεων και ευκαιριών που συνεπάγεται για τις τράπεζες η ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη, η ΕΕΤ απεδέχθη την πρόταση για συνεργασία εκ μέρους του φορέα του ΟΗΕ που προωθεί τα περιβαλλοντικά ζητήματα στον χρηματοπιστωτικό τομέα, United Nations Environmental Programme Finance Initiative (UNEP FI). Στο πλαίσιο της εν λόγω συνεργασίας, διοργανώθηκε από κοινού εκδήλωση για την ενημέρωση και την εκπαίδευση στελεχών του τραπεζικού και ασφαλιστικού κλάδου. Αναλύθηκαν οι διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 148/2009 και παρουσιάστηκαν βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Εξετάστηκε η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα περιβαλλοντικά θέματα και προσφέρθηκε πρακτική εκπαίδευση για τη Διαχείριση του Περιβαλλοντικού και Κοινωνικού Κινδύνου.

Η συνεργασία της ΕΕΤ με το UNEP FI περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, περεταίρω συστηματική και σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευση, καθώς επίσης και εκδόσεις πρακτικών εγχειριδίων τόσο αναφορικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσο και με την ανάπτυξη της πράσινης και της αειφόρου τραπεζικής.

Η. Αναπτυξιακή δραστηριότητα

1. Συνεργασία ΕΕΤ – Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας

1.1 Συμμετοχή Τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του ΕΣΠΑ

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας εξέτασε καθόλη τη διάρκεια του 2010 και επέλυσε ικανό αριθμό ερωτημάτων που αφορούν το πλαίσιο εφαρμογής των δράσεων κρατικών ενισχύσεων μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Α΄ δράσης του ΕΣΠΑ. Οι εν λόγω δράσεις –συνολικού αρχικού προϋπολογισμού 1,1 δις €- αφορούσαν τις θεματικές ενότητες: Μεταποίηση, Τουρισμός, Εμπόριο, Παροχή υπηρεσιών.

1.2 Συμμετοχή Τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ

Με τη συνεργασία ΕΕΤ-Τραπεζών και σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας, περατώθηκε με επιτυχία η διαδικασία των ελέγχων ολοκλήρωσης των επενδυτικών έργων και καταβολής των ενισχύσεων στους δικαιούχους - επενδυτές του προγράμματος: «Εμπόριο – Υπηρεσίες». Η συμβολή της ΕΕΤ και των τραπεζών οδήγησε στην ταχύτερη απορρόφηση της προϋπολογισθείσας Δημόσιας Δαπάνης και τη μείωση των απωλειών κοινοτικών κονδυλίων.

1.3 Συμμετοχή των τραπεζών στη διαδικασία διάθεσης των ειδικών σημάτων τελών κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και μοτοσικλετών

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας αναφορικά με τη συμμετοχή των τραπεζών στη διαδικασία διάθεσης των ειδικών σημάτων κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και μοτοσικλετών έτους 2011. Σημειώνεται ότι στη διαδικασία αυτή συμμετείχαν 19 τράπεζες.

1.4 Επενδυτικός (Αναπτυξιακός) Νόμος

Η ΕΕΤ, κατά το στάδιο της διαβούλευσης του νέου αναπτυξιακού νόμου ανταποκρίθηκε στο αίτημα του Υπουργείου και απέστειλε τις προτάσεις και παρατηρήσεις της προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της ανάπτυξης των ιδιωτικών επενδύσεων στη χώρα μας. Συγκεκριμένα η ΕΕΤ, μεταξύ άλλων, πρότεινε:

- την ενίσχυση ολοκληρωμένων και τεκμηριωμένων επιχειρηματικών σχεδίων ανάπτυξης επιχειρήσεων,
- την κάλυψη μεγάλου εύρους κλάδων της οικονομίας με έμφαση σε αναπτυσσόμενους,
- την επιτάχυνση και συστηματοποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης και παρακολούθησης των επενδύσεων, καθώς και

- διαδικασίες που αφορούν τους χρόνους αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων, παρακολούθησης και πιστοποίησης των έργων.

Παράλληλα πρότεινε να συζητηθεί η δυνατότητα συνολικότερης εμπλοκής των τραπεζών, σε όλα τα στάδια υλοποίησης του Αναπτυξιακού Νόμου -από την αξιολόγηση μέχρι την παρακολούθηση των επενδύσεων και την καταβολή των ενισχύσεων- στα πρότυπα της εμπλοκής των τραπεζών στη διαχείριση κονδυλίων των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ και του ΕΣΠΑ.

1.5 Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ)

Η ΕΕΤ συμμετείχε στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ), με σκοπό να συνδράμει την προσπάθεια του Υπουργείου Ανάπτυξης για την στήριξη των ΜΜΕ και την επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στην συνεργασία τους με τα πιστωτικά ιδρύματα.

2. Συνεργασία ΕΕΤ με το Υπουργείο Οικονομικών

2.1 Προσωρινό Πλαίσιο Στήριξης (ΥΑ 49086 & 54979/2009)

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής και την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, εξέτασε ικανό αριθμό θεμάτων με σκοπό την επίτευξη των προβλεπόμενων διαδικασιών και την άμεση εφαρμογή του νόμου.

2.2 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια για αγορά κατοικίας και επαγγελματικής στέγης (ΥΑ 54544/2009)

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών στην προσπάθεια του τελευταίου να ενισχύσει -δεδομένης της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης- την οικοδομική δραστηριότητα με την παροχή εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια στεγαστικής πίστης που χορηγήθηκαν από τα πιστωτικά ιδρύματα. Στο πλαίσιο αυτό συγκροτήθηκε και λειτούργησε στην ΕΕΤ ad hoc Επιτροπή η οποία εξέτασε τα θέματα που ανέκυψαν και πρόσφερε την αναγκαία τεχνογνωσία που αφορούσε, πέραν των άλλων, τον καθορισμό της διαδικασίας (καταγραφή των απαιτούμενων δικαιολογητικών, τρόπο υπολογισμού της εγγύησης, διαδικασία πλειστηριασμού κλπ).

2.3 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε βιοτεχνικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές, ξενοδοχειακές, κτηνοτροφικές και άλλου τύπου επιχειρήσεις σε διάφορους Νομούς της χώρας

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τη Διεύθυνση Πιστωτικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Οικονομικών καθώς και την 25^η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με σκοπό την χορήγηση χρηματικών κεφαλαίων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και, συγκεκριμένα, τη χορήγηση:

- δανείων (κεφάλαια κίνησης, στεγαστικά, κ.ά.) σε επιχειρήσεις, επαγγελματίες, Συνεταιρισμούς ή και φυσικά πρόσωπα,
- πιστωτικών διευκολύνσεων (ρυθμίσεις προηγούμενων οφειλών, χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων, επιδότηση του κόστους δανεισμού, κ.ά.),

σε διάφορες πληθυσμιακές ομάδες (παλλινοστούντες, τσιγγάνοι), σε περιοχές της χώρας που επλήγησαν από θεομηνίες (πλημμυροπαθείς, σεισμοπαθείς, πυρόπληκτοι) ή για την αποκατάσταση ζημιών, σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις του πρωτογενούς τομέα (π.χ. πτηνοτροφικές, κτηνοτροφικές επιχειρήσεις).

2.4. Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών συνδράμοντας την προσπάθειά του, προκειμένου, σε εφαρμογή του νόμου, να καταβληθεί, μέσω τραπεζών, το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης στους δικαιούχους.

3. Συνεργασία ΕΕΤ – Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης – ΥΠΟΙΟ

Στο πλαίσιο ενίσχυσης των κλάδων υδατοκαλλιέργειας και ιχθυοκαλλιέργειας, η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τις αρμόδιες Διευθύνσεις των προαναφερόμενων Υπουργείων και της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ.

4. Συνεργασία ΕΕΤ με το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Ενέργειας με σκοπό την εφαρμογή του Προγράμματος: «*Εξοικονόμηση κατ' οίκον*». Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕΤ συμμετείχε στον σχεδιασμό του εν λόγω προγράμματος καταθέτοντας τις προτάσεις της για όλα τα επιμέρους στάδια της προβλεπόμενης διαδικασίας (επιλογή δικαιούχων σύμφωνα με εισοδηματικά κριτήρια, μορφή χρηματοδότησης, αποπληρωμή δανείου, κόστος δανεισμού, κ.ά.). Επισημαίνεται ότι τη διαχείριση του συγκεκριμένου προγράμματος ανέλαβε στη συνέχεια το Ταμείο Εγγυοδοσίας με το οποίο συνεχίστηκε η σχετική διαβούλευση για την οριστικοποίηση των όρων του προγράμματος.

5. Συνεργασία ΕΕΤ με Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: Χρηματοδοτικός μηχανισμός *Jessica (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)*

Η ΕΕΤ ανταποκρίθηκε στα αιτήματα εταιριών που έχουν αναλάβει εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων την εκπόνηση μελετών για την αξιολόγηση των δυνατοτήτων εφαρμογής του χρηματοδοτικού εργαλείου *Jessica*. Στο πλαίσιο αυτό συζητήθηκαν οι πιθανοί τρόποι εμπλοκής των τραπεζών στον εν λόγω χρηματοδοτικό μηχανισμό με σκοπό την συνεργασία και την ωφέλεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Η πρωτοβουλία *JESSICA* εστιάζεται στην προώθηση βιώσιμων επενδύσεων και της ανάπτυξης σε αστικές

περιοχές με κύριο στόχο την μετατροπή των ενισχύσεων των διαρθρωτικών ταμείων σε ανακυκλούμενους πόρους, ενθαρρύνοντας τους Ο.Τ.Α., τις τράπεζες και τους ιδιώτες επενδυτές να αναπτύσσουν συνεργασίες σε προσοδοφόρα αστικά έργα. Οι επενδύσεις αυτές, οι οποίες μπορούν να έχουν την μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή και εγγυήσεων θα πραγματοποιούνται μέσω Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης (UDF) και, εάν απαιτείται, μέσω κεντρικών Ταμείων (Holdings Funds).

6. Συνεργασία ΕΕΤ με Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων: Ταμείο Κεφαλαίου Jeremie (Joint European Resources for Micro to medium enterprises)

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (φορέας υλοποίησης του Jeremie) και το Υπουργείο Οικονομίας (συντονιστική αρχή) με σκοπό την αναζήτηση των βέλτιστων συνεργασιών για τη δημιουργία του εν λόγω Ταμείου. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε μεταξύ ΕΕΤ, Τραπεζών και εκπροσώπων του Ταμείου ζητήθηκαν οι απόψεις των τραπεζών, οι οποίες και παρασχέθηκαν, αναφορικά με την στόχευση των κλάδων και των επιμέρους τομέων που θα πρέπει να απευθύνονται τα προγράμματα του Ταμείου. Η πρωτοβουλία Jeremie έχει ως στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση (χορήγηση πιστώσεων), ποσού ύψους έως 100χιλ.€ σε ΜμΕ με προσωπικό <50 ατόμων.

7. Προώθηση σχέσεων της ΕΕΤ με Παραγωγικές τάξεις

Η ΕΕΤ, στα πλαίσια της προώθησης του διαλόγου που έχει καθιερώσει με φορείς των παραγωγικών τάξεων, συγκρότησε ad hoc (Τεχνική) Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι τραπεζών και φορέων παραγωγικών τάξεων (ΕΒΕΑ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ και Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων), με κύριο στόχο την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεδομένης και της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας. Τα θέματα που συζήτησε η Επιτροπή, ήταν, μεταξύ άλλων:

- η αντιμετώπιση των προβλημάτων ρευστότητας των ΜμΕ,
- η ενίσχυση των εξαγωγικών επιχειρήσεων, και
- η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

Πέρα των ανωτέρω η ΕΕΤ, στο πλαίσιο της συνεργασίας της με τις παραγωγικές τάξεις, συμμετείχε σε ικανό αριθμό συναντήσεων των φορέων αυτών και έδωσε τις απαραίτητες διευκρινίσεις και απαντήσεις σε ερωτήματα και προβλήματα που απασχολούν τα μέλη των φορέων στις σχέσεις τους με το Τραπεζικό σύστημα και ειδικότερα σε θέματα που αφορούν: χρηματοδότηση ΜμΕ, επιδοτήσεις μέσω κοινοτικών προγραμμάτων, τραπεζικά επιτόκια, ηλεκτρονική τραπεζική, διαφάνεια συναλλαγών, χρεώσεις και προμήθειες τραπεζών κλπ).

8. Συνεργασία ΕΕΤ – ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ – ΕΤΕΑΝ ΑΕ

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης και το Ταμείο Εγγυοδοσίας προκειμένου να οριστικοποιηθούν τα κείμενα νομοθετικού, θεσμικού και κανονιστικού περιεχομένου για την άμεση εφαρμογή των νέων προγραμμάτων του Ταμείου που αφορούν στην παροχή εγγύησης από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ χαμηλότοκων δανείων για την κάλυψη:

- φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων ΜμΕ, και
- δαπανών αγοράς πρώτων υλών, εμπορευμάτων,

προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι:

- της αύξησης του βαθμού πρόσβασης των ΜμΕ σε πηγές χρηματοδότησης,
- της μείωσης του κόστους δανεισμού των ΜμΕ μέσω προκαθορισμένου χαμηλού επιτοκίου και παροχής ελάχιστων ή μηδενικών εξασφαλίσεων, βελτιώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την ανταγωνιστικότητά τους, και
- απελευθέρωσης πόρων για την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΜμΕ.

Επίσης η ΕΕΤ επέλυσε ικανό αριθμό θεμάτων (θεσμικού και κανονιστικού χαρακτήρα αλλά και διαδικαστικών) που αφορούσαν στην εφαρμογή τόσο της Α' όσο και της Β' φάσης του προγράμματος «Εγγύηση και επιδότηση επιτοκίου δανείων κεφαλαίου κίνησης μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων».

Περαιτέρω η ΕΕΤ συνέδραμε καθοριστικά την ηγεσία της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ στη διαμόρφωση, μορφοποίηση και βελτίωση των προτάσεων για την μετεξέλιξη της εταιρίας σε Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ).

9. Συνεργασία ΕΕΤ με τον Συνήγορο του Πολίτη

Η ΕΕΤ, ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Συνηγόρου του Πολίτη, συνεργάστηκε (από κοινού με τράπεζες μέλη της και το ΤΕΜΠΜΕ), με τον εν λόγω φορέα προκειμένου να επιλυθούν προβλήματα / αιτήματα επιχειρήσεων οι οποίες αιτούνται την υπαγωγή τους στο πρόγραμμα κάλυψης ασφαλιστικών και φορολογικών υποχρεώσεων του Ταμείου Εγγυοδοσίας.

Θ. Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Η επικοινωνιακή δραστηριότητα της ΕΕΤ κατά το έτος 2010 συνοψίζεται στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Συνεντεύξεις – Παρουσιάσεις – Ενημερώσεις

Συνολικά για θέματα επικαιρότητας (διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και επιπτώσεις της στην Ελλάδα, μέτρα ενίσχυσης ρευστότητας της οικονομίας, εγγύησης καταθέσεων και λειτουργία του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων, επιτόκια, χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καταναλωτική πίστη, πλειστηριασμοί, προστασία καταναλωτή, χρηματοπιστωτική εκπαίδευση, πτωχεύσεις ιδιωτών, φυσική ασφάλεια τραπεζών και ασφάλεια συναλλαγών, εγγυήσεις αναχρηματοδοτήσεων και ρυθμίσεις οφειλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ηλεκτρονικές συναλλαγές) έγιναν:

- παρουσίες στη Βουλή,
- τηλεοπτικές εμφανίσεις,
- ραδιοφωνικές συνεντεύξεις και παρεμβάσεις σε ραδιοφωνικούς σταθμούς,
- ενυπόγραφα άρθρα στον ημερήσιο και περιοδικό Ελληνικό τύπο.

2. Εκδόσεις

Κατά τη διάρκεια του έτους 2010 εκδόθηκε η μελέτη «Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2009» (Ιούνιος 2010).

3. Οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων/εκδηλώσεων από την ΕΕΤ κατά το έτος 2010

Ιανουάριος 2010

- Αθήνα 28/01, Κοπή πίτας ΕΕΤ

Φεβρουάριος 2010

- Αθήνα 01/02, Συνέδριο εφημερίδας *Απογευματινή* με θέμα «Τράπεζες και Οικονομία: το επόμενο βήμα» (Υπό την αιγίδα της ΕΕΤ)
- Βρυξέλλες 04-05/02, Εκδήλωση για την επέτειο των 50 χρόνων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας

Μάιος 2010

- Αθήνα 27-28/05, UNEP Finance Initiative event "Environmental Liability and Risk Management for Greek Financial Sector" (Συνδιοργάνωση ΕΕΤ-OHE σε συνεργασία με την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος)
- Αθήνα 31/05, Εκδήλωση Ετησίων Βραβείων Επενδυτικών Σχέσεων (Investor Relations Awards) της Capital Link (Τιμητική υποστήριξη ΕΕΤ)

Ιούνιος 2010

- Αθήνα 04/06, 11^η συνάντηση μελών Διαβαλκανικού Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων (IFBA)

- Αθήνα 11/06, Εκδήλωση της εταιρείας Ethos Media - CEO & CSR Money Conference 2010 με τίτλο "CSR 2.0: Η εποχή της Εταιρικής Αειφορίας & Υπευθυνότητας" (Υπό την αιγίδα της ΕΕΤ)
- Αθήνα 24/06, Ετήσια Γενική Συνέλευση ΕΕΤ

Σεπτέμβριος 2010

- Αθήνα 23/09, Roundtable για τους Risk Managers των τραπεζών με θέμα "Integrated stress testing" (Συνδιοργάνωση ΕΕΤ-PRMIA)
- Αθήνα 28/09, Εκδήλωση της εταιρείας Ethos Media - Banking Money Conference 2010 (Υπό την αιγίδα της ΕΕΤ)

Οκτώβριος 2010

- Αθήνα 07/10, Συζήτηση Romano Prodi - Jean-Marie Colombani με θέμα «Οι κύριες τάσεις της γεωπολιτικής δυναμικής τον 21ο αιώνα» (Συνδιοργάνωση ΕΕΤ-Μέγαρο Μουσικής Αθηνών)
- Αθήνα 18/10, Φιλοξενία της συνάντησης μελών Mediterranean Training Alliance (meTRA)

Νοέμβριος 2010

- Αθήνα 10/11, Διάλεξη του Λουκά Παπαδήμου με θέμα «Δημοσιονομική εξυγίανση και χρηματοοικονομική σταθερότητα» (Συνδιοργάνωση ΕΕΤ-Μέγαρο Μουσικής Αθηνών)

Οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων από την ΕΕΤ κατά το έτος 2010 (συν.)

Δεκέμβριος 2010

- Αθήνα 03-04/12, 1ο Ετήσιο Πανελλήνιο Συνέδριο της Επιστημονικής Εταιρείας Χρηματοοικονομικής Μηχανικής και Τραπεζικής με θέμα «Νέες τάσεις στο τραπεζικό μάνατζμεντ» (Υπό την αιγίδα της ΕΕΤ)
- Αθήνα 06/12, Εκδήλωση της εταιρείας Boussias Communications και του περιοδικού Banker's Review - 10ο ετήσιο τραπεζικό συνέδριο Bank Management Conference με θέμα "Overcoming today's challenges, preparing for tomorrow's reality" (Τιμητική υποστήριξη ΕΕΤ)
- Αθήνα 09/12, Συνέδριο του Economist Conferences και της εταιρείας Hazlis & Rivas Co. Ltd. με θέμα "Keeping the euro alive: Greece's economic recovery" (Υπό την αιγίδα της ΕΕΤ)

4. Λοιπές επικοινωνιακές ενέργειες

- Παρουσιάσεις/Ομιλίες Γενικού Γραμματέα και συμμετοχή εκπροσώπων ΕΕΤ σε εκδηλώσεις τρίτων φορέων όπως παραγωγικών τάξεων, φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και Επιμελητηρίων,
- Χορηγίες επιλεγμένων εκδηλώσεων και επιστημονικών συνεδρίων,
- Υποστήριξη εκδηλώσεων για βράβευση φοιτητών και απονομές υποτροφιών,

- Παρουσία στην εκδήλωση και οικονομική συμβολή για τη βράβευση φοιτητών οι οποίοι έλαβαν μέρος στον 16ο Πανελλήνιο Φοιτητικό Διαγωνισμό του Ομίλου Economía με θέμα «Οι νέες ισορροπίες μετά την κρίση. Ευκαιρίες στην επόμενη δεκαετία»,
- Χορηγία υποτροφιών σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς,
- Συνεργασία με ΣΕΝ για την προώθηση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης (financial literacy) σε μαθητές σχολείων με στόχευση τη λειτουργία και εξέλιξη του τραπεζικού συστήματος: Το Σωματείο ΣΕΝ υλοποιεί προγράμματα του διεθνούς οργανισμού Junior Achievement Worldwide με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε οικονομικά και επιχειρηματικά θέματα. Η ΕΕΤ, μέλος του ΣΕΝ ήδη από το 2007, εκπροσωπείται από το 2010 στο Διοικητικό του Συμβούλιο και προωθεί το πρόγραμμα «Τράπεζες σε Δράση» (Banks in Action), το οποίο απευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο να εξοικειώσει τους μαθητές με τη λειτουργία της τραπεζικής επιχείρησης. Για τη σχολική χρονιά 2009-2010 το πρόγραμμα εφαρμόστηκε, μεταξύ άλλων, στα Εκπαιδευτήρια Κωστέα-Γείτονα, στο Pierce College και τη Σύγχρονη Παιδεία με μεγάλη επιτυχία. Η ΕΕΤ πρότεινε στο ΣΕΝ τραπεζικά στελέχη-εθελοντές για τη διδασκαλία του προγράμματος. Ο τελικός απολογισμός (ποσοτικός και ποιοτικός) του «Τράπεζες σε Δράση» θα πραγματοποιηθεί από το ΣΕΝ τους αμέσως προσεχείς μήνες.

5. Διεθνείς Δραστηριότητες

Με την προεδρία της ΕΕΤ πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιουνίου 2010 στην Αθήνα, η 11η συνάντηση των μελών του Διαβαλκανικού Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων (IFBA). Στο Φόρουμ παρευρέθηκαν ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας καθώς επίσης και οι εκπρόσωποι των Εθνικών Ενώσεων Τραπεζών Αλβανίας, Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, Ελλάδας, Κύπρου, Μαυροβουνίου, Σερβίας και Τουρκίας.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης έγιναν παρουσιάσεις για τις πρόσφατες ρυθμιστικές εξελίξεις σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, την περιβαλλοντική ευθύνη των τραπεζών καθώς και για τις τρέχουσες δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας. Επίσης, πραγματοποιήθηκε ανοικτή συζήτηση των συμμετεχόντων αναφορικά με το τραπεζικό σύστημα και τη μακροοικονομική κατάσταση των χωρών-μελών του Διαβαλκανικού Φόρουμ.

Ενότητα Τρίτη – Εκπροσώπηση της ΕΕΤ

Α. Στην Ελλάδα

Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων (Διοικητικό Συμβούλιο)
Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
Εθνικό Συμβούλιο Εξαγωγών
Μεσολαβητής Τραπεζικών Επενδυτικών Υπηρεσιών (Διοικητικό Συμβούλιο)
Διατραπεζικά Συστήματα Α.Ε. (Διοικητικό Συμβούλιο)
Επιτροπή ΕΣΠΑ
Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα
Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή του άρθρου 7, παρ. α του ν. 3299/2004 (Υπουργείο Οικονομικών)
Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή του άρθρου 7, παρ. β του Ν. 3299/2004 (Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας)
Τριτοβάθμιο Διατραπεζικό Συμβούλιο (Πειθαρχικό) (Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας)
Επιτροπή παρακολούθησης των επιτοκίων (Δράση 2.10.2 ΤΕΜΠΜΕ (Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας)
Μόνιμη Επιτροπή για τη διευκόλυνση και την απλούστευση των διαδικασιών του διεθνούς εμπορίου
Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση» (Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών)
Τοπική Διοικητική Επιτροπή του ΙΚΑ για θέματα εντασσομένων ταμείων στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζών (ΕΤΑΤ)
Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (ΕΤΑΤ)
Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας - Διοικητικό Συμβούλιο (ΤΑΥΤΕΚΩ)
Νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/110/ΕΚ για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος

Νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/111/ΕΚ για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ, 2006/49ΕΚ και 2007/64/ΕΚ όσον τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων

Β. Στο εξωτερικό

Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (European Banking Federation)

Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενυπόθηκης Πίστης (European Mortgage Federation)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικού Τομέα (European Banking Industry Committee)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (European Payments Council)

Ενότητα τέταρτη: Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

Το 2010 συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός του Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του ΕΤΙ, προκειμένου να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές ανάγκες του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού τομέα. Όπως φαίνεται και στη συνέχεια, η περασμένη χρονιά εστιάστηκε, μεταξύ άλλων, στην πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης από το προσωπικό των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το ΕΤΙ συνέχισε να στηρίζει την προετοιμασία των υποψηφίων για τις σχετικές εξετάσεις, προσφέροντας ανοικτή και ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση, αναθεωρώντας τα εγχειρίδιά του και παρέχοντας πληροφόρηση - κυρίως μέσω της ιστοσελίδας του.

Α. Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

Συγκριτικά στοιχεία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	
	2010	2009
Ανοικτά (διατραπεζικά) προγράμματα στην αίθουσα	1.445	1.256
Ανοικτά (διατραπεζικά) προγράμματα εξ αποστάσεως	324	254
Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα	1.783	1.396
ΣΥΝΟΛΟ	3.552	2.906

1. Ανοικτή (διατραπεζική) εκπαίδευση

Όσον αφορά τα εξειδικευμένα σεμινάρια αίθουσας, 16 νέα αντικείμενα προστέθηκαν στο πρόγραμμα του ΕΤΙ το 2010. Ενδεικτικά αναφέρονται οι τίτλοι: *Σημεία συναγερμού που εμφανίζουν πιστοδοτημένες επιχειρήσεις & τρόποι διασφάλισης των κινδύνων, Πιστωτικοί κίνδυνοι στις πιστοδοτήσεις προς επιχειρήσεις, Πρακτική εφαρμογή κανόνων διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, Διαχείριση κινδύνων επενδυτικών χαρτοφυλακίων, Η διενέργεια εσωτερικού ελέγχου βάσει των κινδύνων, Η έκθεση του εσωτερικού ελέγχου, Τεχνικές αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεντεύξεων για τον εσωτερικό έλεγχο, Οι νέοι Incoterms 2010, Εγγυητικές επιστολές εσωτερικού/ εξωτερικού, Ειδικά θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης.*

Ειδική μνεία θα πρέπει να γίνει στα δύο νέα σεμινάρια που αναπτύχθηκαν το 2010, αμέσως μετά την ψήφιση των νόμων 3869 και 3862, με τίτλους:

- *Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και*
- *Υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά.*

Τα εν λόγω σεμινάρια, που στόχο είχαν την ενημέρωση των υπαλλήλων και στελεχών των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις διατάξεις των νέων νόμων προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν απρόσκοπτα στα αιτήματα της

πελατείας, προσέλκυσαν μεγάλο αριθμό συμμετοχών σε 11 διοργανώσεις που υλοποιήθηκαν το β' εξάμηνο του 2010.

Επίσης, συνεχίστηκε η διοργάνωση Σεμιναρίων Πιστοποίησης για την ειδικότητα της «λήψης και διαβίβασης εντολών σε κινητές αξίες», τα οποία προσφέρει το ΕΤΙ, σύμφωνα με την Κοινή Απόφαση 3130/2006 της Τραπέζης της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Με εκπαιδευτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτές πιστοποιημένους από τις εν λόγω εποπτικές αρχές, το ΕΤΙ πραγματοποίησε 25 ανοικτές και ενδοεπιχειρησιακές διοργανώσεις, με 383 συμμετέχοντες.

Στο πλαίσιο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, το 2010 αναπτύχθηκε νέο πρόγραμμα εξειδικευμένων γνώσεων, με τίτλο *Ο ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ (SEPA) και η ελληνική νομοθεσία για τις πληρωμές*. Μετά και την ψήφιση του ν. 3862/2010 για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, το ΕΤΙ σχεδίασε και ξεκίνησε να προσφέρει το συγκεκριμένο πρόγραμμα για τους εργαζομένους στο δίκτυο και τις κεντρικές υπηρεσίες των πιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι έρχονται σε επαφή με την πελατεία ή τρίτους. Το πρόγραμμα υποστηρίζεται από ομώνυμο εγχειρίδιο που εκδόθηκε το 2010 ειδικά για τον σκοπό αυτό.

2. Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα

Όπως φαίνεται και στον ενδεικτικό πίνακα που ακολουθεί, πολλά από τα ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα που προσφέρθηκαν το 2010 αφορούσαν την προετοιμασία υποψηφίων για τις εξετάσεις πιστοποίησης για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Σημαντικό ποιοτικό στοιχείο αποτελούν οι επαναληπτικές διοργανώσεις εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΕΤΙ που καλύπτουν στοχευμένα τις ανάγκες συγκεκριμένων τραπεζών, όπως η *Τραπεζική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση* για την Τράπεζα Πειραιώς και το πρόγραμμα *European Foundation Certificate in Banking* που προσφέρεται σταθερά στην Alpha Bank, γεγονός που τεκμηριώνει την αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης, αλλά και την καθιέρωση του ΕΤΙ ως εταίρου των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης & Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού των τραπεζών.

Παράλληλα, τα νέα προγράμματα που σχεδιάστηκαν το 2010 για να καλύψουν τις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων - όπως η εκπαιδευτική διημερίδα *Οι νέες τάσεις στην εποπτεία των τραπεζών και τη ρυθμιστική παρέμβαση στο τραπεζικό σύστημα μετά την πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση (2007-2009)* για την Τράπεζα Πειραιώς, τα προγράμματα *Operations management essentials* και *Branch management essentials* για τη Citibank και το πρόγραμμα *Χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων: μεθοδολογία και πρακτική* για την Eurobank EFG – αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα της συνεχούς διεύρυνσης των εκπαιδευτικών υπηρεσιών του ΕΤΙ σε ενδοεπιχειρησιακό επίπεδο.

<p>ALPHA BANK</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>European Foundation Certificate in Banking</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης επενδυτικών συμβούλων</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α2 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε παράγωγα προϊόντα)</i> • <i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Διαχείριση καθυστερήσεων</i>
<p>ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Τραπεζική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση</i> • <i>Διεθνείς τάσεις και εξελίξεις στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα</i> • <i>Διαχείριση και αναδιάρθρωση προβληματικών πιστοδοτήσεων</i> • <i>Ειδικά θέματα χορηγήσεων</i> • <i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης β1 (παροχή επενδυτικών συμβουλών σε κινητές αξίες)</i>
<p>CITIBANK</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Operations management essentials</i> • <i>Branch management essentials</i> • <i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης επενδυτικών συμβούλων</i>
<p>EMPORIKI BANK</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Διάγνωση αυθεντικότητας εγγράφων</i> • <i>Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων</i>
<p>MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ανάλυση ισολογισμών-αξιολόγηση ποσοτικών στοιχείων επιχείρησης-αριθμοδείκτες</i> • <i>Βασικές νομικές γνώσεις και θέματα για μη νομικούς</i> • <i>Διαχείριση καθυστερήσεων</i>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Οικονομικά για μη οικονομολόγους</i> • <i>Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων</i> • <i>Έλεγχος, πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης</i>
<p>ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ</p> <p><i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i></p>
<p>EUROBANK EFG</p> <p><i>Χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων: μεθοδολογία και πρακτική</i></p>
<p>ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης β1 (παροχή επενδυτικών συμβουλών σε κινητές αξίες)</i>
<p>TAXYΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά: ανάλυση βασικών διατάξεων του ν. 3862/2010</i>
<p>GENIKI BANK</p> <p><i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης επενδυτικών συμβούλων</i></p>
<p>ASPIS BANK</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i>
<p>FBB-FIRST BUSINESS BANK</p> <p><i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ενότητα θεσμικού πλαισίου)</i></p>
<p>BMW AUSTRIA BANK</p> <p><i>Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες & τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας</i></p>

3. Προγράμματα πιστοποίησης γνώσεων

3.1 Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες

Τη χρονιά αυτή το ETI συνέχισε να προσφέρει το συγκεκριμένο πρόγραμμα διατραπεζικά. Οι νέοι κάτοχοι του σχετικού τίτλου, το 2010, ανήλθαν σε 18, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό των κατόχων σε 130.

Ειδικά για όσους είχαν συμμετάσχει στο πρόγραμμα τα προηγούμενα χρόνια, το ETI σχεδίασε και ξεκίνησε να προσφέρει το 2010 διατραπεζικό σεμινάριο διάρκειας 16 ωρών, με τίτλο *Ειδικά θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης*. Στόχος του σεμιναρίου ήταν η επικαιροποίηση των γνώσεων των κατόχων του σχετικού τίτλου, μέσω της παρουσίασης όλων των πρόσφατων εξελίξεων στα γνωστικά πεδία που συνδέονται με τη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης.

3.2 European Foundation Certificate in Banking

Στις εξετάσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2010 για την απόκτηση του ως άνω ευρωπαϊκού πιστοποιητικού (EFCB) συμμετείχαν οι εκπαιδευθέντες σε 5 ενδοεπιχειρησιακές διοργανώσεις του αντίστοιχου εκπαιδευτικού προγράμματος, καθώς και αρκετοί ιδιώτες. Ο τίτλος απονεμήθηκε σε 95 επιτυχόντες.

4. Προγράμματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις CFA (Chartered Financial Analyst)

Για τρίτη συνεχή χρονιά το ETI συνέχισε να προσφέρει, σε συνεργασία με την Hellenic CFA Society, εκπαιδευτικό πρόγραμμα προετοιμασίας υποψηφίων για τις εξετάσεις πιστοποίησης CFA – level I. Παράλληλα, για πρώτη φορά οι δύο φορείς συνδιοργάνωσαν, το 2010, αντίστοιχο πρόγραμμα προετοιμασίας για τις εξετάσεις CFA – level II.

Με εισηγητές κατόχους του πιστοποιητικού CFA και ενεργά στελέχη της αγοράς, ειδικά σχεδιασμένα εντατικά προγράμματα 80 ωρών και ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό υλικό που διανέμεται δωρεάν στους υποψηφίους, τα εν λόγω προγράμματα παρουσιάζουν σταθερά αυξητική τάση στον αριθμό των συμμετεχόντων.

5. Εκδοτική δραστηριότητα

Κατά τη διάρκεια του 2010, το ETI εμπλούτισε τη σειρά των εκπαιδευτικών εγχειριδίων του με αναθεωρήσεις εκδόσεων για τις επενδυτικές υπηρεσίες:

(α) *Επενδυτικές υπηρεσίες: παροχή επενδυτικών συμβουλών σε κινητές αξίες*

B' έκδοση πλήρως αναθεωρημένη

(β) *Βασικές γνώσεις επενδυτικής τραπεζικής*

Δ' έκδοση αναθεωρημένη

Επιπλέον, στο πλαίσιο του νέου, ομώνυμου προγράμματος εξ αποστάσεως κατάρτισης, εκδόθηκε το ειδικό εγχειρίδιο *Ο ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ (SEPA) και η ελληνική νομοθεσία για τις πληρωμές*.

B. Εξεταστικό κέντρο για πιστοποιήσεις επαγγελματικής επάρκειας

1. Επενδυτικές υπηρεσίες

Σύμφωνα με την Κοινή Απόφαση 3130/2006 του ΔΣ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος για την πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας των απασχολούμενων στα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, η οποία ορίζει το ΕΤΙ ως φορέα διοργάνωσης εξετάσεων πιστοποίησης για όλα τα πιστοποιητικά, αλλά και Σεμιναρίων Πιστοποίησης για την ειδικότητα α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες), το ΕΤΙ συνεργάστηκε με τις εποπτικές αρχές και την αρμόδια Επιτροπή Εξετάσεων για την πραγματοποίηση:

- 2 διοργανώσεις εξετάσεων για όλα τα πιστοποιητικά, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, τον Μάιο και τον Νοέμβριο 2010, όπου έλαβαν μέρος 4.370 υποψήφιοι, και
- 4 διοργανώσεις εξετάσεων για τους συμμετέχοντες σε Σεμινάρια Πιστοποίησης του ΕΤΙ, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα, με τη συμμετοχή 332 υποψηφίων.

2. Ασφαλιστική διαμεσολάβηση

Σε συνεργασία με την Τεχνική Επιτροπή Εκπαίδευσης και Εξετάσεων Διαμεσολαβητών στην Ασφάλιση, το 2010 πραγματοποιήθηκαν 3 διοργανώσεις εξετάσεων πιστοποίησης για υπαλλήλους πιστωτικών ιδρυμάτων, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Στις εξετάσεις συμμετείχαν συνολικά 1.958 υποψήφιοι, από τους οποίους πιστοποιήθηκαν οι 1.576. Ως ένα από τα διαπιστευμένα εξεταστικά κέντρα, το ΕΤΙ διοργάνωσε εξετάσεις για 903 υποψηφίους.

Γ. Θεσμικές υπηρεσίες

1. Εθνικό επίπεδο

Στο πλαίσιο της πάγιας συνεργασίας μεταξύ της ΕΕΤ/ΕΤΙ, των πιστωτικών ιδρυμάτων και της Τραπέζης της Ελλάδος (εφεξής ΤτΕ) για την πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, τον Μάρτιο 2010 πραγματοποιήθηκε διαπραγματευτική συνάντηση στην Τράπεζα της Ελλάδος με στόχο την καταγραφή και επίλυση ζητημάτων εφαρμογής της Κοινής Απόφασης 4/505/3.4.2009 ΦΕΚ Β' 1168/16.6.2009. Μετά τη συνάντηση αυτή:

- η ΕΕΤ υπέβαλε στην ΤτΕ πρόταση για την αναθεώρηση της εξεταστέας ύλης,
- βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με την εποπτική αρχή για την επίλυση των λοιπών ζητημάτων που καταγράφηκαν στην προαναφερθείσα συνάντηση, καθώς και για τη διαμόρφωση συστήματος επαναπιστοποίησης των κατόχων των πιστοποιητικών μετά την πάροδο επτά ετών από την απόκτησή τους.

Επίσης, το 2010, το ΕΤΙ εξακολούθησε να συμμετέχει στις τακτικές συνεδριάσεις της Τεχνικής Επιτροπής Εκπαίδευσης & Εξετάσεων

Διαμεσολαβητών στην Ασφάλιση, συμβάλλοντας ενεργά στην ομαλή εφαρμογή της διαδικασίας πιστοποίησης των υπαλλήλων και στελεχών των πιστωτικών ιδρυμάτων.

2. Διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο

2.1 European Banking & Financial Services Training Association (EBTN)

Τον Οκτώβριο 2010 η προεδρία του EBTN πέρασε στον εκπρόσωπο του ολλανδικού ινστιτούτου χρηματοπιστωτικής εκπαίδευσης NIBE-SVV. Ο νέος πρόεδρος συνόψισε τις προτεραιότητες της τριετούς θητείας του στα εξής:

- ενίσχυση και διεύρυνση του ρόλου του EBTN με τη δημιουργία πιστοποιητικών που ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της αγοράς και τις πολιτικές της ΕΕ,
- δραστηριοποίηση (ενδεχομένως σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία) στην κατεύθυνση της εύρεσης μεθόδων διασύνδεσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης του κλάδου με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (European Qualifications Framework-EQF),
- ανάληψη ή/και συμμετοχή σε κοινοτικά έργα συναφή με τους στόχους του EBTN,
- ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας του EBTN και των τίτλων που εκδίδει, και
- ανάπτυξη νέου οργανωτικού σχήματος που θα υποστηρίξει τις αναγκαίες δραστηριότητες.

2.2 Διακρατικές συνεργασίες

Δίκτυο meTRA (Mediterranean Training Alliance)

Το ETI συμμετέχει σε πρωτοβουλία τραπεζικών ινστιτούτων των μεσογειακών ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα) για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε χώρες της Νότιας Μεσογείου. Τα προγράμματα προβλέπεται να υλοποιηθούν με την υποστήριξη Ενώσεων Τραπεζών των χωρών αυτών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Μετά την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας το 2009, οριστικοποιήθηκαν, στη διάρκεια του 2010, οι προδιαγραφές του τρόπου συνεργασίας και της από κοινού ανάληψης εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής. Διαμορφώθηκε πολύγλωσσο υλικό προβολής του δικτύου και σχετική ιστοσελίδα. Βρίσκονται σε εξέλιξη επαφές με αρμόδιες κρατικές αρχές και εκπαιδευτικούς οργανισμούς του χρηματοπιστωτικού τομέα στην Αλγερία, την Τυνησία, το Μαρόκο, τη Συρία, τον Λίβανο και την Αίγυπτο.